

NUMMER 8: MIDDELEEUWEN

E!M

ENCORE!MAGAZINE

8

- ♪ Webradio
- ♪ Rona Hartner
- ♪ Casual: Girls From Omsk
- ♪ Oefenen = Leuk!

& katern: 2015defeunen

Prikbord

This collage features several elements: a photo of a woman in a pink sweater, a photo of a couple in a vintage setting, a photo of a woman in a black dress, and a photo of a woman in a white dress. There are also cutouts of butterflies, flowers, and a colorful ceramic jar. Handwritten text in pink ink reads: "These are handpainted Pop art items that I brought back from Japan." Another note says: "My recent trip around Northern & South East Asia inspired me... although I feel the brimful of kimono are surpassed these days... this gives me ideas of linear design... I like the definition of simple lines to create shape & also it bears referena to my own applique ideas that I use in my textile design." A small note at the bottom right says "A Thai Batik".

GAVE COLLAGE van Emma

This collage consists of several pieces of sheet music and musical notes, some of which are cut out and arranged in a star-like pattern. The notes are scattered across the page, with some overlapping. The text "Allegro Trio" is visible on one of the sheet music pieces.

Foto: Peter Adamik

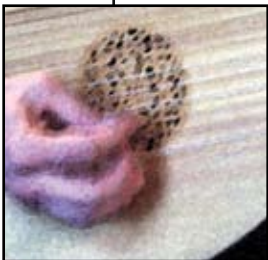
Ken je Vocaal Talent nog uit de vorige E!M? Het Nationaal Kinderkoor en het Nationaal Jeugdkoor? Vergeet ze niet, want in Berlijn hebben ze een nieuwe beschermheer gevonden en dat is niemand minder dan Sir Simon Rattle, de chefdirigent van de Berliner Philharmoniker! Op uitnodiging van de Berliner Philharmoniker nam het Nationaal Kinderkoor deel aan de uitvoering van het zeer complexe werk "Das Floss der Medusa" van Hans Werner Henze, die op die dag zijn 80-ste verjaardag vierde. Sir Simon Rattle was op de receptie na afloop van het goedbezochte concert zeer lovend over het Nationaal Kinderkoor. "You are simply the best" zei hij. Gefeliciteerd, Vocaal Talent!

BLOKHUT IN DE YES
EN BINNENKORT
STAAT
E!M 'S HOOFDKWARTIER
OOK IN DE FANCY!!

Webradio	519
Zorg voor je oren	522
Vespers	524
Dress to Impress	528
Gesign(al)eerd	531
Vergeten Meesterwerken	533
Toonbeeld	534
Interview met...Willem Mook ..	538
De Luit	542
Schrijfsels: Roma	544
Music in the Movies	545
Casual	549

Katern Middeleeuwen

<i>Tijdbalk .....</i>	<i>552</i>
<i>Collage door Qweqwe .....</i>	<i>553</i>
<i>Klassiek Spelenderwijs: Ave Maria .....</i>	<i>554</i>
<i>Klassiek Spelenderwijs: Richard Leeuwenhart</i>	<i>556</i>
<i>Peetdochter van Du Guesclin .....</i>	<i>558</i>

Fijne folk en medieval cd's ----- 562
In harmonie met de sferen ----- 563
Klassiek Spelenderwijs: Josquin ----- 570
Bladmuziek ----- 572

Bladmuziek: Altsleutel ----- 582
Bladmuziek: Adagio 1720 ----- 591
Songmap ----- 593
In the Spotlights ----- 595
Meesters: Tartini ----- 598
Get To Know ----- 600
Schrijfsels: Mijn Cello en ik --- 606
Oefenen is Leuk! ----- 608
Webwijzer ----- 610
Interview met .. Djana ----- 618
June Magazine ----- 622

Colofon:

Hoofdredactie: Martine Mussies
 Inhoud door: Nely van Seventer, Clemens Romijn,
 Hans Troost, Monique van Loon, Martine Mussies,
 Loes van 100%Loes, Holly Moors, Qweqwe, Veronique Hogendoorn, Peter van Litsenburg, Joost Jansen.
 Basisontwerp: Froggedesign
 Lay-out: Om tekst en vorm, Utrecht
 Met veel dank aan Djana voor June Magazine.

OUVERTURE

DE STILTE VAN DE WERELD VOOR BACH

*Er moet een wereld hebben bestaan
voor de Trio Sonate in D,
een wereld voor de Partita in a klein,
maar wat voor een soort wereld?
Een Europa van uitgestrekte lege ruimten, zonder weerklank,
en overal onontwaakte instrumenten
waar de Muzikale Offerande, het Goed-gestemde Klavier
nooit over de sleutels zijn gegaan.
Geïsoleerde kerken
waar de sopraanregel van de Passie
nooit uit hulpeloze liefde draaide rond
de tedere klanken van de fluit,
brede zachte landschappen
waar behalve de bijlen van oude houthakkers,
het gezond blaffen van sterke honden in de winter
en, zoals een kloek, het bijten van de schaatsen in het verse ijs
niets de stilte verbreekt;
de zwaluwen dwarrelend door de zomerlucht,
de schelp weerkaatsend in het oor van het kind
en nergens Bach nergens Bach
de wereld in de stilte van een schaatser voor Bach.*

(naar het Engels van Philip Martin)

Een gedicht van de Zweedse dichter en romancier Lars Gustafsson bevat de toestand van de wereld zoals de Muzen die moeten kennen. Het beschrijft een wereld die zuiver beeld is en waarin het door de geest gecreëerde universum van het statement nog niet bestaat. Het landschap van Gustafssons gedicht is een geschilderd kinderlijk landschap – eerder een land van sprookjesachtige onschuld dan volwassen kennis. De dochters van de herinnering, die muzen herinneren zich vorm, patroon, en de boog van ontwakende slaperen alsmede de slaap die daarop volgt, maar de inhoud – zelfs de eventuele muziek van Bach – passeert spoorloos door hen. Hun staren is altijd gefixeerd op het nog-niet-verbeelde.

Lieve Muzen!

Alle muziek liefhebbers kennen het gevoel van afwachting. Opperste concentratie voor de eerste noten, of je nu zelf met je viool onder je kin wacht op het teken van de dirigent, vanuit het pluche meeleeft, de drummer uit je band zijn stokjes vlak bij elkaar omhoog houdt of je in de trein je Ipod aanzet. Dit gedicht gaat ook over dat gevoel. Een gevoel dat alle E!M'ers in mindere mate ook hebben bij het lezen van deze opmaat voor nummer 8. Heel veel leesplezier en blijf genieten van de machtige wereld der muziek!

Witlof van Martine

Postbus

Je nieuwe E!M ziet er goed en uitgebreid uit. - *Wilmer de Jong, Organisatie Oude Muziek*

Tsjonge, u timmert aan de weg, Martine! Intellectueel, kunstzinnig en muzisch! Geweldig! - www.literatuuraire.punt.nl

Ziet er prachtig uit allemaal Martine! Een hartelijke groet. *Monique Heidema, celliste*

Puike vormgeving, Martine! Complimenten!!! Leuk stukje van Nely ook. *Renk van Ooijen, Stichting Oude Muziek Brabant*

Ha Martine, Echt heel erg gave E!M ik vind de lay-out echt prachtig. Ziet er heel professioneel uit. *Loes Hendriks, musicologe en bijna-mediëviste*

Dus jij bent een fan van H el ne Grimaud. Die heb ik vorige week nog een knuffel gegeven... *Marcel S. Zwitser, musicoloog en docent Schumann Akademie*

Heb het al helemaal doorgenomen en vind het erg leuk. Complimenten! *Albert Clement, musicoloog, theoloog & organist*

Dank je wel voor de link!! Het blad ziet er zo mooi uit. Complimenten! Veel liefs! *Marloes Bouwmeester*

Ik feliciteer je met de nieuwe fraaie E!M! *Willem Mook, musicoloog & luitist*

Jaaa, jij stond een tijd geleden in de cosmo Maar ik vergat telkens je website te bezoeken :O En nu was ik op de website van Sylvia (beauty-heaven) en toen zag ik em staan, en toen dacht ik: Heeeee, die komt me heel bekend voor *Liz van notenbalk.blogspot.com*

Heb je een cursus gedaan?! *Jenna van Setten, soon-to-be violiste & ontwerpster*

De onstuitbare opmars van internetradio Voor elk wat wils

Geschreven door Martine Mussies

Een eeuw geleden werden de eerste rechtstreekse radioberichten uitgezonden. Sindsdien heeft de techniek niet stilgestaan. Waar geleerden toen experimenteerden met antennes maken enthousiaste muzikliefhebbers anno 2007 op een handige manier gebruik van internetradio. En hoe werkt het, en gaat het op den duur andere distributievormen vervangen?

Veel grote en kleinere radiostations zenden tegenwoordig niet alleen via de ether maar ook via internet uit. En na een kleine speurtocht op internet kom je nog eens duizenden stations tegen die alleen daar te beluisteren zijn. Waarom zou je daar naar gaan zoeken, wanneer je met één knop ook je goeie oude radio aan kunt zetten? De redenen daarvoor zijn snel verteld. Een heel belangrijk voordeel is de goede ontvangst. Via de ether heb je vaak last van ruis, via de pc geniet je van echte cd-kwaliteit. Een ander - door veel mensen als positief ervaren - verschil is dat er tussen de muziekstukken door niet gepraat wordt. En ten derde heb je veel en veel meer keuze; zo is er bijvoorbeeld internetradio met alleen maar Chopin. Of met alleen maar ragtime of gospel.

Internetradio wordt bovendien steeds interactiever en persoonlijker. De techniek staat voor niets. Op sommige sites kun je als luisteraar een favoriete artiest of groep opgeven, vervolgens wordt daar een nummer van gespeeld en daarna worden er vergelijkbare nummers afgespeeld van andere artiesten. Je kunt dan aangeven hoe goed die aansluiten bij jouw voorkeur. Met deze feedback wordt rekening gehouden bij de keuze voor het volgende nummer. Als dat geen service is!

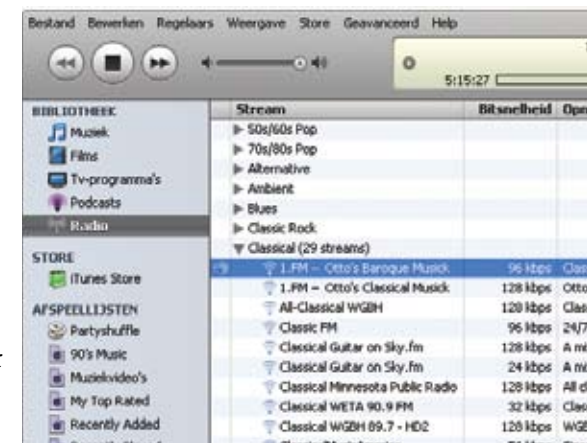
Wat is internetradio?

Bij internetradio wordt een geluidsstroom (stream) via internet vanaf de ene computer naar de computer van de luisteraar verstuurd. De kwaliteit van een 'stream' wordt bepaald door

het aantal kilobits per seconde (de bitrate), de samplefrequentie en het aantal kanalen (bijvoorbeeld mono of stereo). Breedbandgebruikers kunnen meestal kiezen voor de hoogste kwaliteit, terwijl smalbandgebruikers vaak met een lagere kwaliteitsversie genoegen moeten nemen. Op dit moment bestaan er drie categorieën 'audio via internet':

- webcast of 'live' streaming: een uitzending wordt via de pc beluisterd op het moment dat ze wordt uitgezonden. Dit is te vergelijken met de traditionele radio.

- on demand streaming: een uitzending kan worden beluisterd wanneer je wilt, maar de audiobestanden worden niet naar de pc gekopieerd. De uitzending kan dus niet op de harde schijf bewaard en bewerkt worden; dit is verge-

Voorbeeld van internetradio: iTunes

lijkbaar met een tegen kopiëren beveiligde cd of dvd.

- download: de luisteraar kopieert een bestand naar zijn eigen computer en beluistert dat wanneer en zo vaak hij wil, zonder dat hij daarvoor on-line hoeft te zijn. Dit is te vergelijken met het downloaden van een cd.

Op zoek naar de mogelijkheden

Hoe vind je als luisteraar je weg in het enorme aanbod van internetradio? Hieronder staat een aantal routes uitgestippeld.

Een goed begin zijn de zogeheten portals, bijvoorbeeld <http://shoutcast.com>; hier is te zien welke muziek er op dat moment via internet te horen is. Je kunt er kiezen tussen allerlei genres en selecteren op geluidskwaliteit (de al genoem-

Toekomstmuziek

Binnenkort kun je vanaf www.ensemagine.nl ook allerlei geluidsbestanden en complete EIM-radio-programma's downloaden, bijvoorbeeld voor op je Ipod. Daarom in deze Encore! een artikel over de ins&outs van webradio, geschreven door Martine, voor Akkoord.

de bitrate). Op www.klassiekemuziekradios.com heeft de selectie op genre al plaatsgevonden.

Een persoonlijke DJ: de engelstalige website <http://pandora.com> tovert heel wat uit de doos.

Als je hier de naam van favoriete artiesten of liedjes invoert krijg je allerlei andere muziek aangeboden die je mogelijksterwijs ook mooi vindt. Je kunt er gratis verschillende eigen radiostations maken, die bereikbaar zijn vanaf elke computer ter wereld. Eigenlijk is deze site alleen voor Amerikanen bedoeld, maar iedereen die een Amerikaanse postcode kan verzinnen - wie keek er vroeger naar Beverly Hills 90210? - kan zich registreren.

Daarnaast kun je je eigen zender naar vrienden mailen en via de site zoeken naar de zenders van anderen. Het enige nadeel: Pandora baseert zich op titels van songs en namen van artiesten en is daarom voor klassieke muziek niet optimaal.

Geweldig voor liefhebbers van klassiek is <http://last.fm>, dat op dezelfde manier werkt. Geef bijvoorbeeld als zoekopdracht 'Janine Jansen' en

de computer suggereert dat je dan Hilary Hahn misschien ook wel waarderen kunt. Briljant. En handig dat je direct door kunt klikken naar een biografie, discografie en de website Amazon, waar je on-line cd's kunt bestellen.

Een andere mogelijkheid is om allerlei kant-en-klare programma's van internet op te halen. Luister via de website <http://muziekmozaiek.info> naar de uitzending met concertpianist Daniel Wayenberg, met zijn kostelijke anekdote over de repetitie van Tchaikovsky's ouverture '1812', waarbij - tot ontzetting van het hele orkest - dynamiepatronen te vroeg tot ontbranding kwamen. Het was de Engelse koelbloedigheid van de eerste violist die de ontploffingen tot bedaren bracht.

Meer dan mainstream

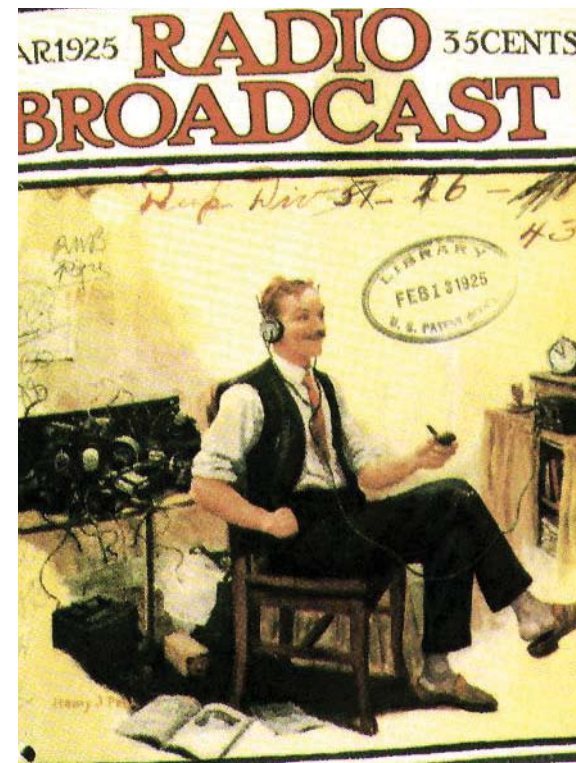
Heel fijn voor ons luisteraars, deze nieuwe technologie, maar wat vinden bestaande radiostations ervan? Voelen zij zich opgejaagd of juist uitgedaagd door de hete adem van internetradio in hun nek? Ik vroeg dat aan Sem de Jongh,

coördinator Nieuwe Media bij de Concertzender. Deze zender is vorig jaar september deels verbannen naar het wereldwijde web en moet zijn plek op de kabel sindsdien delen met de publieke omroep. Hij ziet internetradio vooral als een uitdaging. 'Wij onderzoeken hoe we de mogelijkheden daarvan optimaal kunnen benutten. In het reusachtige aanbod willen we ons vooral onderscheiden door een hoge kwaliteit,' vertelt Sem. Ten eerste gebeurt dat door bijzondere muziek uit te zenden die via sites als Pandora en Last niet of nauwelijks te vinden is. Voor bovengenoemde bekende violistes en voor mainstream moet je bij radio4 zijn. 'Wij zijn een zender voor de muziekliefhebber die niet alléén van mainstream houdt'. De Concertzender zender wil zich ook onderscheiden door de geluidskwaliteit. Nieuw is surround radio, een multi-channel kanaal voor surroundsets. 'Veel mensen hebben zo'n systeem al in huis, voor het afspelen van films bijvoorbeeld. Nu kunnen ze naar onze programma's in surround luisteren, de kwaliteit is echt geweldig. We kunnen via dit kanaal super audio cd's laten horen, maar ook live opnamen. Dan is het net alsof je middenin de zaal zit!' Op dit moment wordt dit kanaal verspreid via internet en via de digitale kabel van Essent. Bij de overstap naar internetradio moet wel over de presentatie van een programma nage-

dacht worden. Luisteren via internet is immers niet hetzelfde als op een bepaald tijdstip de radio aanzetten. 'We hebben dit probleem bijvoorbeeld bij Uitzending gemist, onze versie van radio on demand,' vertelt Sem. 'Dat wordt traditioneel geopend met 'goedemiddag', terwijl de luisteraar het programma misschien midden in de nacht afspeelt. Als het aandeel radio on demand groter wordt dan de directe uitzendingen moet dat wellicht veranderen.' Is het dan niet beter om de presentatie helemaal af te schaffen? 'Dat is een dilemma. Ik denk dat het noodzakelijk is om bij muziekprogramma's informatie te geven. Maar informatie op een website is iets anders dan een presentator, vooral wanneer je bedenkt dat luisteraars via internet de muziek vaak als achtergrondmuziek gebruiken terwijl ze op hun pc met iets anders bezig zijn.'

Themakanalen

De mate van interactie die bij 'persoonlijke DJ'-programma's vereist wordt is voor veel luisteraars nog een hoge drempel. Daarom gaat de Concertzender in de toekomst zenders aanbieden per genre, bijvoorbeeld een met alleen maar onbekende Indiase raga's. Dergelijke themakanalen zijn voor één specifieke groep heel aantrekkelijk. Jazz-liefhebbers horen allerlei nieuwe jazznummers en mensen die alle bekende

opera's al mee kunnen zingen surfen naar een operakanaal op zoek naar onbekend werk. Het gevaar van internetradio op dit moment is echter, dat er in traditionele uitzendingen meer en meer alleen nog muziek voor grote doelgroepen te horen is. En dat zou een onwenselijke ontwikkeling zijn, vindt Concertzender directeur Gusta Korteweg. 'Zeker bij publieke zenders moet de voor kleinere groepen interessante muziek in behoorlijke mate terug te vinden zijn. Voor wat betreft de radiodistribu-

tie van bijvoorbeeld hedendaagse muziek is er een lacune ontstaan. Jonge ensembles, musici en componisten hebben recht op goede radiopromotie. Voor deze kwetsbare groep, die de muziekgeschiedenis van morgen moet gaan schrijven, is er nauwelijks nog ruimte op de radio, hoogstens laat op de avond. En ook de ruimte voor repertoire voor amateurmusici en voor oude muziek is op de reguliere radio marginaal. Terwijl zeker twee miljoen Nederlanders in hun vrije tijd vol passie musiceren en het Festival Oude Muziek jaarlijks uitverkochte zalen heeft. Wat ons betreft mag het niet zo zijn dat muziek die een kleinere doelgroep aanspreekt met het oog op toekomstige ontwikkelingen alvast wordt 'verbannen' naar internet.' Desondanks ziet zij - met heel veel anderen - internetradio op dit moment als een geweldige aanvulling op het reguliere radioaanbod. Het is hooguit een kwestie van tijd voordat de adapter - die de pc doorverbindt met de geluidsinstallatie - standaard als audiocomponent in een geluidsinstallatie geïntegreerd is. Of luisteraars nu willen of niet: internetradio zal op den duur de andere vormen van distributie gaan vervangen. Dus schroom niet en ga met deze 'tips en trics' op pad!

Binnenhalen van radioprogramma's

Om internetradio op de computer te kunnen beluisteren heb je een hulpprogramma nodig:

een mediaplayer (softwareradio). Omdat geluid op verschillende manier over het net gestuurd wordt, zijn er ook verschillende mediaplayers; je kunt ze downloaden van internet.

De bekendste is de Windows Media Player, die standaard in Windows aanwezig is. Ook veel gebruikt en goed zijn Winamp, RealPlayer en Screamer Radio. Met deze spelers kun je uitgebreid zoeken naar de muziek van je voorkeur. De kwaliteit wisselt, maar vanaf een bitrate van 128 kb klinkt muziek zeer acceptabel, boven 256 kb is geen verschil meer te horen met een cd. Je kunt ook rechtstreeks naar een startpagina voor internetradio gaan, bijvoorbeeld www.shoutcast.com, www.live365.com en www.klassieke-muziekradios.com. Het aantal genres muziek is overweldigend.

Voor de iPod bezitters is ongetwijfeld de iTunes van Apple al bekend. Wat minder bekend is het gegeven dat iTunes er ook voor Windows is (free downloadable) en dat iTunes een uitstekende online radio service heeft. Allerlei genres worden aangeboden en de klassieke muziek komt er heel aardig van af: non-stop en vrijwel reclame-vrij.

Ook zonder computer kun je overigens naar internetradio luisteren, al kost dit nu nog wat moeite. Er zijn diverse radiotoestellen op de markt die het signaal niet uit ether, kabel of

van satelliet halen, maar van internet plukken. Ofwel met een draadje uit de muur, ofwel uit je eigen draadloos netwerkje. Je kunt dan door het hele huis naar internetradio luisteren, zonder dat de computer aan moet. Radiotoestellen zijn verkrijgbaar van o.a. Philips en Pinnacle via webwinkels. De meeste echte winkels zijn nog niet zo ver; alleen bij sommige filialen van Dixons maak je een goede kans.

Uitgebreidere informatie is te vinden op www.concertzender.nl => hulp bij internet-radio.

Winamp: <http://winampnederlands.nl>

Real Player: <http://netherlands.real.com/player>

Screamer: www.screamer-radio.com

iTunes: www.apple.com/nl/itunes

Steeds meer musici met hoorproblemen

Zorg voor je Oren

Vijfentwintig jaar was Hans Troost werkzaam als musicus en pianostemmer. Hij reisde door het land om concerten te geven met verschillende ensembles totdat tinnitus (oorsuizen), hyperacusis (overgevoeligheid voor geluiden) en vervorming van geluid een eind maakten aan deze activiteit. Nu stemt hij nog slechts enkele piano's per week (met de zachte stemtechniek) voor zo lang dat duurt. In een poging andere musici en pianostemmers dit lot te besparen, vertelt Hans Troost wat er volgens hem moet veranderen in de wereld van de muziek.

“In 2001 stond mijn sociale leven op nul door hyperacusis. Ik kon absoluut geen geluid meer verdragen. Ook al aten we van houten borden, ik durfde bijna geen eters meer uit te nodigen vanwege het lawaai aan tafel. Slapen werd een steeds groter probleem: een beetje wind of regen tegen het raam klonk als een orkaan. Ook hield het oorsuizen me vaak wakker, met chronische vermoeidheid en depressie tot gevolg. Hoewel het nu iets beter gaat, heb ik het pianostemmen, musiceren en autorijden bijna helemaal moeten opgeven. Helaas ben ik niet de enige musicus die hoorklachten heeft gekregen...”

Gehoorschade

Recente onderzoeken wijzen uit dat ruim de helft van alle orkestmusici, popmusici, ge-

luidstechnici en pianostemmers op den duur hoorproblemen ontwikkelt. Dit alles tegen 15% hoorproblemen onder de gemiddelde bevolking. Cijfers van ‘muziek-minnend publiek’ zijn de laatste jaren aan het stijgen. Vooral onder de jeugd. Denk daarbij aan bezoeken aan houseparty's en gebruik van walkmans & iPods. Grofweg de helft van de aandoeningen rond het gehoor betreft het steeds slechter horen. De ‘andere’ gehoorproblemen betreft veel verschillende aandoeningen waarvan oorsuizen, overgevoeligheid en vervorming het meest voorkomen. Bij slechthorendheid is meestal een duidelijke relatie te vinden tussen het niveau en de duur van blootstelling aan geluiden en het steeds slechter horen. De ‘andere’ aandoeningen lijken zich door de jaren meer lukraak voor te doen,

vaak zonder direct aantoonbaar verband tussen de aandoening en de blootstelling aan geluiden. Ook zijn er gevallen van plotsdooftheid en plotsdooftsuizen en/of overgevoeligheid. Gehoorproblemen ontstaan vaak door een combinatie van factoren. Over de mogelijke oorzaken rond gehoorproblemen denkt men naast aangeboren afwijkingen onder andere aan: te hoge geluidsbelasting, oorontstekingen, stress, nek- en hoofdpijn, tandenknarsen, allergiën, stimulerende stoffen (zoals medicijnen, koffie, chocolade enz.), dislocatie van wervels (vaak het geval als in een asymmetrische houding gewerkt wordt, zoals violisten...), irritatie aan geluiden, migraine... enz...enz...

Geluid is moeilijk te hanteren

De definitie gegeven door de ARBO (uit het Arbeconvenant Podiumkunsten) voor schadelijke blootstelling is: “effectieve geluidsblootstelling: beschermde dan wel onbeschermde blootstelling aan geluidsniveaus van meer dan 80 dB(A), gecorrigeerd voor de daadwerkelijke blootstellingsduur tot de arbeidsduur.”

Hierbij kunnen enkele kanttekeningen worden geplaatst vanuit de praktijk:

- De effecten van piek- en hoge energie in smalle frequentiebanden worden nog niet meegerekend in de bepaling van deze ‘grenswaarde’. Er is bekend dat piekbelasting en een hoge energie in smalle frequentiebanden extra schadelijk is. Ook als de gemeten gemiddelde waarden hiervan binnen de ‘grenswaarde’ vallen.

- Nauwkeurig zicht hebben op de gemiddelde dag doses van 80 dB(A) is niet makkelijk. Zeker niet als er sprake is van overresonantie, overmatige reflecties, veel autorijden, luidruchtige hobbies, extra lange werkdagen, veelvuldig bezoek aan bioscoop, luidruchtige feestjes, houseparty’s en vooral muzikspelers met oortelefoontjes zoals iPods.

Harder is mooier...?

In de 17e eeuw klaagden veel gamba spelers over de viool die in opkomst was. Men vond de viool

te hard en schreeuwerig. Dit stemde volgens de gambisten niet tot luisteren waardoor de verfijning in de muziek de luisteraar zou ontgaan. Over smaak valt te twisten. Maar nu, driehonderd jaar later, is de klank van de viool door allerlei ‘verbeteringen’ nóg bruter van klank en minstens 3 keer zo hard geworden. En niet

alleen de viool. Nagenoeg alle (westerse) instrumenten zijn 3 tot 4 keer harder geworden. De trend van een steeds luider wordende uitvoeringspraktijk zet zich nog steeds voort. De belangrijkste redenen zijn: concerten vinden plaats in steeds grotere zalen, èn... mensen ervaren hetzelfde geluid wat ‘iets harder’ is meestal als ‘iets mooier’. Ook door de onderliggende commerciële belangen zal de harder wordende trend moeilijk te stoppen zijn. Ondertussen zou op veel instrumenten de waarschuwing: “per dag niet meer dan één uur bespelen” niet misstaan. Aan de fabrikanten van muziekinstrumenten de taak dit tij te keren. Een moeilijk opgave, want een harder klinkend instrument blijkt meestal beter te verkopen. Citaat uit de piano industrie: “We kunnen veel mooier klinkende piano’s maken, maar die zullen niet verkopen, omdat ze zachter klinken, ook al zijn ze even hard.”

Forummer Andrea tipte Martine over haar violdocent Hans Troost. Deze reageerde meteen enthousiast op het idee om iets te schrijven voor *Encore! Magazine*.

“Een goed initiatief om aandacht te besteden aan het gehoor!”, schrijft hij. “Tijdens lezingen spreek ik regelmatig studenten rond hun twintigste al kampen met gehoorschade, oorsuizen, overgevoeligheid en vervorming... Voor sommigen zal hun carrière al voor hun dertigste eindigen... Dat is toch niet de bedoeling als je passie hebt voor muziek...?”

Wat te doen met gehoorproblemen?

“Er is niets aan te doen” en “U moet er maar mee leren leven” zijn de gevlugelde uitspraken die men bijna zeker te horen krijgt als men met hoorproblemen (vooral andere problemen dan gehoorverlies) bij de huisarts, KNO-arts en audioloog komt. En... er is ook in de meeste gevallen helaas niet veel te doen aan gehoorproblemen. In sommige gevallen kunnen zelfs bepaalde onderzoeken (b.v. een MRI-scan) meer schade aanrichten dan helderheid bieden over een mogelijke oorzaak. Maar er zijn gelukkig wel steeds meer specialisten die goed geïnformeerd zijn over de ‘andere’ meer neurologische hoorproblemen. Zij kunnen een patiënt goed begeleiden en leren omgaan met problemen rond het gehoor. Helaas bevatten adviezen vaak wel aanzetten tot grote veranderingen in de levensstijl zoals bijvoorbeeld stoppen of drastisch minderen met musiceren. Om een indruk te geven wat men kan doen, enkele voorbeelden: doseren van blootstelling aan geluid (het beste is: ‘de bron zachter maken’), vermijden van situaties met hoge geluidsniveaus (party’s, popconcerten e.d.), oorbescherming gebruiken (werkt niet in alle gevallen), veranderen van werk, zorgen voor ondersteuning van vrienden en specialisten, èn... gek genoeg vaak ook ‘stilte vermijden’. Met name bij

oorsuizen kunnen rustige zachte achtergrond geluiden heilzaam zijn.

Voorkomen is beter...

Een vergelijking. Mensen die opgeleid worden tot duiker, leren vooral wat ze moeten laten. Dit om te voorkomen dat ze aandoeningen oplopen, waardoor ze hun beroep of liefhebberij niet meer kunnen uitoefenen. Het is onbegrijpelijk dat deze logica vaak nog niet is doorgedrongen op plekken waar veel muzikaal geluid wordt geproduceerd. We moeten voorkomen dat mensen die bevlogen zijn van geluid en daar hun werk of liefhebberij van hebben gemaakt, van het toneel verdwijnen door hoorproblemen. Dat gebeurt meer dan men denkt. En doordat deze mensen niet meer op de speelplek verschijnen, kunnen ze hun collega’s niet voldoende waarschuwen. Het is daarom van het grootste belang dat kennis over geluid en de mogelijke schadelijke gevolgen hiervan, goed worden onderwezen. Immers: “voorkomen is beter... en hier vaak de enige weg, want genezen is meestal geen optie. Er bestaan allerlei vindingen die helpen om met harde geluiden om te gaan: oordoppen, geluidsschermen, diverse opstellingen, in-ear-monitors enz. enz. De meeste vindingen veroorzaken echter vaak weer andere problemen of ongemakken. Beter dan welke oplossing blijft dan ook ‘zachter

musiceren’... met even veel plezier...

Bedenk dat de kwaliteit van muziek en een goed contact met het publiek niet bepaald wordt door de mate van lawaai, maar voortvloeit uit de mate van aandacht waarmee gespeeld wordt.

Informeer jezelf over geluid, akoestiek en manieren om je gehoor te beschermen.

Doseer het geluid - zorg voor je oren.

Hans Troost

Kijk voor artikelen en links op www.troostmuziek.nl.

Всенощное бдение ~ Серге́й Васи́льевич Рахма́нинов

Eeuwenoude Russische kerkgezangen omhangen met een laatromantisch klankgewaad door nachtwaker Rachmaninov

Door Clemens Romijn & Martine Mussies, speciaal geschreven voor het Mariinski Koor

Tsarina Catharina de Grote riep in 1783 per keizerlijk decreet uit dat het Mariinski Theater een thuisbasis voor opera en ballet moest zijn. Zo begon de geschiedenis van het Mariinski operagezelschap, waarvan het koor een zeer belangrijke component is. Koormuziek is immers een van de oudste muziekvormen in Rusland. Op voorspraak van Valeri Gergiev, artistiek en algemeen directeur van het Mariinski Theater, is Andrej Petrenko aangesteld als koordirigent. Onder zijn leiding is het koor uitgegroeid tot een van de beste koren ter wereld.

Tot aan het eind van de 19e eeuw werd de Russische koormuziek gedomineerd door Duitse en Italiaanse invloeden. Maar van 1880 tot 1917 vond er een Russische renaissance plaats. De 'Nieuwe Russische Koorschool' van componisten greep toen terug op oude Russische kerkgezangen voor nieuwe muzikale omlijstingen van de liturgie. Componisten van deze school waren ondermeer Pavel Grigorjevitsj Tsjesnokov (1877-1944), Aleksander Kastalski (1856-1926), Pjotr Iljitsj Tsjaikovski (1840-1893) en...Sergej Rachmaninov (1873-1943). Het handjevol werken dat Rachmaninov voor koor schreef vormt de absolute top van de Russische koormuziek. Rachmaninov schreef zijn Всенощное

бдение ofwel Vigilie of Nachtwake voor een vierstemmig koor a-capella. In sommige delen wordt het koor verdeeld in drie, vijf, zes of acht stemmen en in het zevende deel ('Prijs de naam van de Heer') komt zelfs elfstemmigheid voor! Het werk wordt eigenlijk ten onrechte aangeduid met 'Vespers'. Want de Vigilie ofwel Nachtwake bestaat uit twee delen, de вечерня, oftewel Vespers én

затреня, de Metten. De Nachtwake werd oorspronkelijk gevierd na zonsondergang vanaf zes uur 's avonds op zaterdag, tot 9 uur 's morgens op zondag. Die lange viering werd aan het einde van de 19e eeuw ingekort tot ongeveer drie uur, maar het idee van een dienst aan de vooravond bleef. Zoals de heilige Basilius de Grote het in de vierde eeuw al verwoordde: 'Onze vaders wensten niet de gratie van het avondlicht in stilte te ontvangen; zij spraken liever hun dank uit zodra het verscheen.' Rachmaninov schreef zijn Vespers op.37 in een

Sergej Vassiljevitsj Rachmaninoff (1873-1943)

Wetenschappelijke transliteratie: Sergej Vasil'evič Raxmaninov. Vaak voorkomende transliteraties: Rachmaninoff, Rakhmaninov, Rachmaninow; zelf gebruikte hij Rachmaninoff. Russisch componist, pianist, muziekpedagoog en dirigent.

enorme vaart in slechts twee weken tijd tussen januari en februari 1915. Voor hij eraan begon was hij volledig terneergeslagen door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog en kon hij aanvankelijk geen pen op papier krijgen. Maar depressie en geestelijke verlamming sloegen na enige tijd in hun tegendeel om en in de componist barstte een stormachtige schepingsdrang los, met als resultaat een van de meest geliefde werken die hij ooit componeerde. Zelf beschouwde Rachmaninov zijn Vigilie als zijn beste werk. Hij sprak zelfs de wens uit dat het vijfde deel op zijn begrafenis uitgevoerd zou worden, hetgeen helaas niet gebeurde. De kerkelijke autoriteiten wilden dit lievelingsstuk niet opnemen in de liturgie, tot grote teleurstelling van de componist. Begrijpelijk, want in de sfeer van de orthodoxe dienst zou deze Nachtwake helemaal passen. Toen afgevaardigden van Vladimir de Eerste voor het eerst de heilige liturgie van de Orthodoxe kerk meemaakten (in de Hagia Sophia in Constantinopel in het jaar 987) berichtten zij hun tsaar: 'We wisten niet waar we waren, op aarde of in de hemel, want zeker is dat wij nergens ter wereld zo'n schoonheid zagen. We kunnen u dit niet beschrijven, het enige dat wij zeker weten is dat God hier is, onder de mensen, en dat deze dienst verder gaat dan de aanbiddingen in alle andere plaatsen.

Deze pracht en praal kunnen we niet vergeten.' Dat was het begin van een lange traditie van de schoonheid van de Russisch Orthodoxe kerk die nog steeds voortduurt in de 21ste eeuw. Musicoloog en Ruslandkenner Onno Schoonderwoerd

beschreef het als volgt: 'Vrouwtjes, verschrompeld als een appeltje, die devoot de beeltenissen van heiligen kussen. De oneindige schittering van goudverf en verguldsel. Oeroude rituelen in het 14de-eeuwse kerkslavisch. De ongehoord diep orgelende bassen, waar Berlioz zich al over verbaasde. De schilderijen op de overweldigende ikonostasis. Zo'n overvloed aan wierrook dat je ertegen leunen kunt...'

Rachmaninovs werk kreeg ondanks de officiële kerkelijke afwijzing een prominente plaats in de westerse klassieke muziek. Maar zijn Vespers is niet het repertoire voor een gemiddeld kerkkoor, dat zou struikelen over de verfijnde klanknuan-

ces en stemacrobatiek waar het werk zo vol van is. Een beruchte passage na het hoogtepunt in het vijfde deel (Lied van Simeon) is een dalende toonladder naar de laagste B, pianissimo. Toen Rachmaninov dit fragment voorspeelde aan de

bevriende componist Alexander Katalski en dirigent Nicolaj Danilin die de première zou leiden, riep Danilin wanhopig uit: 'Waar ter wereld moeten we bassen vinden die dit kunnen? Die zijn zo zeldzaam als asperges met Kerstmis!'

De eerste uitvoering, door een mannenkoor, tijdens een liefdadigheidsconcert ten bate van oorlogsslachtoffers in Moskou in maart 1915 was een sensatie die het publiek rillingen bezorgde en Rachmaninov een van de topmomenten in zijn leven. Russisch- en Grieks orthodoxe gezangen wisselen af met door Rachmaninov nieuw gecomponeerde muziek die hij door parallelle

Na Rachmaninovs adembenemende devotie zette het Mariinski-koor de luis-teraars weer met beide benen op de grond met een selectie van Russische volksliederen en klassieke liederen van Anton Rubinstein (1829-1894), Igor Stravinski (1882-1971) en de onbekendere componisten Valeri Gavri-
lin (1939-1999) en Aleksander Fliarkovskii (*1931). In het volksliedje 'In het donkere bos' heerst een bedrijvigheid van het 'ploegen, zaaien en oogsten van vlas...het is fijn, het is lang.' 'Barinia' betekent 'landsvrouw' en is niet alleen de naam van een snelle volksdans zoals te zien in de film Fiddler on the Roof, maar ook de titel van het laatste lied. Het verhaalt over het zware leven van een vrouw van stand: 'Telefoontjes, feestjes, valuta en ex-echtgenoten... 't is teveel om blij te zijn!'

akkoorden en modale melodieën heeft gekleurd in de richting van de Russische traditionele kerkmuziek. Achter de schijnbare eenvoud schuilt een meesterhand.

De Vespers combineert drie soorten zangkunst. Het meest frequent is de 'znamenny', het Russische equivalent van 'onze' westerse gregoriaanse neumen (notentekens), gebruikt in de delen 8, 9, 12, 13 en 14. In Griekenland gebruikte de kerkmuziek een meer reciterende stijl die is terug te horen in de nummers 2 en 15. Daarnaast gebruikt Rachmaninov ook de Oekraïense znamenny-stijl, ook wel Kiëv-zang genoemd, in de delen 4 en 5. Vantevoren had Rachmaninov de verschillende zangstijlen bestudeerd met musicoloog Stepan Vasiljevitsj Smolenski, aan

wiens nagedachtenis hij later zijn Vespers zou opdragen.

foto: het Mariinski theater

Dress to Impress

Een week op tournee met je ensemble, band of orkest. Natuurlijk neem je je instrument(en) mee, bladmuziek, cd's en je concertkleding. En voor de rest van de ruimte in je koffer? Minette Monique weet raad.

Maandag

Dinsdag

Tournée de la mode

Tournée de la mode

Woensdag

H&M,
24,90

Net als in de film.nl,
27,95

L'oréal,
8,50

Cars,
24,95

As Seen On Screen.com,
53 euro

Vero Moda,
54,90

Mango,
12,95

Esprit,
39,95

Donderdag

Vehkamp,
16,99

Abercrombie & Fitch
54,95

Bourjois,
9,80

Gucci Envy,
36,95

As Seen On Screen.com,
30,53

Eastpack,
39,95

As Seen On Screen.com,
6,11

Converse All Star,
59,95

Dress to Impress

Dress to Impress

Vrijdag

Tommy Hilfiger,
prijs onbekend

Mexx,
59,95

Wehkamp,
19,99

Sprankelstar.nl,
12,95

Mexx,
44,95

For all mankind,
174,95

Invito,
59,95

En als je nog iets nieuws wilt voor de slotuitvoering...

Concert

Look of the stars.nl,
39,95

Zora,
24,90

Maybelline,
10,50

Levi's,
84,95

As Seen On Screen.com,
30,50

Dolcis,
59,95

Tournée de la mode

Design(al)eerd

Covers, jazz en een vleugje popmuziek

geschreven door Loes

...dat zijn de eerste woorden die in je opkomen als je het debuutalbum van de Canadese Michael Buble luistert. De gelijknamige CD staat vol met allerlei klassiekers uit de Jaren '50, '60 en ook worden we mee teruggenomen naar de jaren '70.

De CD begint rustig met het liedje 'Fever', gevolgd door het swingende 'Moondance'. En dat is pas het begin! De rest van de CD staat vol met

bekende dansnummers ('Sway', 'Crazy little thing called love') en rustige ballads. Meestal wordt gecoverde muziek er niet beter op, maar de 30-jarige Michael heeft een diepe, mooie stem die aan Frank Sinatra doet denken. Als je niet beter zou weten zou je misschien zelfs denken dat het Sinatra is...

Er wordt gedacht dat jazz en dit soort 'oude' nummers alleen leuk is voor de oudere generaties, maar niets is minder waar; deze CD is ook voor jongeren leuk om te horen. Michael heeft de liedjes iets 'opgefrist'. Ze zijn net iets leuker dan de originele versies door zijn meeslepende en vrolijke zang. Dat zorgt ervoor dat je bij sommige nummers bijna niet stil kan blijven zitten! Doordat de nummers goed afgewisseld zijn, is dit een CD die je steeds maar overnieuw kan luisteren, zonder dat het gaat vervelen. Kortom, een CD waarop Frank Sinatra jaloers op zou kunnen zijn.

Leukst

geschreven door Martine

Lucas, Nils, Rob en Jitte. Vier vrienden, allemaal wég van rock&roll, die iets wilden doen aan het niveau van de meeste kindermuziek. Allemaal zingen ze en vooral door de meerstemmige koortjes hebben ze een verrassend origineel geluid. Nils op toetsen en blokfluit, Jitte op gitaar, Rob op bas, toetsen en gitaar, Lucas op percussie/drum.... verwacht dan geen zoetsappige liedjes of Kinderen voor Kinderen-accentjes!

Deze oude rotten in het vak brengen een wervelend wrede show vol herkenbare thema's als pesten, de eerste schooldag, knuffelbeesten en.... "Sinterklaas houdt het meest van rock en roll". (Aan de goedheiligman wijdden ze overigens al eerder 2 sprankelende schijven, die in een volgend nummer van E!M door het panel getest zullen worden.)

Hun laatste cd heet "leukst", is opgenomen op hun eigen label "Professor Pop Records" en bevat alle liedjes van de gelijknamige show. Dat spektakel is te beleven op [tourdata/plaatsen vanaf april] en de cd is te bestellen via hun website www.rockbandpoppenkast.nl. Superleuk voor je oppas-kindjes..... en stiekem ook wel een beetje boel voor jezelf. Want voor Rockband Poppenkast ben je nooit te oud.

Gesign(al)eerd

Milovniċi českĚ hudby, zbystrete!

(oftewel: Tsjechische-muziek liefhebbers, opgelet!)

.....want Capriccio presenteert een nieuwe SACD met composities van de in Tsjechie geboren kosmopoliet Bohuslav Martinu (1890-1959), dit keer door het Gŕzenich-OrchesterKoln onder leiding van James Conlon. De cd begint met het Pamxtlk Lidicĥm (gedenkteken voor Lidice), daarna een concertino voor pianotrio en strijkorkest, vervolgens het Rhapsody-Concerto en als laatste een concert, met als bezetting wederom pianotrio en strijkorkest.

Soliste in het Rhapsody-Concerto voor altviool en orkest is Tabea Zimmermann en in het 2e en 4e stuk schitteren drie jonge Franse musici die al 13 jaar vrienden zijn: Vincent Coq op piano, Jean-Marc Phillips-Varjabedian op viool en Raphaĥl Pidoux op cello, oftewel het Trio Wanderer. Met een knipoog naar Schubert en naar het leven dat ze leiden, van vliegtuigen, hotelkamers en innerlijke reizen.

Martinu

Deze aflevering van *gesign(al)eerd* is binnenkort ook te downloaden via E!Mradio, inclusief luistervoorbeelden van alle *gesign(al)eerde* cd's. Check www.encoremagazine.nl "

VERGETEN MEESTERWERKEN

lisa germano

door Holly Moors

In onze nieuwe serie “vergeten meesterwerken” een album van Lisa Germano
- *On The Way Down From The Moon Palace*.

soundtrack

Falling From Grace was een geflopte film waar John Mellencamp een rol in speelde. Hij was ook verantwoordelijk voor de soundtrack, en daar stonden twee nummers op die er uit sprongen, allebei van de tot dan toe voor mij onbekende Lisa Germano. Germano had die nummers niet alleen geschreven, maar speelde ook alle instrumenten zelf. Die twee licht rammelende intrigerende nummers smaakten naar meer, dus Lisa Germano kwam op mijn muzikale zoeklijstje terecht. In de loop der jaren heb ik vier cd's van haar weten te bemachtigen, waarvan ik alleen *On The Way Down From The Moon Palace* als een meesterwerk beschouw.

Lisa Germano is niet bepaald het zonnetje in huis. Dat is eigenlijk de verrassende conclusie die ik moet trekken na het beluisteren van haar muziek. Dáarom verrassend, omdat die twee instrumentaaltjes op de soundtrack-cd van *Falling From Grace* me, ondanks de melancholieke ondertoon, toch altijd weer oppepten en vrolijk stemden. *On The Way Down From The Moon Palace* heeft dezelfde kwaliteiten en is, niet geheel toevallig, ook vrijwel het soloproduct van Germano. Het heeft datzelfde onaanwijsbare, licht gammele, net-niet-perfecte dat de twee eerder genoemde nummers ook zo onweerstaanbaar maakte.

Op dit album zingt Germano bovendien, en dat doet ze zeker niet slecht. Ze zingt onnadrukkelijk, intiem en ingetogen, maar misschien juist daarvoor onder de huid kruipend. Wat je ook hoort, en dat vooral op haar andere albums, is dat ze emotioneel labiel is, wat in merkwaardig contrast staat tot haar zelfverzekerde spel - ze bespeelt nogal wat muziekinstrumenten, en doet dat meer dan voortreffelijk. Een meid die zo verschrikkelijk veel goed kan (spelen, componeren, arrangeren) en toch een emotioneel wrak.

Ik ben een paar jaar geleden naar een concert van de groep Eels gegaan omdat Lisa Germano in het voorprogramma speelde. De overvolle grote zaal van de Oosterpoort in Groningen bleek niet voorbereid op een intiem concert van een ingetogen en schutterig meisje, en ze kwam met haar onzekere uitstraling niet boven het geroezemoes van de ongeduldige zaal uit. Al haar soloplaten ondergingen, vrees ik, een beetje hetzelfde lot. Toch blijft er dit ene prachtige meesterwerkje, dat ik na al die jaren toch regelmatig blijf draaien, me elke keer verwonderend over het enorme, bescheiden talent Lisa Germano.

* Lisa Germano - *On The Way Down From The Moon Palace* - Koch Records KOC-CD-7999

* *Falling From Grace* - soundtrack - Mercury 512 004-2

Toonbeeld

Rembrandt Harmensz. van Rijn

Allegorisch musicerend gezelschap

In een kamer maakt een groepje mensen muziek, onder leiding van een jonge vrouw. Zij leest de muziek van het blad, zingt en slaat de maat. De beide heren begeleiden haar op een instrument, de jongeman op een harp, de oudere man op een viola da gamba. Een oude vrouw leest over de schou-

der van het meisje mee en luistert aandachtig, haar hand onder de kin. Op de voorgrond liggen een viool, een luit (in de Gouden Eeuw de gitaar van het volk) en een berg muziekboeken. Dit is een vroeg werk van Rembrandt, uit 1626. Hij maakte het toen hij 20 jaar oud was en signeerde het met het een monogram. Het schilderij is pas in 1936 'ontdekt' als een werk van Rembrandt. Het is met olieverf geschilderd op een paneel, dat uit twee verticale delen bestaat; in het midden is de overgang goed te zien. De afmetingen van het werk zijn 63,5 x 47,6 cm. Clair-obscur (de verf- en lichtcontrasten)

Dit schilderij laat zien dat Rembrandt al op jonge leeftijd een kundig schilder was. Geraffineerd bijvoorbeeld de 'stofuitdrukking'. Zo noemen we de manier waarop een kunstenaar verschillende materialen weergeeft. Het gaat om het schilderen van verschillende textielsoorten, maar ook om andere materialen, zoals metalen, steensoorten, dierenhuiden etc. Kunstenaars met aandacht voor de stofuitdrukking proberen het uiterlijk en de structuur van het afgebeelde materiaal zo goed mogelijk te benaderen en de stof zo 'echt' mogelijk weer te geven. Soms is de verf heel dun opgebracht, soms juist dikker. De bladzijden van het blauwe boek bijvoorbeeld zijn in één streep, vrij grof neergezet en vormen een prachtig contrast met de uiterst glad geschilderde luit. Net als zijn

Monogram

Een monogram (van het Griekse monogrammos: alleen uit lijnen bestaand) is een teken dat gevormd is uit de gecombineerde beginletters van de voor- en achternaam van een kunstenaar, zoals 'CVE' voor Caesar van Everdingen. Sommige kunstenaars schreven hun initialen aan elkaar vast of door elkaar heen. Anderen gebruikten een extra herkenningsteken. Dirk Vellert bijvoorbeeld, gaf zijn monogram vaak een sterretje: D*V. En RH staat voor Rembrandt Harmensz.

leermeester Pieter Lastman gebruikte Rembrandt in dit vroege werk vrij felle kleuren, zoals het rood van de schoenen en het groen van het tafelkleed. Ook speelde de schilder hier al met licht-donkercontrasten: fel licht en diepe schaduwen. Dit clair-obscur werd later zijn specialiteit en handelsmerk.

Zijn moeder als model?

De oude vrouw is heel realistisch geschilderd. Bijna meedogenloos gaf Rembrandt de rimpels en groeven in haar gezicht weer. De schilder beeldde in zijn werk vaker oudere vrouwen af en sommige van die vrouwen lijken erg op elkaar. Zo ziet deze vrouw (volgens sommigen een kopelaarster) er bijna hetzelfde uit als de Anna die

hij schilderde in 'Tobias en Anna'. Sommige mensen denken dat Rembrandt voor al deze oudere vrouwen zijn eigen moeder als model nam.

Alledaags of allegorisch?

Het is waarschijnlijk geen alledaags muziekgezelschap. Daarvoor zijn de figuren te exotisch uitgedost, in oosterse gewaden en met extravagante hoofddeksels. Over de betekenis van deze raadselachtige voorstelling is veel discussie. Sommigen zien het werk, met de vele boeken, muziekinstrumenten en andere kostbaarheden als een Allegorie. Anderen verbinden het met teksten uit de Bijbel. Het schilderij aan de wand toont Lot en zijn dochters, wegvlochtend uit Sodom. Dit verhaal over onkuisheid zou dan, samen met de wijn (op tafel) en de muziek verwijzen naar een tekst uit Efeziërs (5:18-19). In een vertaling uit 1614 van de Brief van Paulus aan de Efeziërs staat: "Ende en wilt niet droncken worden van den wijn, daer onkuyscheydt in is; maer wordt vervult met den H. Gheest. Sprekende onder malckanderen met psalmen ende lofsangen, ende geestelicke liedekens, singhende en spelende in uwe herten den Heere." Volgens de geleerden die dit denken, verklaart deze Bijbeltekst niet alleen het zingen en musiceren, maar ook de aanwezigheid van het schilderij-

DISCUSSIE

Een allegorie is een voorstelling, die een abstract idee of begrip verbeeldt. Het is meestal een complex geheel van personen, dieren, dingen en handelingen. Een allegorie bevat vaak één of meer 'personificaties'. Bij een personificatie wordt een (meestal abstract) begrip door één persoon voorgesteld, zoals bijvoorbeeld 'Vrouw Justitia' als personificatie van de gerechtigheid. Een personificatie is vaak een stilstaande figuur, terwijl in een allegorie juist meestal sprake is van een actie, een handeling. Vanaf de klassieke oudheid tot ver in de 19de eeuw werd de allegorie veel gebruikt in de beeldende kunst. Uiteenlopende begrippen zoals bijvoorbeeld dood, leven, gerechtigheid, vergankelijkheid, schilderkunst, seizoenen, leeftijden en elementen werden ermee uitgebeeld.

tje aan de muur. Lot werd in het bijbelverhaal immers door zijn dochters dronken gevoerd en daarna verleid tot sex met hen (onkuisheid). Het schilderij zou dan bedoeld zijn als een waarschuwing tegen ontucht en overmatig drankgebruik en een aanmaning om god te eren met zang en muziek. uit één van de brieven van Paulus. Maar lang niet iedereen is het hiermee eens...

Optie 3: ook zou het schilderij naar de liefde kunnen verwijzen. Muziek werd in de 17de eeuw vaak in verband gebracht met de liefde. Dit heeft te maken met de harmonie die zowel in de muziek als in de (echtelijke) liefde een essentiële rol speelt, maar ook met de verleiding die van muziek kan uitgaan. Ook in andere 17de-eeuwse schilderijen komen muziekinstrumenten voor als symbool voor liefde en harmonie.

.....en wat denk jij?

Get to know: Rembrandt

Rembrandt van Rijn (1606-1669) is ongetwijfeld de bekendste Nederlandse schilder uit de 17de eeuw. Rembrandt werd geboren in 1606 in Leiden, als vijfde zoon van de molenaar Harmen Gerritsz. van Rijn. Na de Latijnse school werd hij in 1620 ingeschreven aan de Leidse universiteit, waar hij echter nooit een graad behaalde. Hij ging in de leer bij de Leidse schilder Jacob van Swanenburch en bij Pieter Lastman in Amsterdam. Via Lastman maakte hij kennis met de sterke licht-donkercontrasten in het werk van Caravaggio en zijn navolgers. Terug in Leiden vestigde hij zich met Jan Lievens als zelfstandig schilder, met een eigen atelier en zijn eerste leerling: Gerard Dou.

In zijn Leidse tijd schilderde Rembrandt veel bijbelscènes, op kleine formaten, in een precieze stijl en vrij bonte kleuren. In 1631 verhuisde hij naar Amsterdam. Hij kreeg steeds meer opdrachten voor portretten en had talloze leerlingen onder wie Ferdinand Bol, Govert Flinck en Carel Fabritius. In het werk uit deze periode wordt het licht-donkercontrast steeds sterker, de toets lossert en de expressie van de afgebeelde personen steeds overtuigender. Bij historiestukken koos Rembrandt telkens voor een origineel en beslissend moment in het verhaal. Met de dramatische composities uit deze jaren wilde hij waarschijnlijk de beroemde Vlaamse barokschilder Peter Paul Rubens evenaren.

Saskia en Hendrickje

Naast portretten van welgestelde burgers zoals Maria Trip, schilderde Rembrandt nog steeds veel historiestukken en maakte hij talloze etsen, studies en tekeningen. In 1642 vervaardigde hij het schuttersportret van de compagnie van Frans Banning Cocq, dat later bekend werd als 'De Nachtwacht'. Rembrandt was in 1634 getrouwd met Saskia Uylenburgh. In 1641 werd zijn zoon Titus geboren en een jaar later stierf zijn vrouw Saskia. Hij nam een huishoudster in dienst, eerst Geertje Dircks en later Hendrickje Stoffels, die hem in 1654 een dochter schonk. De schilder had inmiddels vele schulden en moest zijn huis en zijn bezittingen verkopen. Hij stierf in 1669 en werd begraven in de Westerkerk.

Mensbeeld

In E!M6 stond een artikel over het Mensbeeld in verschillende tijden. De 21ste eeuw was nog blanco - "Wat is jouw mensbeeld?". Qweqwe, Em en Tess wisten het wel...jij ook? Inzenden kan nog steeds via de website www.encoremagazine.nl

Future
artist

websites:

Tess: www.sjansik.tk

Qweqwe: qweqwe.nl

Interview met... Willem Mook

E!M-lezers van het eerste uur hebben 'm vast nog: de luitfolder van Willem Mook! Martine trok een middag op met deze luitist in Haarlem en genoot van warme appeltaart, persoonlijke anekdotes én een kleine luitles.

Hoe wordt iemand luitist?

"Ik ben al heel jong begonnen met muziek maken," vertelt Willem, "dat zat in de familie, mijn grootvader, met dezelfde naam Willem Mook, is zelfs één van de oprichters van de Vereniging voor Huismuziek! Ook mijn vader, een enthousiaste amateurmusicus, hoorde ik als kleuter piano spelen als ik in bed lag. Toen ik 5 was, ging ik zelf ook op pianoles en daar heb ik mijn goed ontwikkelde oren aan te danken. Al vroeg kon ik elke toets herkennen en als ik dan ergens muziek hoorde, wist ik waar ik dat op de piano terug kon vinden!"

Toch zou de piano niet zijn grote liefde worden. Willem wilde Bartók spelen, maar mocht dat niet van de pianoleraar, eerst moesten er eindeloos veel boeken met etudes en toonladders doorgeworsteld worden. "Ja, ik ben gestopt om de leraar en vind het nog steeds heel jammer dat ik niet goed op toetsen ben! Ik weet hoe het moet, maar mijn handen werken niet mee... Achteraf had ik om een andere leraar moeten vragen, maar zo mondig was ik toen nog niet."

Verliefd op de Luit

Gelukkig voor ons is dat niet het einde van Willem's muzikale carrière; eerder een nieuw begin. "Op mijn 8e was ik bij mijn opa en die liet me een langspeelplaat horen...." Dat was de eerste luitplaat van Julian Bream, een Engels gitarist. Met hetzelfde repertoire als waar Sting nu ook verliefd op is! Willem heeft de plaat altijd bewaard, "Ik vond dat zo verschrikkelijk mooi, heb die plaat helemaal grijs gedraaid en kende iedereen en ik wist: dit is mijn instrument - mijn soort muziek."

Zijn ouders gingen op zoek naar een leraar of een bouwer, maar Willem was eigenlijk nèt te vroeg. Nederlands eerste luitspeelster Gusta Goldsmid is ook pas in '64 begonnen, net toen Willem op het idee kwam.... "Toen heb ik gitaarles gekregen en veel luitmuziek op de gitaar gespeeld. En ook Villa-Lobos en andere klassieke stukken. Maar geen jazz, geen pop, geen flamenco... dat sprak mij toen nog niet aan. De Beatles vond ik trouwens wel erg mooi!"

Conservatorium

"Aanvankelijk was het helemaal niet mijn idee om muziek te gaan studeren, ik heb eerst sterrenkunde gestudeerd en dat vind ik nog steeds een prachtig vak. Nadat ik was afgezwaid dacht ik: nu wil ik eens écht muziek leren maken. Ik zocht een goede gitaarleraar en vond die ook. En laat hij nou ook luit spelen! Zo ben ik dus toch begonnen met luit en de vlam sloeg meteen in de pan: binnen een half jaar zat ik op het conservatorium!"

"Daar heb ik nooit spijt van gehad, het was echt geweldig. 'k Heb eerst in Den Haag luit gestudeerd bij Toyohiko Satoh en daarna in Amsterdam hoofdvak luit en basso continuo bij Anthony Bailes. Aanvullend heb ik allerlei masterclasses gevolgd, onder andere bij Eu-

gen Dombois, Michael Schaeffer, Paul O'Dette, Hopkinson Smith.... Daarna ben ik musicologie te gaan doen om alles beter te funderen, het allemaal een plek in de geschiedenis te geven en meer bronnenonderzoek te gaan doen – dat deed ik toch al, maar ik wilde de ins en outs leren kennen!”

Had je een idool?

“Nee, ik kende eigenlijk niet zoveel platen met luitmuziek en ik was veel meer geïnteresseerd in het repertoire op zich. Daarbij had ik ook een heel eigen voorstelling van hoe alles zou moeten klinken. Toen ik kennismaakte met Paul O'Dette vond ik hem zo ongelooflijk goed spelen, dat ik dacht: “ja, zijn techniek, zijn behendigheid wil ik!” Paul kwam overigens vanuit de rock-gitaar bij de luit terecht!”

Gitaar vs Luit

Toen Willem eenmaal begon met luitspelen is hij gestopt met gitaar. “Je kunt daar heel ingewikkeld over doen, maar klassiek gitaar speel je met je nagels en luitspelen gaat nou eenmaal het beste zonder nagels. Dat komt doordat de luit heel licht bespannen is en bovendien alle snaren er dubbel opzitten. Het instrument verdraagt eigenlijk maar één soort aanslagtechniek. Een gitaar heeft wel drie keer zo dikke snaren,

dus die kun je juist zonder nagels niet goed tot klinken brengen.”

“Maar dat ik eerst gitaarlessen gevolgd heb, heeft me enorm op weg geholpen! Mijn hele coördinatie, de synchronisatie van links en rechts, mijn hele linkerhandontwikkeling.... Zonder mijn basis op gitaar had ik dit niveau nooit gehaald. Je kunt overigens prima op luit beginnen, maar dan moet je eigenlijk vroeger beginnen dan ik deed. Ik ben immers pas op m'n 20ste met de luit begonnen, dus toen hielpen die 12 jaar gitaarervaring wel!”

“Je kunt van de gitaar goed overstappen op de luit, je moet je weliswaar je aanslagtechniek drastisch aanpassen, maar dat is op zich geen

probleem. Ik heb diverse leerlingen die professioneel gitarist zijn, maar die spelen dus ook zonder nagels, dat was het offer om luit te kunnen spelen. Eerst was ik daar heel aarzelend in, dan dacht ‘kan ik dat wel van ze verlangen?’, maar nu zeg ik onmiddellijk dat je daartoe bereid moet zijn. Als je de luit mooi vindt en je houdt van die typische volle luitklank, dan horen nagels er niet bij. En als de luit dan toch niet jouw instrument blijkt, dan groeien die nagels ook wel weer aan.”

Wat zijn voor jou als luitist de krenten in de pap?

“Eén van de mooie dingen is het in handen krijgen van een nieuw instrument. Een luit koop je niet in een winkel, die laat je maken en wordt dan ook speciaal voor jou persoonlijk gemaakt. En om dan een hele mooie nieuwe luit op te mogen halen bij een luitbouwer.... Dat is echt fantastisch! Heb ik laatst weer beleefd met een basluit. Een nieuw instrument om te ontdekken en om dan te merken dat dingen die nooit hebben gekund op die basluit opeens wel kunnen. Dat is altijd een mooi moment.”

En qua concerten?

“Eén van m'n mooiste optredens was onlangs in Spijkenisse, met Quadrivium, één van mijn favoriete ensembles. Ik speel daarin op een

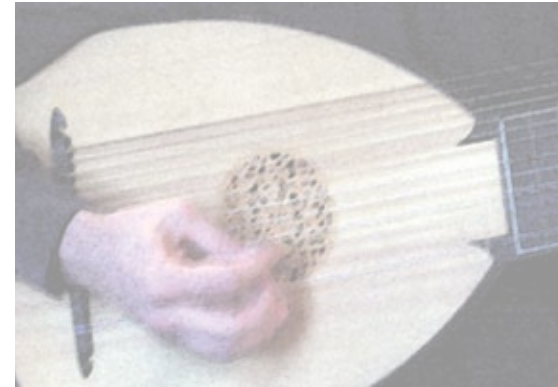
15e-eeuwse luit mét plectrum. Dat is een vroege vorm van luitspel, nog voordat luitspelers met hun vingertoppen gingen spelen. We speelden daar met Quadrivium een heel bijzonder programma: moderne muziek die is gebaseerd op Middeleeuwse Japanse liefdespoëzie, gecombineerd met de Bourgondische Dufay en zijn tijdgenoten heel mooi om te doen!”

Ensembles

Willem treedt graag solo op, maar vindt het nóg veel leuker om met een groepje op het podium te staan. Hij wordt veel ad-hoc gevraagd – “Maria Vespers van Monteverdi, heb jij dan en dan vrij?!” – en ook zangers, zoals Quink Vocaal Ensemble, vragen hem vaak als begeleider en/of voor instrumentale intermezzo’s. Ook heeft hij een aantal vaste ensembles.

“Ik leid ook twee, vocale, ensembles. Al een aantal jaren ben ik nu met dirigeren bezig, waar ik inrolde via de enthousiaste muziekschool hier in Haarlem. Die zochten namelijk nog iemand voor een korte cursus Renaissancemuziek: tien avonden voor zangers en instrumentalisten – net wat er kwam. Twee cello’s, een blokfluit...” Na het afsluitende optredentje wilden de leerlingen er mee verder. Ze trokken Willem over de streep en vijf jaar later leidt hij dus twee eigen

vocale amateur-ensembles, van verschillende niveaus. In één ensemble zit ook een viola da gamba en een luit, een leerling van Willem. In het andere is de luitist net gestopt, dus dat is nu puur vocaal.”

Willem in Concert

Luistervoorbeelden van Willem vind je binnenkort via E!M-radio, maar er gaat natuurlijk niets boven live-muziek! Zin in een middag of avondje luit? Keus genoeg, want Willem treedt op als...

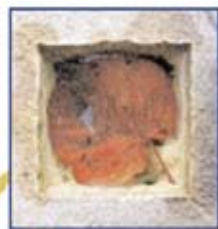
*Duo met Harry van Berne (tenor). Huidig programma: “Constantijn Huygens, de dichter en zijn luit” (muziek van o.a.: Huygens, Lanier, Boësset, Rossi, Jacques Gautier).

* Duo met Peter Adema (voordracht): programma’ met voorgedragen poëzie (Dante, Petrarca, Marot, Hooft, Huygens) en luitmuziek (Francesco da Milano, Alberto da Ripa, Nicolas Vallet, Jacques Gautier).

* Quadrivium, ensemble voor laat-middeleeuwse muziek, met Ellen Delahanty (zang), Geert van Gele (blokfluit) en Bill Taylor (gothische harp). Programma’s: “Les deux Guillaume’s” (Machaut en Dufay); “Ce jour de l’an” (rond nieuwjaar) ; « Le cause est amer » (zie verwijzing).

* Begeleider van vocale ensembles (o.a. Quink Vocaal Ensemble) en kamerkoren.

* Solist op luit en vihuela de mano.

QUADRIVIUM

ENSEMBLE VOOR MIDDELEEUWSE MUZIEK

'LA CAUSE EST AMER'

middeleeuwse en hedendaagse liefdesliederen
uit Japan en de Lage Landen

Contact: Geert Van Gele, Kattenberg 43, 2140 Borgerhout. Tel: 03-23-666-32
info@quadrivium.net www.quadrivium.net

Voorkant programmaboekje Quadrivium

Het Instrument: De Luit

De luit is een van oorsprong Arabisch snaarinstrument dat in Europa in de late middeleeuwen, de renaissance en barok een grote populariteit genoot. Maar hij is nóg ouder: een voorloper van de luit werd al in de Oud-Egyptische muziek gebruikt!

De naam van het instrument is afgeleid van het Arabische “al ud”, wat het hout of de stok betekent. De benamingen in vrijwel alle Europese talen zijn afgeleid van deze oorspronkelijke benaming (Italiaans: liuto, Frans: luth, Engels: lute, Spaans: laud, Pools: lutnia, Hongaars: lant, Duits: Laute). Het instrument is in Europa verspreid via de Moren op het Iberisch Schiereiland en door deelnemers aan de verschillende kruistochten.

In Europa maakte de luit een ontwikkeling door waarbij het aantal snaren werd uitgebreid. Tevens kreeg het instrument fretten waardoor het spelen van akkoorden werd vergemakkelijkt. Vanaf circa 1500 kende de luit een grote bloei en werd er bijzonder veel muziek voor gecomponeerd. Bekende componisten zijn Francesco da Milano (1497-1543), John Dowland (1562-1626), verscheidene leden van de Gaultier-dynastie (1575-1672) en Sylvius Leopold Weiss (1686-1750). In Nederland waren Nicolaes Vallet (ca. 1583-ca. 1645) en de iets jongere Joachim van den Hove voorname luitspelers.

De luit wordt gekenmerkt door een bolle klankkast, in de vorm van een overlangs doorgesneden peer, en een korte brede hals die bevestigd is aan het smalle eind van het klanklichaam. De stemknoppen zitten in een doorgaans achterover geknikte knoppenkast. De gebruikte materialen zijn zeer dun en bijgevolg is het instrument kwetsbaar. Een renaissance- of barokluit in speelbare staat is een zeldzaamheid.

De snaren worden in paren, “koren” geheten, aangeslagen. De snaren van een koor zijn gelijk gestemd of verschillen een octaaf. Het hoogste koor bestaat meestal uit één snaar. Een middeleeuwse luit heeft slechts vier koren. In de renaissance liep het aantal op tot tien om in de barok uit te komen op dertien (de theorbe had er tot veertien).

Luiten zijn er in allerlei soorten en maten. “Ik ben begonnen op een vrij simpele 8-korige luit, die ik al vrij snel heb verkocht om een betere te kunnen kopen,” vertelt Willem, “eigenlijk ben ik al 30 jaar bezig steeds betere luiten aan te schaffen!” Zodra er ergens een luitbouwer opdook, bestelde Willem meteen een instrument - “Hup! Op de lijst!”. Tegen de

tijd dat de luit klaar was verkocht hij dan een minder mooie luit die hij al had. Zo heeft hij inmiddels een luitenpark van 10 mooie instrumenten verzameld: luiten uit de 15e, 16e en 17e eeuw, voor solospel, voor begeleidingen, voor ensemblewerk, speciaal voor zangbegeleiding... hoge luiten, lage luiten, luiten met veel of juist weinig bas, een Spaanse vihuela de mano – you name it en Willem speelt het.

Maar maak je geen zorgen dat je failliet zult gaan van de luit als hobby. Voor beginnende leerlingen heeft Willem huurinstrumenten, gewoon ter overbrugging. Als ze dan zeker weten dat ze hiermee door willen, dan kunnen ze een eigen instrument aan gaan schaffen. De huurinstrumenten zijn een soort “gemiddelde luiten”, model rond 1600, waar je al een heleboel op kan spelen.

“Geleidelijk aan wordt dan duidelijk welke muzikale voorkeur een leerling heeft,” weet Willem, “sommigen ontwikkelen zich meer richting de barokluit, die willen meer snaren en meer bassen, een ander geluid, andere stemmingen en het 17de eeuwse Franse of nog latere Duitse repertoire. Een ander kan het juist niet vroeg genoeg zijn, dus die neemt dan een vroeg 16e-eeuwse luit!”

LET OP:

Een hele goede raad van Willem: wil je een tweedehands luit kopen via het Internet of een advertentie in de krant, dan is het wel heel verstandig om een ervaren luitleraar te raadplegen. “Ook in een winkel kun je een enorme miskoop doen, gewoon omdat je ergens nog niet zoveel verstand van hebt – en de verkoper vaak evenmin.... Als je nog moet beginnen, lijkt elke luit al gauw erg mooi, omdat een luit er ook zo prachtig uitziet. Maar ik heb leerlingen trots met luiten zien aankomen die totaal onbruikbaar waren... Die hadden dus behoorlijk spijt van hun aankoop!”

Wil je meer te weten komen over de luit, dan kun je Willem Mook bellen of emailen:

T: 023-5325683; E: wmoon@xs4all.nl.

Roma

Op Amelisweerd voer ik mijn lievelingsganzen. Eentje is zo brutaal, dat hij niet wil wachten tot 'k de hompjes brood gooi en probeert ze direct uit de zak te stelen. Ik til 'm op en geef 'm een zoentje. Geen idee wat het arme dier dacht. Reiziger slaat het tafereeltje gade en moet lachen om het meisje in zijn oude vodden. "Je bent zelf ook een zigeunerin".

Ik glimlach. Enkele dagen eerder zagen we samen de film Gadjó dilo, over Parijzenaar Stéphane, die in de ban is van ene Nora Luca, een zigeunerzangeres die haar ziel bloot zingt op een vaag cassettebandje dat hij van zijn vader erfde. Deze speurtocht brengt Stéphane naar het Roemeense Valachië, alwaar hij integreert bij de Lautaris, een tak van de Roma-zigeuners. Op zoek naar de muziek van zijn vader trekt hij in bij de eigenwijze grijsaard Izidor, violist en stamoudste van de muzikantenclan.

Als amateur-musicoloog maakt Stéphane allerlei opnames van hun zinderende muziek en daar tussen door ontwikkelt zich – met bewonderenswaardig geduld van de gadjo – een schattige romance. De zigeunerin waar hij zijn hart aan verpand heet Sabina. Een heel mooi, vrij natuurmeisje, dat vol overgave leeft en prachtig kan zingen en buikdansen. Zij is de enige van de Roma die Frans spreekt, omdat ze met een Belg geleefd heeft. Maar door dat verleden wil ze in eerste instantie helemaal niets van Stéphane weten; als hij zich voor wil stellen bijt ze hem boos in zijn hand. Na al die prachtige muziek en schilderijen in levenskunst, slaat de stemming plotseling om. Izidors zoon komt uit de gevangenis en in de kroeg provoceert hij de gadjo's die hem daarin gooiden. De situatie escaleert, er valt een dode en woedende burgers steken de hele zigeunermeenschap in de hens. Izidors zoon probeert zich te verstoppen en komt

daardoor om in de vlammen.

Volgende scène: Stéphane en Sabina rijden in de oude Russische Lada naar een kerkhof. Stéphane stapt uit, smijt zijn cassettebandjes op de grond en trapt ze allemaal kapot. Want wat hij heeft meegemaakt, is de ziel van die muziek, gezongen door mensen die opgejaagd en vermoord worden. Wil je daar dan van profiteren? Al zijn woede om de onredelijkheid en het onrecht jegens zijn nieuwe familie richt hij op zijn met bloed, zweet en tranen vergaarde opnames.

Als op de achterbank Sabina wakker wordt, bekijkt ze het tafereel met verbazing. Dan beginnen haar ogen weer te glinsteren en glimlacht ze haar zilveren tand bloot om de kunstenaarsziel van haar Stéphane: hij heeft het begrepen.

Sabina wordt gespeeld door Rona Hartner, een Roemeens meisje, iets ouder dan ik, dat zindert van sensualiteit en levenslust. In het "normale" leven leidt ze een zigeunerband, waarin ze niet alleen zingt, maar ook saxofoon, piano en gitaar speelt. De soundtrack van de film is ook door haar ontworpen. En in haar vrije tijd schildert en danst ze.

Geknipt voor deze rol, dus, hoewel de regisseur daar in eerste instantie nog aan twijfelde. Om hem over te halen, integreerde Rona vier maanden bij de Roma, om hun taal te leren (Romani chib, dat in mijn oren meer klinkt als Hindi dan als Roemeens) en om "de zigeunerin in mezelf te vinden".

Om dat citaat moest ik glimlachen. Maar toen meneer Kwee vertelde over het verlangen van de Romantische ziel naar het jenseitige, het verloren Arcadia achter de horizon, toen moest ik daar weer aan denken. Schuilt er niet een zigeuner(in) in ieder van ons?

an interview with Rona Hartner

Music in the Movies

Rona Hartner bluffed her way into a “Gadjo Dilo” audition for Franco-Gypsy director Tony Gatliff, by claiming fluency in French and Romany “as different from Romanian as Pakistani” as she says. But she knew neither. A handful of memorized French sentences got her through the opening interview. “When I run out of French, I jump on the table and start to dance. Tony says, ‘She’s crazy, I’ll take her.’”

You are an actress, a singer, a painter and a saxophonist. What’s your dream?

When I was 9, I wanted to be president of Romania, but my mother say ‘You can’t be, you have a German name.’ So I decided to be a star! In Romania, under the Communists, we couldn’t imagine the outside world. But we dreamed, we dreamed. I dream all my life that I sleep in airliners and go everywhere in the world.”

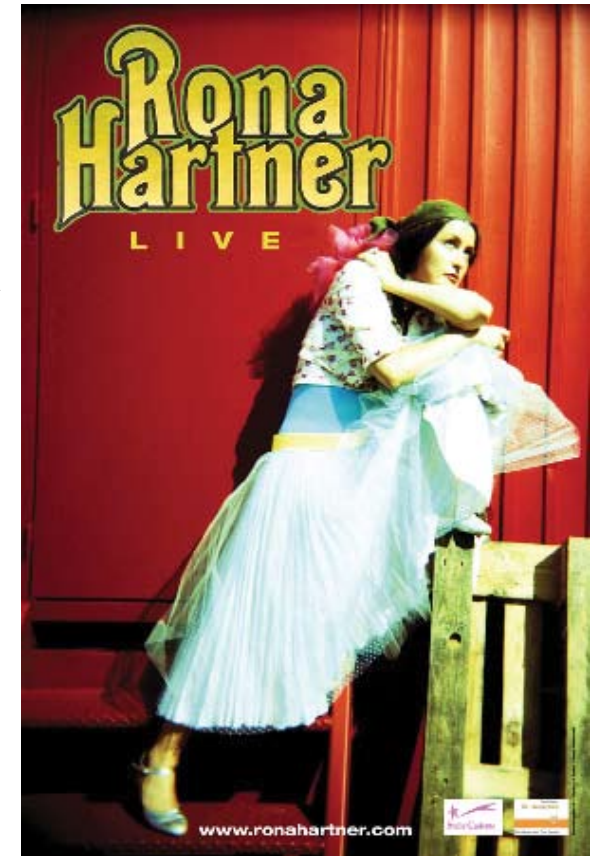
As a musician, how do you like the Gadjo Dilo score?

The music in the movie is my concept. It is the beginning of a style that I invented, called gypsy rap. I am going to make a gypsy rap jazz. In the beginning of the movie, it is my melody. It is my fusion style. Tony Gatliff came with the verse, and I translated the gypsy and did the arrangements. So yes, we worked together.

What was it like working with Tony Gatliff?

It was very interesting because he wanted non-professional actors as the examples. He was looking to them and then to me and would say, “You’re not a gypsy yet” and I didn’t understand what he wanted. He’d say, “No, no, no, I don’t want a character, I want you to be yourself because you have enough gypsy in you, you are like this.” And I began to search for where this place was, where he saw this gypsy in me. Of course, it exists. I began to explore my life. And at the same time, I was working on my dancing. And all the time, he was strict on dancing. He understood that I had the gypsy rhythm, but it was very stressful for me, because he asked of me very much. Of course, actors protect themselves. To not be so open. Because when you are committing “hari kari” and you’re putting all your sentiments there, it costs you. It costs you

very much. And this is what he wanted, for me to be open, to be so open, but also to learn the gypsy life, language, dance -- to be trained, to be trained as strict as in the theater of Peter Brook. Then, in the last month, he said, “Okay, now, you are a gypsy.” And then he cut half the screenplay and wrote a whole new screenplay. He said he was inspired and he changed it completely. At night, we would ask him, “What

are we going to play tomorrow?” And he said, “You’ll see.” If I knew what we were doing, I could try to think and prepare myself. Sometimes, I knew what it would be like and I would ask the guy who was teaching me gypsy, to give me some possible text.

But there is not a lot of text, most dialogues are non-verbal...

Yes, this was very important. Everything was very precious. Sometimes, I said nothing, I was just gesturing. But it was very precious. Gatlif wanted it to be very strong. The atmosphere was very important.

You are Romanian. But you lived in Bucharest, in cities, and now you live in Paris.

My fortune-teller friend predicted that my destiny would be decided in Paris.

How close was that village-life to any experience that you’ve had?

Very far. I had no idea. Village life was a secret for me. I understood it little by little. I came into the village at first, and imagined that I knew everything. Because I love them, I felt like I was in my home. I integrated myself very quickly, because I admire the gypsies. They are so strong. I don’t know how they can live the way they do.

They have a very difficult life, but at the same time, they are so strong and so open. They aren’t stressed, they dance, they make children, they think about love, they take the time to cry -- I think that maybe because they are in this village, they are protected from this modern life which kills everybody. The gypsies are okay, making 20 children. They have enough trouble with this. They are very clean. People always say gypsies aren’t clean, but they are very clean. And all their life is very organized, with very old principles. This is what I discovered. . . They changed me very much. I wasn’t like this. I had too much education, too much stress. When I came there, I saw that life is more important. Of course, you have to work and you have to eat, but you can have a life also.

How did they react to the camera and the crew? One of the leads, Izador, he’s not an actor, he’s just someone from the village. . .

No, he isn’t an actor. There were 3,000 people in the village, all who wanted to be actors in the movie. Tony Gatlif said, this isn’t some big Hollywood production, this a little production. And they all got so jealous, they would make scandals to stop the movie, because everyone wanted to be in it. Romania and the gypsies are very like the Americans, because everyone thinks they

Your character is very passionate. Is that a real fire inside of you?

Yeah. I consider Tony Gatlif really . . . he's perfect. He's a great director. He was like a God. He could tell me whatever he wanted and I believed in him like a God. When Tony Gatlif said something, I changed everything. And this is very hard to find, such a relationship in cinema. In France, they propose to me many movies, but they are surprised because I refuse many movies. . . When somebody comes with a good project, I don't know, I've heard somebody is doing Frida Kahlo, yes, this is a good project, maybe.

So you haven't done any other movies since "Gadjo Dilo"?

I'm doing another movie with Tony Gatlif, an experimental movie, very avant-garde, very crazy -- you'll see. It will be released next year. Last September, I made a television movie with a very good French director. Right now, I'm working on producing my compact disc. I also made a new group and I'm going to Senegal to produce my first single. This is what I'm doing. And I'm training myself.

Do you have any advice for the future artists who read *Encore! Magazine*?

Be inspired. Too much education, too much school can change you into something without heart.

CASUAL

From Russia with Love

Girls from Omsk

Rusland begint een inhaalslag in de fashionwereld. Niet alleen in de folkloristische motieven op de catwalk, maar ook in heus Russian design. De collecties van topmodel&zangeres Mila Jovovich inspireerden vele jongeren uit haar geboorteland ook hun modehart te volgen.

Eén van hen is Valéria Siniouchkina. Met haar afstudeerwerk aan de kunstacademie van Brussel scoorde ze internationaal hoge ogen.

Werkloos is ze nooit geweest, direct na haar studie liet het jeanslabel Indian Rose haar overvliegen naar Italië om daar mee te werken aan een nieuwe collectie.

CASUAL

Eind 2005 werd Valéria eigen baas en richtte ze Girls From Omsk op. In haar eigen collectie fantaseert ze over een sprookjesachtig Rusland, om en nabij Omsk, de geboorteplaats van haar vader.

Eén van de thema's is bijvoorbeeld "Roma", kleuren geïnspireerd op het kleurrijke bestaan van de zigeuners. Haar mode sprankelt van levenslust, soms met een rauw randje, en is vooral erg comfortabel.

Deze uitnodiging... hier hebben fashionfreaks 'n lief ding voor over....

Eén van de logo's van Girls from Omsk is speciaal ontworpen voor een anti-Aids-campagne.

CASUAL

Muzikante Valéria maakt niet alleen fashion, maar ook hippe hebbedingetjes, zoals deze moderne matroesjka's.

MIDDELEEUWEN 600 - 1400	RENAISSANCE 1400 - 1600	BAROK 1600 - 1750	KLASSIEK 1750 - 1815	ROMANTIEK 1815 - 1900	20E EEUW
* eenstemmige zang: gregoriaans * modaal: middeleeuwse ladders (kerktoonladders) * motet - imitatie * isoritmiek * eerste vormen van meerstemmigheid (parallel organum: parallelle kwinten & oktaven) * mensuraal notenschrift * van Arezzo; ontwikkeling muzieknotatie * troubadour, trouvère, Minnesänger * ballade, rondeau, vi-relai * stemming van Pythagoras * kerk centraal	* vokale polyfonie -zelfstandigheid van de stemmen -cantus firmus techniek -motet, mis -doorimitatie -parodiemis -cyclische opbouw * canontechnieken * meerkorigheid (Venetië - San Marco) * chansons, madrigalen * dansmuziek, ontwikkeling instrumentale muziek * in polyfonie steeds meer homofone passages * tonale elementen (vervaging modaliteit) * overgang renaissance / barok (rond 1600): * Monteverdi: eerste hoogtepunt opera: -recitatief -aria * monodie * tekstuitbeelding * chromatiek * picardische tertsen * leidtonen * reine stemming, middentoonstemming * cultuurcentra: Florence, Venetië, Rome, Antwerpen * reformatie, humanisme	* instrumentale polyfonie * 'nieuw contrapunt': harmonisch contrapunt * basso continuo * prima prattica * seconda prattica * barokorkest * barokensemble(s) * tonaal: majeur en mineur * doorlopende beweging, sequensen, cadensen * madrigaal en tekstbe-handeling * recitatief * ricercare, fantasia, canzona, variatie, toccata, fuga * solosonate, triosonate, sonate da camera, sonate da chiesa * orgel en clavecymbel-muziek * dansmuziek, suite, allemande, courante, sarabande, gigue, ouverture, chaconne, passacaglia * concerto grosso * eerste solo concerten * eerste opera's * protestantse kerkmuziek (cantate, oratorium) * affecten, rhetorica, muziek als 'klankrede' * barokstemmingen, toonsoortkarakteristieken * cultuurcentra: Dresden, Parijs, Berlijn, Venetië * contra reformatie: pracht en praal	* homofonie * empfindsamer Stil * uiteindelijk: nastreven van evenwicht, orde, beheersing, perfectie (nastreven van de klassieken - oude Grieken) * tonaal: * duidelijke vormen: hoofdvorm, rondo * sonate, symfonie en soloconcert * samenstelling klassiek orkest * tweede hoogtepunt opera: Mozart ! * pianomuziek * kamermuziek: piano-trio, strijkkwartet * regelmatige periodes en zinsbouw * gelijkzwevende temperatuur * Cultuurcentrum: Wenen * Sturm und Drang * franse revolutie * verlichting: verstand, naturalisme	* chromatische homofonie * verheerlijking van vrijheid, passie, de eeuwigheid, het onbereikbare, verlangen naar het onmogelijke * uitbreiding orkest * ontwikkeling van instrumenten tot huidige vorm * pianomuziek * nationale scholen * programma muziek * symfonisch gedicht * kamermuziek * symfonieën * derde hoogtepunt opera: Wagner, Verdi * componisten zelfstandig * bloei kamermuziek * lied * virtuositeit * Cultuurcentra: Wenen, Berlijn * individualisme, emotie	* atonaliteit * loslaten van tradities * vervangend systeem voor het tonale systeem: dodekafonie * neostijlen * impressionisme * expressionisme * experimenten * seriële muziek * elektronische muziek * invloeden van folklore en volksmuziek (Bartók) * cultuurcentra: Parijs, Wenen, Boedapest, Praag, New York * globalisering, experimenten, individualisme, ontzuiling (ontkerkelijking)
Anonymus Leoninus en Perotinus De Machaut	Dufay, Ockegem, Josquin des Prez, Di Lasso, Sweelinck, Palestrina, Monteverdi	Monteverdi, Schütz, Buxtehude, Scarlatti, Vivaldi, Händel, J.S. Bach, Rameau, Couperin	C. Ph. E. Bach, Mannheimers Haydn, Mozart, Beethoven	Schubert, Mendelssohn, Schumann, Chopin, Berlioz, Verdi, Liszt, Brahms, Bruckner, Tsjaikovski, Moessorgski, Dvorák, Grieg, Franck, Saint-Saëns, Fauré, Mahler, Wagner	Debussy, Ravel, Poulens, Milhaud, Honegger, Stravinsky, Janáček, Bartók, Schönberg, Berg, Webern, Messiaen, Boulez, Stockhausen, Cage, Varèse, Xenakis, Pijper, L. Andriessen, Escher, T. de Leeuw, Schat

Deze tijdbalk is gemaakt door Henk de Velde van het Artez Conservatorium

Klassiek Spelenderwijs

Gregoriaans: Ave Maria

Geschreven door Clemens Romijn

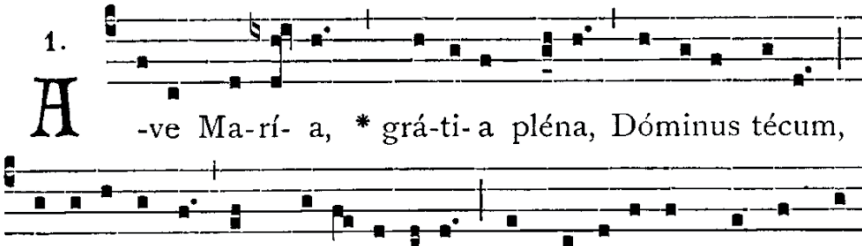
Zo'n twee eeuwen na zijn dood werd hij Gregorius de Grote genoemd om alles wat hij voor Rome en de rooms-katholieke kerk gedaan had. En deze paus Gregorius I (540-604) had zeer veel gedaan. Dat was onder andere het verstevigen van de macht vanuit Rome, zowel van de kerk als van de wereldlijke politiek, het vernieuwen van de infrastructuur van Rome, zoals wegen en aquaducten, het ontwikkelen van een maatschappelijk systeem van liefdadigheidsinstellingen en ziekenhuizen, het opzetten van een nieuw belastingstelsel, het herzien van wetten en strafrecht, en natuurlijk het verbreiden van het katholieke geloof. Tot in alle uithoeken van Europa stuurde hij zendelingen om barbaarse, nog niet christelijke koningen en hun volken te bewegen het

evangelie als ideologie en gedachtengoed over te nemen. Zo had bijvoorbeeld de koning van Kent twintig jaar na aankomst van de missionarissen van Gregorius zich niet alleen bekeerd tot het christendom, maar ook een efficiënt bestuur en rechtstelsel overgenomen.

Verder ontwikkelde Gregorius eenheid in de enorme verscheidenheid van erediensten en liturgieën in heel Europa. De muziek voor de godsdienstige bijeenkomsten in kerken en kapellen verschilde per land en zelfs per klooster en werd in die tijd nog niet opgeschreven, maar van generatie op generatie mondeling doorgegeven. Pas vier eeuwen na de dood van paus Gregorius begon men als geheugensteun een soort primitieve notatie te ontwikkelen, om zich de vele honderden gezangen beter te kunnen herinneren, in te prenten

en gemakkelijker aan nieuwe generaties door te geven. Wat men ook deed was het toeschrijven van fabelachtige prestaties inzake kerkmuziek aan paus Gregorius I. Gregorius zou waarschijnlijk verbaasd staan over alles wat er over hem in boeken beweerd is in de loop van de geschiedenis. Niet alleen werden de gezangen uit de rooms-katholieke kerk naar hem genoemd, het gregoriaans, maar ook werd eeuwenlang beweerd dat hij ze allemaal gecomponeerd zou hebben. De heilige geest zou in de vorm van een duif op zijn schouder zijn geland en hem het hele gregoriaanse repertoire hebben ingefluisterd, honderden Latijnse teksten plus hun melodieën. Deze fabel, verzonnen door middeleeuwse geleerden, heeft ervoor gezorgd dat de grootste verzameling christelijke muziek eigenlijk een verkeerde naam heeft: het gregoriaans.

1. **A**

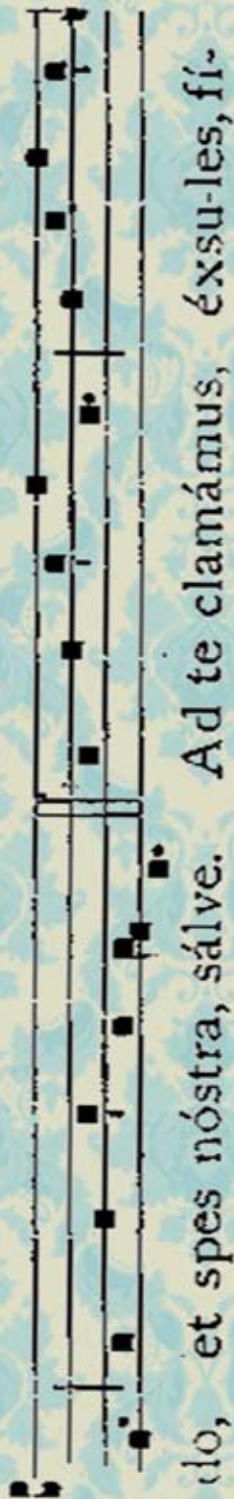
-ve Ma-rí- a, * grá-ti- a pléna, Dóminus técum,
benedícta tu in mu-li- é-ribus, et benedíctus frúctus vén

5. **S**

Alve, Regína, * máter mi-se-ricórdí-ae: Ví-ta, dulce-

© 2010 Katern: 2010deleunen

Het is een proces van eeuwen geweest eer dit gregoriaans werd tot wat we er nu van kennen. Gezangen uit de Joodse synagogen gingen er in op, Griekse invloeden, en stijlen uit het Midden-Oosten. De muziek werd aangepast aan de oren van de Europeaan, ze werd geüniformeerd, aangevuld, gekuist, totdat niet meer precies bekend was hoe ze eigenlijk vroeger was en werd uitgevoerd. Bijna tweeduizend jaar na het ontstaan van het gregoriaans bogen geleerde Benediktijnse monniken in het Franse plaatsje Solesmes zich opnieuw over de vele oude handschriften en gaven de gezangen opnieuw uit met pauselijke goedkeuring in de Editio Vaticana. En nog steeds verschijnen er nieuwe uitgaven en met nog grotere deskundigheid dan voorheen wordt erover geschreven, maar dat kan niet verhinderen dat het gregoriaans langzaam uitsterft. De kerken en kapellen waar het te beluisteren is worden minder en er zijn nauwelijks nog jonge mensen die met deze gezangen van eeuwen opgroeien. Daarom als een groet uit een ver verleden een voorbeeld uit de enorme schatkist van de oudst bewaarde muziek van onze westerse beschaving,

Ave Maria.

1.

A -ve Ma-rí- a, * grá-ti- a pléna, Dóminus técum,
benedícta tu in mu-li- é-ribus, et benedíctus frúctus vén-
tris tú- i, Jésus. Sáncta Ma-rí- a, Máter Dé- i, óra pro
nó-bis pecca-tóribus, nunc et in hó- ra mórtis nóstrae. Amen.

het gregoriaans. Een Ave Maria, een Wees Gegroet, zoals zovelen het nog bidden.

Het Ave Maria (Wees Gegroet) is een gebed uit de rooms-katholiek kerk. Het bestaat uit de woorden van aartsengel Gabriël uit het evangelie van Lukas I vers 28, uit de woorden van Elisabeth uit Lukas I vers 42 en uit een paar regels van een smeekbede die er in de 15e eeuw aan zijn toegevoegd. De tekst werd in de 16e eeuw opgenomen in de katho-

lieke eredienst, zowel in de mis als in het gezongen gebed van de monniken (officie). De versie zoals die hierboven staat is een combinatie van de bovengenoemde bijbeltekst en een middeleeuwse gregoriaanse melodie. Eeuwenlang hebben componisten de tekst op muziek gezet, van Josquin des Prez tot Stravinsky. De bekendste Ave Maria's zijn die van Schubert en die van Gounod, gebaseerd op de eerste prelude in C-groot van Bachs Wohltemperierte Klavier.

Klassiek Spelenderwijs

Troubadours-trouvères: Richard Leeuwenhart (1157-1199)

Ja nuls homs pris

Geschreven door Clemens Romijn

Als tegenhanger van de vele geestelijke gezangen uit de katholieke kerk ontstonden omstreeks 1050 liederen die niet godsdienstig waren en handelen over de liefde, moraal, politiek, oorlog en dood. Eigenlijk zijn dat de eerste voorlopers van het romantische lied uit de 19e eeuw zoals we dat kennen van Schubert en Schumann. De middeleeuwse liederen werden gemaakt door troubadours en trouvères, die zowel de tekst als de muziek bedachten (trobar of trouver = vinden, bedenken). Ze zijn de meest fascinerende restanten van een

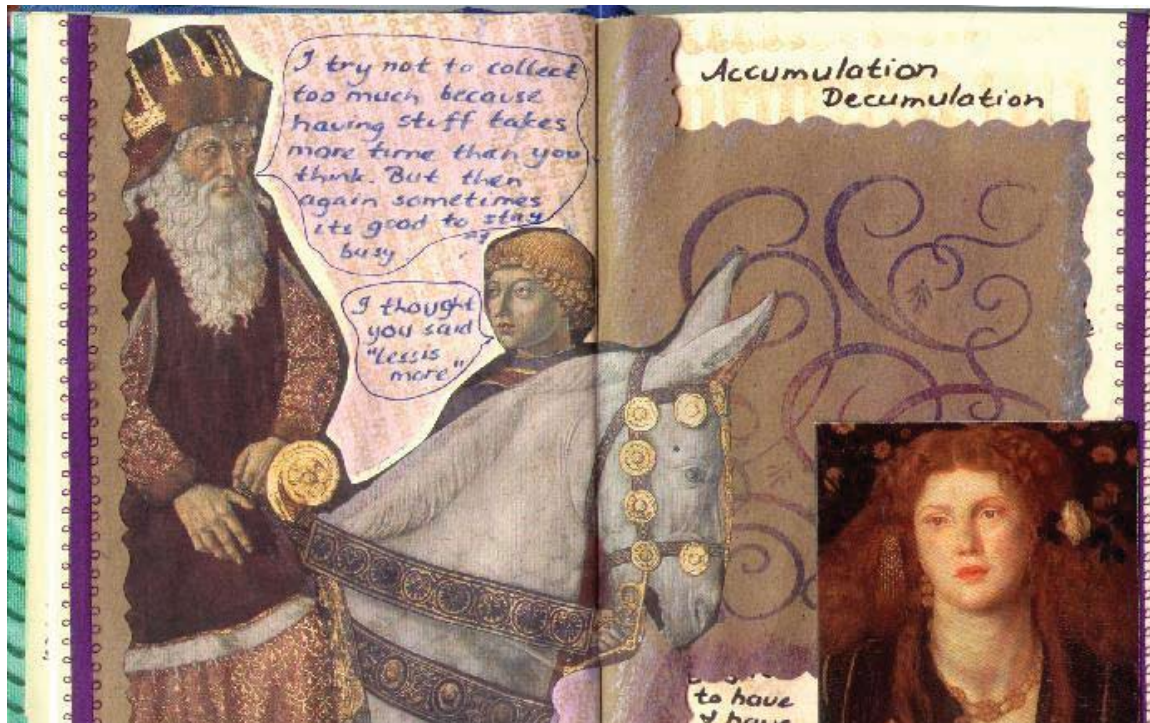
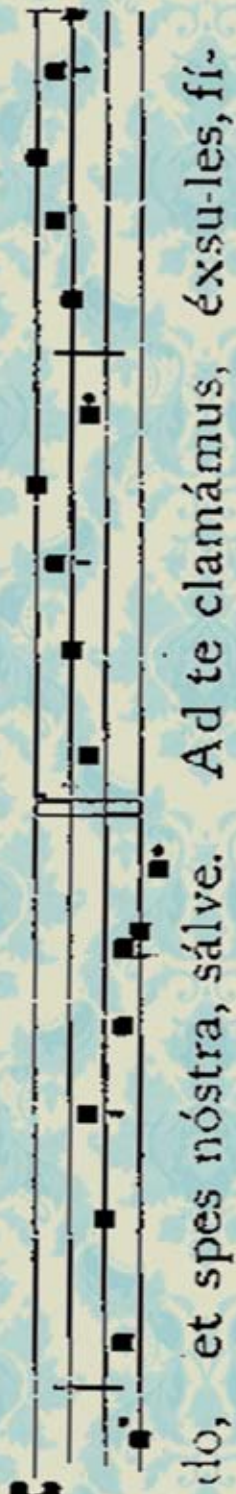
oude cultuur die ooit bloeide in Zuid-Frankrijk, ongeveer het gebied tussen de Auvergne en de Atlantische Oceaan, en later ook ten noorden van de Loire, tot in Normandië en in de Champagne-streek ten oosten van Parijs. Met hun gedichten en liederen maakten de troubadours een soort documentaires van de toen heersende tijdgeest, die we hoofse cultuur zijn gaan noemen, de tijd van de ridders en edelmannen, van de nobele gedragscodes, van het vroege humanisme, van de

roman over koning Arthur en de ridders van de ronde tafel, maar ook van de bloedige kruistochten en wrede oorlogen.

Onder deze dichter-musici bevonden zich mensen van adel, maar ook geestelijken en burgers die in dienst waren van adellijke hoven. Één van hen was zelfs koning. Dat was Richard Leeuwenhart. Hij was de laatste tien jaar van zijn leven koning van Engeland. Daarvoor was hij hertog van Aquitanië en graaf van Poitou. In de mu-

© 2010 Katern: 201805leunen

ziekgeschiedenis leeft hij vooral voort als componist en dichter. Hoewel hij werd geboren in Oxford, leerde hij nooit Engels, omdat hij de meeste tijd doorbracht in Aquitanië (Zuid-Frankrijk). Hij was de zoon van Henry II van Engeland en Eleanor van Aquitanië. Doordat Eleanor een groot beschermvrouwe van troubadours was, trokken velen naar haar kasteel. Haar grootvader was Guillaume IX, graaf van Poitou en de vroegst bekende aristocra-

tische troubadour-dichter. Zijn achterkleinzoon Richard heeft die traditie dus voortgezet.

Het bekendste verhaal over Richard Leeuwenhart als dichter en zanger is dat over zijn gevangenschap in Oostenrijk. In het jaar 1192 kwam Richard namelijk terug van een kruistocht waarbij hij Cyprus had veroverd en werd hij in de buurt van Wenen gevangen genomen door hertog Leopold V. Twee jaar lang zat hij vast

totdat hij werd bevrijd uit Slot Dürnstein aan de Donau door collega zanger Blondel de Nesle in 1194. Blondel kwam voor de muren van Richards kerker liederen zingen waarin allerlei nieuws van thuis vervlochten zat. Dit verhaal schijnt verzonnen te zijn, maar is toch eindeloos naverteld en bewerkt voor opera- en toneelvoorstellingen. Van Richard Leeuwenhart zijn nog slechts twee gedichten bekend, waarvan maar één met muziek, en dat is het hier gezongen *Ja nuls hors pris ne dira sa raison*. In dit lied heeft Richard Leeuwenhart na twee winters gevangenschap troost gezocht en zijn strenge noodlot beklaagd.

De collage hier links is van Diane Salter.

De peetdochter van Du Guesclin

Geschreven door Nely van Seventer

Door de trilogie van Thea Beckman, over de honderdjarige oorlog, is Bertrand Du Guesclin bij veel mensen een bekende naam geworden. Deze aanvoerder van het Franse leger kwam uit Bretagne, waar hij nog steeds wordt geëerd als een nationale held. Zijn standbeeld is te bezichtigen in Dinan.

In de negentiende eeuw raakte in bepaalde kringen de 'cultuur van het volk' heel erg in de mode. De tradities van de eenvoudige mensen zouden zo puur, zo wijs, en zo poëtisch zijn... In Bretagne hingen verschillende verzamelaars aan de lippen van oude omaatjes, om de lange ballades die zij zongen op te kunnen tekenen. De bekendste onder hen was Théodore Hersart de la Villemarqué, ook wel bekend onder de naam 'Kervarker'. Hij is de samensteller van de beroemde 'Barzaz Breiz', waaruit ook de ballade hieronder

komt. Hoewel Kervarker vlak na het verschijnen van zijn boek een ware celebrity was, kwamen er later toch wat smetjes op zijn reputatie... er gingen stemmen op dat zijn balladen lang niet allemaal authentiek zouden zijn, maar door hem verfraaid en aangedikt, en soms zelfs door hem verzonnen... Dát was niet helemaal de bedoeling. Of de ballade hieronder 'echt' is, valt niet te zeggen. Hij is in iets andere vorm ook opgetekend door Luzel, een andere liedjesverzamelaar uit die tijd, en een van de grote verschillen is dat in die versie de heldin niet de pleegdochter van Du Guesclin is. Een detail dat deze versie nou juist leuk maakt!

De korte strekking van het verhaal is dat

een meisje, Margriet, door haar moeder erop uit wordt gestuurd om melk te brengen naar de mensen die de akkers aan het hakken zijn. Dit is enorm zwaar werk, waarbij de grond dus letterlijk moet worden opengehakt om haar geschikt te maken voor landbouw. Margriet wil niet gaan, omdat ze bang is dat heer Rogerson, de leider van de Engelse vijand, haar zal ontvoeren. Dit gebeurt ook inderdaad, en een en ander loopt niet al te plezant af...

De originele, Bretonse versie van deze ballade is te vinden op http://perso.orange.fr/per.kentel/filhorez_an_aotrou_gwesclen1.htm. Ook zijn er verschillende Franse vertalingen te verkrijgen.

De zon schijnt, de dag breekt aan,
De dauw glinstert op de meidoornheg.
De hoge heg van Tregoff, het grote kasteel
Waar de Engelsen weer de baas zijn;
Dauw schittert op de bloemen van de meidoorn
Bij het zien hiervan verschuilt zich de zon,
Want het is geen dauw uit de lucht,
Het is niets anders dan dauw van bloed.
Onschuldig bloed, vergoten door Rogerson,
De slechtste zoon van de Engelsen die we hier

beneden hebben.

“Margriet, mijn mooie meisje,
Jij bent snel, jij bent waakzaam,
Jij zal morgen in alle vroegte opstaan
Om melk te brengen naar de mensen die de
grond hakken.”

“Goede moeder, als je van me houdt,
Stuur me dan niet naar het hakken.
Stuur me niet naar het hakken,
U zult de mensen aanzetten tot kwaadspre-
ken.

Laat mijn oudste zus gaan,
Of mijn kleine zusje Fransesca.
Mijn lieve moedertje, ik smeed u!
Rogerson bespiedt me.”

“Laat wie daar zin in heeft je bespieden,
Jou is het gevraagd, en jij zal gaan;
Opstaan zul je, zo vroeg als de dag,
De heer zal nog in zijn bed liggen.”

Margrietje zei
Aan haar vader en haar moeder, in de
vroegte,
Terwijl ze haar kan met melk vasthad,
Zei Margriet:
“Vaarwel vader, vaarwel moeder,
Mijn ogen zullen jullie niet meer mogen zien;
Vaarwel mijn oudste zus, en jij, Fransesca
klein.”

Maar toen het goede meisje, op weg naar het
veld,
Langs het bos ging,
Gracicus, snel en op blote voeten
Met haar kan melk op het hoofd,
Zag Rogerson, op de toren van het kasteel,
Haar al gaan van verre:
“Wordt wakker, mijn page, sta snel op,
Dan gaan we jagen op een haas,
Jagen op een klein wit haasje,
Met een pot melk op haar hoofd.”

Toen het meisje langs de grachten liep,
Wachtte de heer haar op.
Hij wachtte haar op bij de brug,
zij trilde helemaal van angst,
van angst, toen ze hem had gezien,
En haar kan met melk morste.
Toen ze dat zag, het arme meisje,
Begon ze heel hard te huilen.
“rustig, meisje, niet huilen,
We vinden wel een andere kan.
Kom, dan gaan we ontbijten,
Terwijl hij voor je wordt klaargemaakt.”
“Goede heer, ik dank u wel,
Ik héb ontbeten, en goed ook.”
“Ga dan maar naar de tuin,
Ga mooie bloemen plukken.
Pluk maar een hele slinger

Om je kan melk mee te omhangen.”
“Ik draag geen bloemen,
Want ik ben dit jaar in de rouw.”
“Ga dan naar de moestuin,
Ga maar aardbeien eten, rood als kooltjes.”
“Ik ga geen aardbeien eten,
Onder de blaadjes zittel slangen.”
“Ik hoor de hakkers roepen,
Ze zeggen dat ik een luilak ben.
Ze vragen waar ik blijf,
Met mijn kannetje gestremde melk.”
“je zal zo naar het veld toe gaan,
Als je kan melk klaar is.
Margriet, ze zijn er me bezig,
Laten we gaan kijken op de melkplaats.”
Toen zij het kasteel binnengingen
Trilde het meisje van angst.
Het arme meisje werd zo wit als sneeuw
Toen de poort zich achter haar sloot.
“mijn liefje, wees niet bang,
Ik zal je helemaal geen kwaad doen.”
“als u niet van plan bent mij kwaad te doen,
Waarom verandert u dan van kleur?”
“als ik al van kleur verander,
Dan komt dat door de kou van de och-
tend”.
“Heer, het is niet de ochtendkou,
Het is de kwade lust die u
groen doet zien.”

“houd je mond, jij idioot kind!
Ga maar naar de fruitplaats om een stuk
fruit uit te kiezen.”
toen ze in de fruitplaats waren
Koos ze een appel uit.
“Heer Rogerson, alstublieft,
Geeft u mij een mes;
Geeft u mij een mes
Om mijn appel te schillen.”
“als het een mes is dat je wilt,
Ga naar de keuken en je vindt er een.
Het ligt op de eiken tafel,
Het is deze ochtend geslepen.”
Margriet zei tegen de oude kok,
Toen ze binnen was:
“Ik smEEK u, goede kok,
Laat mij gaan, laat me gaan naar het veld!”
“Helaas, meisje, dat kan ik niet,
De brug van het kasteel is opgehaald.”
Als de man met het hoofd als een leeuw wist
Dat ik gevangen was door Rogerson,
Als mijn pleegvader dat wist,
Dan zou hij bloed doen vloeien.”
En Rogerson vroeg een tijdje later

Aan zijn page:

“Waar blijft Margriet nou,
Dat ze hier niet terug komt?”

“Ze was in de keuken, niet
lang geleden,

In haar witte handje een mes;
En zij sprak als volgt:
“wat moet ik doen, Jezus, mijn God?
Mijn God, zeg me,
Moet ik me doden, of moet ik het niet doen?
Naar uw voorbeeld, Maagd Maria,
Zal ik als maagd sterven, zonder zonde.”
Nu ligt ze op haar gezicht
Het bloed in poelen om haar heen,
Het grote mes in haar hart,
En ze roept haar pleegvader:
“Heer Du Guesclin, mijn pleegvader,
Díe zal me wreken!””
“Mijn goede page, spreek geen woord,
Hak haar voor me in stukjes, doe ze in een
mand,
En ik zal gaan om ze in de rivier te gooien,
Morgen, wanneer de leeuwerik zingt.”
Toen hij terugkeerde van de rivier
Kwam hij de pleegvader van het meisje tegen,
Hij vond de heer Du Guesclin,
Die zag helemaal groen.
“Rogerson, vertel mij eens,
Waar bij je geweest met dat mandje?”
“ik ben daar bij de rivier geweest,
Om een paar katten te verdrinken.”
“Dat is niet van verdronken katten,
Dat bloed dat op je mand zit!
Engelse heer, zeg me eens,

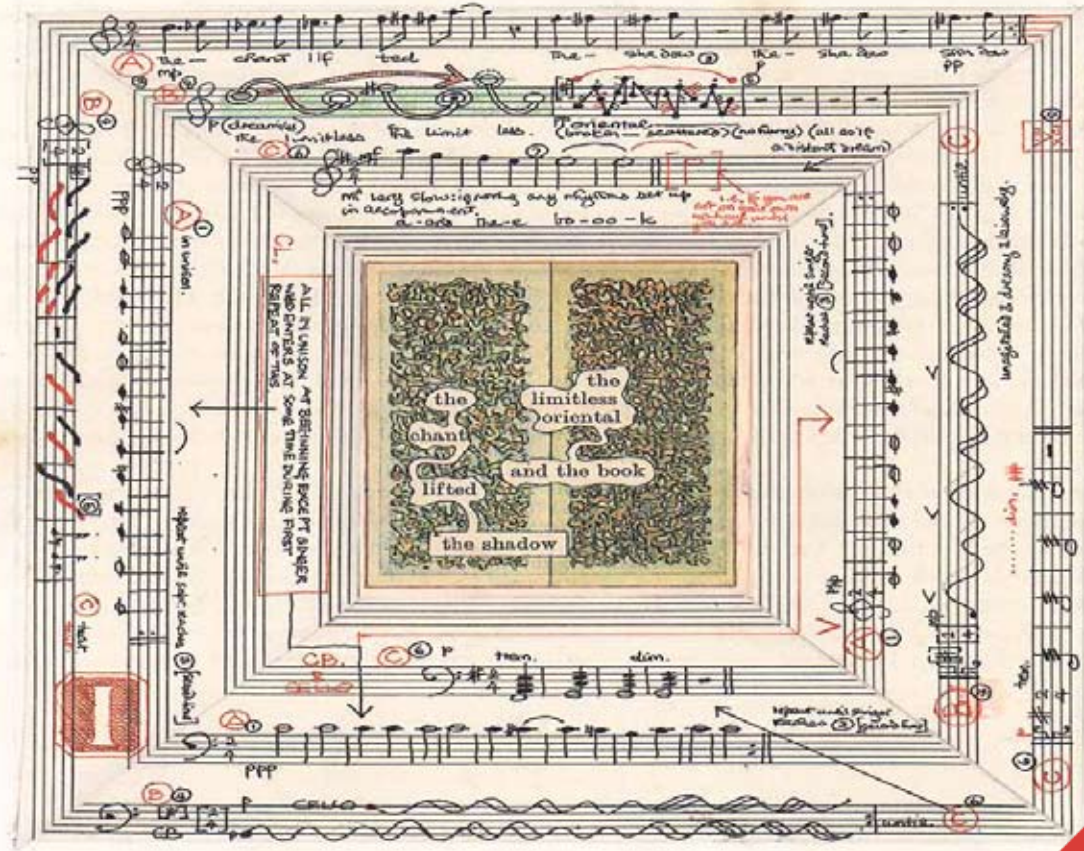

© 2010 Katern: 20100501

do, et spes nōstra, sálve. Ad te clamámus, éxsu-les, fí-

Heb je Magrietje niet gezien?
"Margriet heb ik niet mee gezien
Sinds het pardon van Saint-Servet."
"je liegt, verrader,
Want je hebt haar gisteravond gedood!
De adel onteren is wat jij doet,
Evenals het ridderschap!
Toen Rogerson dit had gehoord,
Greep jij zijn zwaard:
"Ja zal snel genoeg zien, als het aan mij ligt,
Of ik de adel onteer;
Meteen, horige, zal je zien
Of ik het ridderschap onwaardig ben!
Kom op! Kom op! Zonder genade!
En garde! Als je kunt!
Ik kan best, en ik heb altijd kunnen vechten
Met mannen met een hart;
Vechten heb ik gedaan en zal ik doen,
Maar niet met de moordenaars van jonge
meisjes;
Waar ik die ook tegen kom,
Ik sla al hun hoofden eraf alsof het honden
zijn.-
Zodra hij dit had gezegd,
Hief hij zijn grote zwaard,
En trof het hoofd van de Engelsman
En sloeg het in tweeën.

Rogerson is gedood,
Kasteel Tregoff is verlaten:
Verlaten is het slot van de onderdrukker,
Een goede les voor de Engelsen!
Een mooi voorbeeld voor de Engelsen
En goed nieuws voor de Bretonnen!

Fijne Folk & Medieva CD's

geschreven door fluitfeeks Nely

Faun-Zaubersprüche. En eigenlijk alles van Faun, maar deze CD, de eerste, vind ik persoonlijk toch de mooiste. Hier maakt Faun nog unplugged muziek, middeleeuws en geïnspireerd op de middeleeuwen, af en toe een oosters tintje. Mijn favoriete nummer is 'Par Veneris', gebaseerd op een lied uit de carmina burana, door de combinatie van slagwerk en draailier, en de samenzang van de twee Faundames die ik echt geweldig vind.

L'Ham de Foc-Cor de Porc. Al eens eerder ter sprake gekomen op dit forum, deze CD blijf ik geweldig vinden al draai ik hem honderd keer. L'Ham de Foc is een Catalaanse groep die zich baseert op traditionele Spaanse muziek met Arabische en Oost-europese invloeden. Ze zijn instrumentaal heel sterk, maken hele lange intro's van nummers die zich heel subtiel opbouwen... en ik vind de stem van de zangeres zo mooi. Vooral in de Historia Cuerta d'un Vent.

Omnia-Paganfolk. Omnia is leuk!!! Ze maken blij vrolijke dansmuziek, en per CD worden ze beter. Dit is de laatste en dus de beste! De harpiste is goed en de samenzang mooi en voor de rest is dit gewoon LEUK!

Qntal-III . Qntal combineert elektronica met oude instrumenten en mooie zang. De zangeres is die van Estampie, Sigrid Hausen aka Syrah. Ze wisselen mooie melodische nummers af met meer techno-georiënteerde dansmuziek. En vooral de langzame nummers vind ik erg mooi

Dead Can Dance-Aion. Dead can Dance is in sommige kringen een begrip dat geen introductie nodig heeft...maar hier mischien wel Dead can Dance was een band (ze bestaan helaas niet meer) die ONTZETTEND veel stijlen mixte, en op elke CD weer andere. Aion heeft vooral renaissance-invloed, en ik vind de chant of the sybil echt geweldig....alleen zang met een portativ (mobiel orgel). En het intro is ook super, heel oosters en exotisch...

Zomaar wat bandjes, een paar van mijn absolute favorieten, opgeschreven. Als jullie er meer willen leren kennen hoor ik het wel!

In harmonie met de sferen

“From harmony,
from heavenly harmony,
this universal frame began”

De eerste regel uit de Ode for St. Cecilia's Day, het “Thank you for the music” van George Frideric Handel (1685 –1759). Ongetwijfeld prachtige muziek, maar wat wordt er met deze tekst bedoeld? Wat is harmonie, wat is die hemelse harmonie en wat is dat universele raamwerk? Dit artikel is een poging tot het beantwoorden van die vraag.

Om te beginnen iets over de betekenis(sen) en oorsprong van het begrip “harmonie”. Wat betekende dat woord voor de Oude Grieken, hoe redeneerden zij verder en welke conclusies trokken de Pythagoreeërs uit de aanname van een allesomvattende harmonie? Hoe wetenschappelijk is die getallenleer van de Pythagoreeërs en hoe heeft zij latere onderzoekers beïnvloed?

Vervolgens wil ik een aantal onderwerpen bespreken die in een cursus “Literatuur tussen Magie en Wetenschap” voorkwamen en/of relevant zijn voor mijn studie Muziekwetenschap. Bijvoorbeeld de raakvlakken met de astrologie en de muziektheorie.

Daarna zal ik aandacht besteden aan Johannes Kepler, die de eerste was die een consistente theorie over de Harmonie der Sferen ontwikkelde. Hoe werken zijn berekeningen, wat was er nieuw aan zijn werkwijze en wat zijn de uitkomsten van zijn onderzoeken met betrekking tot de hemelse muziek? Zijn dit dezelfde als bij de Oude Grieken?

Hierna ga ik kijken hoe actueel dit onderwerp is. Zijn er moderne wetenschappers die zich hier nog steeds (of weer) mee bezig houden? Welke delen van de overtuigingen van de Pythagoreeërs en/of Johannes Kepler vinden we nog terug in onze maatschappij?

Het laatste gedeelte is, zoals altijd, gereserveerd voor de geraadpleegde bronnen.

Harmony

In het Nederlands ook gewoon “harmonie”, en een term met verschillende betekenissen. In mijn woordenboek staat het volgende:

harmonie' v (-ën, -s) overeenstemming, goede verstandhouding; aangenaam klinkende vereniging van tonen; muziekgezelschap met ook houten instrumenten

De tweede definitie moeten we hebben, een vereniging van tonen die aangenaam klinkt. Harmonie is daarmee – net als het begrippenpaar dissonant & consonant – een erg subjectief begrip, dat in de loop van de muziekgeschiedenis steeds een andere invulling kreeg. De harmonie van de Middeleeuwen is dus zonder meer een andere dan die van de Renaissance, de Barok, het Modernisme en andere periodes en stijlen.

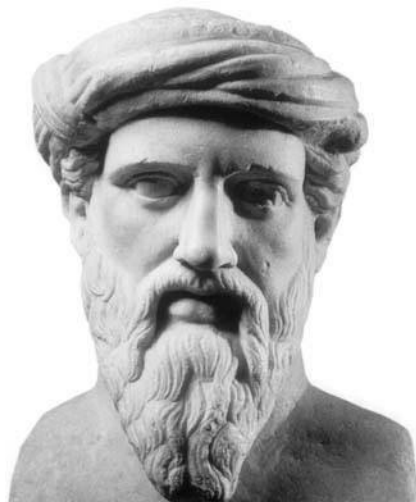

Sinds de Middeleeuwen slaat die “verening” niet meer op het na elkaar klinken van de tonen, maar op het tegelijk klinken: de samenklank(en). Maar in de oude Griekse muziek betekende het de samenvoeging van tonen tot bepaalde geordende reeksen (harmoniai), waaruit blijkt dat het begrip harmonie toen nog uitsluitend een melodische (horizontale) strekking had.

Het woord harmonia was een sleutelbegrip voor de Pythagoreeërs. Met het werkwoord harmozein bedoelden zij in de eerste plaats het “samenvoegen (samen laten gaan) van dingen”. Dat lijkt hetzelfde als de vereniging der tonen, maar dit Oudgriekse samenvoegen ging in de eerste plaats om de gehele kosmos.

In de Oudheid waren de diverse takken van wetenschap namelijk niet van elkaar gescheiden; wiskunde, filosofie en muziek hoorden gewoon bij elkaar. Muziek maakte op die manier deel uit van een groter geheel en de muziek op aarde weerspiegelde de harmonie der sferen.

De trillingsverhoudingen

van de verschillende samenklanken kwamen namelijk overeen met de getalsverhoudingen van de planetenbewegingen.

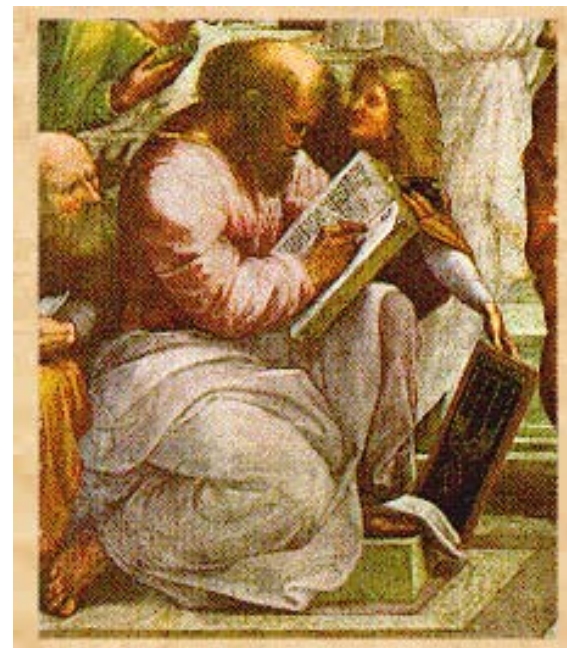
Het “samenvoegen van dingen” klinkt natuurlijk erg abstract en vaag. Een befaamd voorbeeld hiervan is de getallenleer van de Pythagoreeërs. Zij geloofden dat alle dingen getallen zijn (of op getallen lijken, door getallen kunnen worden vervangen of ook wel dat de elementen van de dingen ook die van het getal zijn). Uitgaande van die aanname, correspondeerden de getallen voor de Pythagoreeërs niet alleen met muzikale fenomenen, maar ook met begrippen en praktische zaken. Uit elke categorie een voorbeeld:

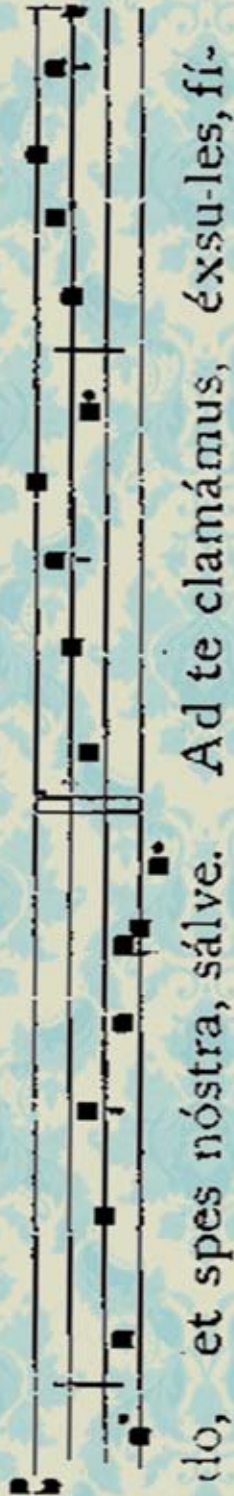
4 is gerechtigheid, want 2×2 , gelijk maal gelijk.

5 is huwelijk, want dit is de eerste verbinding van even (v) met oneven (m)

Heavenly Harmony

Uitgaande van dezelfde logica was er één volmaakt getal, tetrakus genoemd. Dat was 10, onder meer omdat het bestaat uit 1 plus 2 plus 3 plus 4. Het getal tien was voor de Pythagoreeërs de oorsprong van alles. Enkele voorbeelden:

Tien bevat alle getallen die men (destijds) nodig had om de (toen) gebruikelijke toonverhoudingen aan te geven, ergo: alle liedjes zijn samen tien. Tien schrijf je als 10 en bestaat dan dus uit een 1 en een 0, oftewel bepaald en onbepaald, oneven tegenover even, het mannelijke en het vrouwelijke, goed en kwaad, etc. $1 + 0 =$ alles, het Onbeperkte Onbegrensde.

Als tien alles is, dan is tien dus het universum (uni – verse, alle liedjes samen) en logischerwijs kreeg Tien daardoor ook een grote rol in de kosmogonie. Oorspronkelijk is de gedachte, dat er in het Onbeperkte-Onbegrensde (heel – al) een “Eén” of “Begrenzing” is, die zich vermenigvuldigt door het Onbegrensde te absorberen.

Kanttekening

Wellicht ten overvloede: het moge duidelijk zijn dat deze Pythagoreïsche getallenleer geen wetenschappelijk verantwoorde wiskunde is. Maar complete onzin is het ook weer niet. Je kunt het naar mijn mening het beste beschouwen als een toepassing, een soort metafysica van het getal. De Pythagoreeërs legden wel de basis

voor de wetenschappelijke benadering van de wiskunde, zoals wij die vandaag de dag nog steeds beoefenen. Hun voorname bijdrage ligt op het gebied van de getallenleer, terwijl zij de meetkunde op een andere manier beoefenden en daardoor onder meer geen raad wisten met het probleem van de zo geheten irrationele wortels.

Ook vele neoplatonici (bijv. Iamblichus) hadden belangstelling voor deze ideeën van Pythagoras; de Platonicus Noumenius noemde zijn idool Plato zelf ook een Pythagoreër. De gedachten van de neoplatonische en neopythagoreïsche scholen hebben op hun beurt weer de wiskundigen van de renaissance beïnvloed.

Hij zat ze beerdeel muziek
Hij maakte blij en melancholiek...
De treubadeur *De treubadeur...*

Muziek en kosmos

Voortbordurend op de getallenleer, ontwikkelden de Oude Grieken ook het idee van de Harmonie der Sferen (Grieks *sphaira*, bal). Het principe is, dat de bewegingen van de hemellichamen tonen voortbrengen, overeenkomstig hun harmonische verhoudingen. Helaas kunnen mensen deze muziek door gewinning niet meer horen.

Deze muziek der planeten gold voor hen als het prototype van de muziek hier op aarde, die daar een schaduw van is. Alle 7 tonen uit de Griekse toonladder (zoals gebruikt op een oude zevensnarige lier) zijn genoemd naar één van de 7 sferen uit het geocentrische wereldbeeld.

Elke sfeer was de omgeving van één van de 5 (toen bekende) planeten, de zon of de maan. (Tabel 1.)

Hun constellaties kunnen óf absoluut niet, óf juist vrij makkelijk fluctueren.

Dit gegeven komt weer terug in het onderscheid tussen de veranderlijke en onveranderlijke tonen. Volgens dit systeem zijn de *hypatê*, de *mesê* en de *nêtê* vaste tonen

Toonhoogte in ons systeem	Griekse toon	Griekse naam	Romeinse naam
e	hypatê	Kronos	Saturnus
f	parhypatê	Zeus	Jupiter
g	hypermesê	Ares	Mars
a	mesê	Helion	Zon
bes	paremesê	Hermes	Mercurius
c	paranêtê	Aphrodite	Venus
d	nêtê	Selênê	Maan

Tabel 1: Het systeem volgens Nikomachos (later zijn Venus en Mercurius verwisseld)

en niet fluctuerende constellaties. De *hypermesê* wordt ook wel de *lichanos* genoemd.

Opvallend is, dat in de Klassieke presentatie, zoals bijvoorbeeld in de *Somnio Scipionis* van Cicero, de maan juist het laagste geluid geeft. Verklaring daarbij is dan, dat de maan de kortste baan heeft en dus de laagste snelheid, waardoor zijn toon ook de laagste zou moeten zijn.

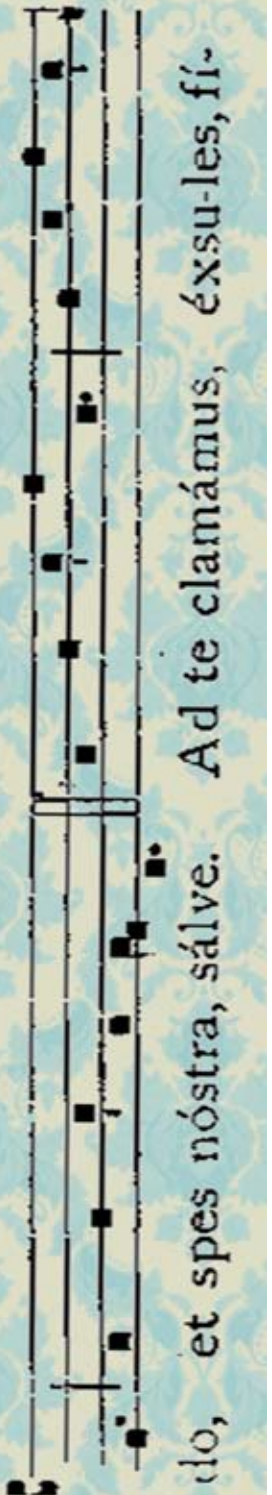
Deze tabel kan aangevuld worden met diverse opvattingen van de verschillende tonen verdeeld over de twee geslachten, de vijf zintuigen, de vier elementen, de vier seizoenen, vier deugden, dag en

nacht, getallen, solmisatie-klinkers en geometrische vormen.

Een muzikale dierenriem

Eén van de Oudgriekse harmonieën is het zogeheten *synêmmenon-tetrachord*, een soort toonladder van vier tonen. Deze vier tonen komen overeen met de vier regio's van de zodiak. (Tabel 2.)

Richting	Sterrenbeelden	Notennaam	Geslacht
Noordwest	Ram, Leeuw, Boogschutter	alfa	mannelijk
Zuidoost	Stier, Maagd, Steenbok	êta	vrouwelijk
Noordoost	Tweeling, Weegschaal, Waterman	ômega	mannelijk
Zuidwest	Kreeft, Schorpioen, Vissen	(ook) alfa	M of V

Tabel 2: De connecties tussen muziek en de Dierenriem

Enkele Wetten van Kepler

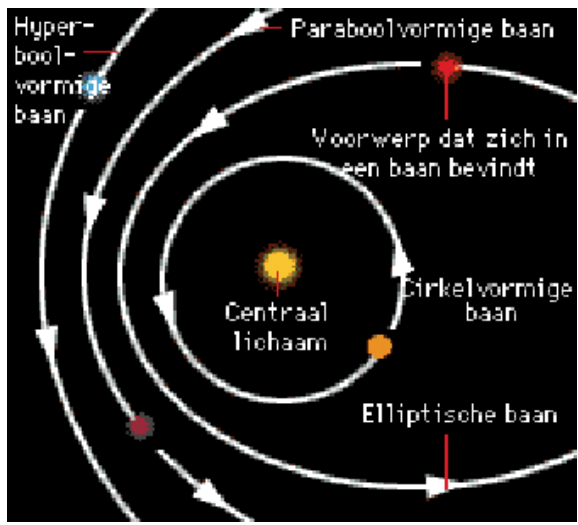
Een belangrijke naam in het onderzoek naar de hemelse muziek is die van Johannes Kepler (1571-1630). Hij gebruikte de gegevens van Tycho Brahe (1546-1601) om aan te tonen dat de banen van planeten niet cirkelvormig zijn, zoals tot dan toe werd aangenomen, maar in een eliptische baan om de zon heen draaien. Banen van kometen en andere soorten zijn paraboolvormig of hyperboolvormig. Een voorwerp dat zo'n baan volgt, kan ontsnappen aan de aantrekkingskracht van de zon.

afbeelding van de verschillende banen (bron: Encarta Encyclopedie)

Door deze nauwkeurige observaties en wiskundige logica consequent toe te blij-

ven passen, werd Kepler de eerste moderne wetenschapper. In "Harmonia Mundi" kwam hij hierdoor tot een consistente theorie over de harmonie der sferen. Zijn methode daarvoor was (versimpeld) als volgt:

Hij berekende eerst de breuk (ratio) van de snelheden van de planeten op hun snelst en hun langzaamst, door te kijken welke afstand ze afleggen in 24 uur. Dit

rekende hij dan om naar minuten en seconden, gezien vanaf de zon (het middelpunt). Daarna haalde hij via wortel-deling de octaven eraf en voilà, daar was een interval tussen C en C'.

Een voorbeeld: Jupiter op zijn hardst staat tot Mars op zijn langzaamst als 5 staat tot 24. Vierentwintig is 2 octaven en een kleine tert. De octaven haal je eraf, 24 gedeeld door 4 (22) is 6 en wat overblijft is de verhouding 5:6, inderdaad een kleine tert.

De frequenties van de planeten afzonderlijk kun je uitrekenen met een (in de basis) door Kepler ontwikkelde formule: 1: de periode in seconden * 236 = frequentie in Hz

Eén dag bestaat uit 84400s en het 2 tot de macht 36 is het aantal octaven. T. Hight-tower paste de formule toe op alle planeten (ook Uranus, Neptunes en Pluto, die pas ná Kepler ontdekt zijn passen in zijn systeem) en kwam tot de volgende resultaten. (Tabel 3.)

Naam van de planeet*	Aantal dagen dat het hemellichaam over een baan doet:	Frequentie in Hertz (in het 36e octaaf, zie formule)	Toonhoogte in moderne stemming **
Mercurius	87.96	9041	c#-d
Venus	224.70	3539	a
Aarde	365.242 (± een jaar)	2177	c#-d
Mars	686.09 (± 2 jaar)	1157	c#
Jupiter	4332.59 (± 12 jaar)	183	f#
Saturnus	10759.21 (± 30 jaar)	73	d
Uranus	30689.6 (± 84 jaar)	25	g#
Neptunus	60183.6 (± 165 jaar)	13	b-c
Pluto	90740.5 (± 248 jaar)	8	c

Tabel 3: Uitkomsten van de formule van Kepler

* Voorbijgaand aan de discussie of Pluto al dan geen planeet is.

** Deze toonhoogte heb ik – om verwarring te voorkomen – zonder octaaf vermeld, hoewel deze natuurlijk wezenlijk verschillend zijn. Mercurius c#-d klinkt in het 9e octaaf en Pluto's c een octaaf onder het begin van onze (Westerse, moderne) telling.

Jammer genoeg geven Keplers berekeningen (zowel volgens het absolute als het relatieve

systeem) een totaal andere uitkomst dan de aanname van de Oude Grieken, waarin de tonen waren genoemd naar de zeven sferen van de toen bekende “planeten” (zie tabel 1).

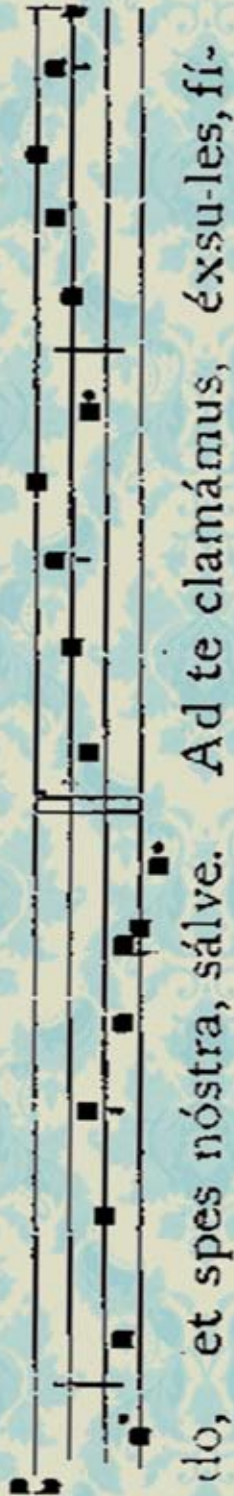
Universal Frame?

De idee dat er een universeel raamwerk bestaat voor het hele onbepaalde onbegrensde, is niet alleen iets van de Oude Grieken en enkele van hun bewonderaars, zoals Johannes Kepler. Ook in de Middeleeuwen werd de harmonische samenhang van alles benadrukt en de overtuiging daarvan was wijdverbreid. Dat zie je bijvoorbeeld terug in de verdeling van

de verschillende studies: muziek maakte toen deel uit van het zogeheten quadri-vium, net als bijvoorbeeld de astronomie. Bovendien werd toen het heidens-antieke concept van de harmonie der sferen overgenomen in de hemelse lof op God (musica coelestis) en de engelenkoren (musica angelica).

Nog steeds zijn wij mensen mateloos geïntrigeerd door het idee van een “Theorie van het Al” en mede daardoor komen

wetenschappers in de 21e eeuw met de theorie van het Intelligent Design weer een beetje in de buurt van hun Middeleeuwse voorgangers.

Bewust of onbewust zijn moderne mensen ook bezig met de hemelse muziek. Neem bijvoorbeeld de Kubrick-film “2001: A Space Odyssey” Hierin zien we prachtige beelden van de ruimte, omlijst door de vibrerende muziek van Richard Strauss (1864 –1949). Beeld en geluid lijken voor de toeschouwer perfect bij elkaar te passen, wat een aanwijzing kan zijn dat wij instinctief nog steeds voelen voor een vibrerend universum. Deze muziek, “Also sprach Zarathustra” (uit 1896), is bovendien gebaseerd op het gelijknamige werk van de filosoof Friedrich Nietzsche, dus met deze film wordt ook wederom de connectie astronomie-filosofie-muziek gelegd.

Ter afsluiting iets om over na te denken: de NASA heeft opnames vrijgegeven van de Harmonie der Sferen. In hun Voyager programma hebben ze namelijk magnetische velden geregistreerd in de omgeving van Saturnus. Deze “magnetosphere”

verspreid golven en ook die golven zijn opgeslagen. Wat blijkt? Wanneer je de golven versnelt tot de macht 36 (zie de formule van Kepler) komen ze binnen ons geluidsspectrum en kun je ze afspelen met een syntesizer. De sfeer van Saturnus blijkt te klinken als een langzame, dromerige melodie...

Literatuurlijst:

Oude pythagoreïsme: M. Timpanaro-Cardini, Pitagorici (3 dln., 1958–1964; m. Ital. vert.); Diels-Kranz, Fragm. d. Vorsokratiker, I (1960), blz. 446 vv.
Latere pythagoreeërs: The Pythagorean texts of the Hellenistic period, d. H. The-sleff (1965); Ocellus Lucanus, Timaios Lokros..., ein Kommentar, d. M. Baltes

(1972); Ps. Archytas über die Kategorien, uitg. d. Th.A. Szalezák; The Pythagorean writings: hellenistic texts from the 1st cent. B.C. – 3d cent. A.D., d. R. Navon (red.).

Musicologische naslagwerken: Lectio-nary of Music, N. Slonimsky (1989); Atlas van de Muziek, U. Michels (vert. Frits de Haen, 1995); Van Aristoxenos tot Stockhausen, L.P. Grijp, P. Scheepers (red.)(1990)

Overig: Nederlands Woordenboek, Prisma, Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen (1969) ; Microsoft Encarta Encyclopedie Winkler Prins, Microsoft Corporation/Het Spectrum (1993-2001) ; Klassieke Muziek van A tot Z, Het Spectrum (1999) ; The Harmony of the Spheres, T. Highttower

De rappervanger van Hamelen.....

Klassiek Spelenderwijs

Déploration de Johannes Ockeghem

Door Clemens Romijn

Nog steeds wordt er gewerkt aan de uitgave van zijn werken. De de gehavende legpuzzel van zijn biografie wordt misschien eens in de tien jaar aangevuld met een nieuw detail. Daartoe is een handjevol wetenschappers in de weer in archieven, zoekend naar brieven, documenten en rekeningen. Het aantal echt bewezen gegevens over zijn leven wil maar nauwelijks boven de dertig uitkomen. En muzikwetenschappelijke experts van wereldformaat komen bijeen op congressen om de nieuwste kennis uit te wisselen over zijn leven, maar vooral om zich te buigen over zijn muziek. Zij publiceren hun bevindingen in lijvige artikelen in gespecialiseerde vaktijdschriften.

Wie was toch deze Josquin des Prez, die de grootste componist uit de renaissance genoemd wordt, die behoorde tot de Nederlandse School van componisten terwijl hij stamde uit Henegouwen, nu franstalig België? Die met Mozart en met Schubert is vergeleken, en om zijn humanistische idealen en zijn vrijscheppend kunstenaarschap ook met Beethoven. Die als zanger werkte aan de dom van Milaan, bij de Milanese hertog Sforza, bij de pauselijke kapel in Rome en aan het hof van Ercole d'Este in Ferrara, vanwaar hij vanwege een pestepidemie vertrok naar Condé, alwaar hij kanunnik werd en zeventien jaar later overleed, in 1521.

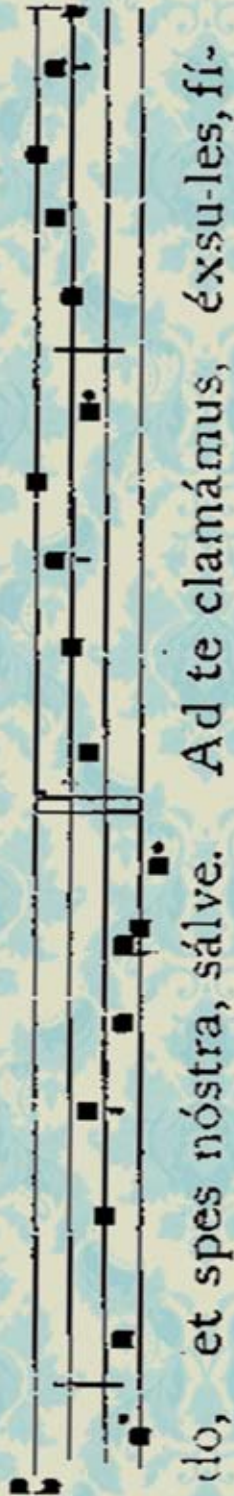
Martin Luther roemde zijn muziek: 'Josquin is de meester der noten. Die hebben moeten doen wat hij wilde. Andere zangmeesters hebben gedaan wat de noten wilden.' Op hoog niveau werd er onderhandeld over de aanstelling van Josquin. Voordat hij kapelmeester werd

.....en na de Middeleeuwen kwam de Renaissance! Een stukje Klassiek Spelenderwijs over Josquin des Prez (1442-1521)

in Ferrara bracht een hoveling per brief advies uit aan zijn hertog, die ook nog overwoog een andere musicus (Heinrich Isaac) aan te trekken: 'Naar mijn mening is hij (Isaac) zeer geschikt om uwe excellentie te dienen, veel meer dan Josquin, omdat hij goed met zijn collega's overweg kan en vaker nieuwe stukken zal schrijven. Het is waar dat Josquin beter componeert, maar hij doet het alleen wanneer hij er zin in heeft, niet wanneer iemand anders het wenst, en hij verlangt 200 dukaten als salaris terwijl Isaac het voor 120 zal aannemen. Uwe excellentie moge naar goeddunken beslissen.' De hertog koos voor Josquin! Zijn oeuvre is imposant. Het getal 300 wordt genoemd, 41 missen, 160 andere geestelijke werken en 100 wereldlijke. Maar daarover is nog veel onzeker. Minstens een derde deel schijnt niet van Josquin te zijn. Veel werken van twijfelachtige komaf verschenen na zijn overlijden onder zijn naam. Commercie! Ook toen. Dat wist Luther al:

€ 200 Katem: 20185euren

'De meeste werken schreef Josquin na zijn dood.'

En ondanks alle raadsels en waarschijnlijk blijvende onzekerheden over Josquin en zijn muziek wordt zijn kunst vergeleken met het wetenschappelijke werk van Da Vinci en Copernicus, met het verruimende humanisme van Erasmus, met Botticelli, Jeroen Bosch, Dürer, Michelangelo, Titiaan, en met de madonna's van Raphael. Allen tijdgenoten van Josquin, en Raphael zelfs een goede vriend. De verleiding is groot om deze biografie vol gaten en gebreken te verwerken tot een roman. En dat is ook gebeurd in Theun de Vries' Motet voor de kardinaal.

Na de klaagzang van Richard Leeuwenhart uit 1194 (zie het artikel eerder in deze E!M) opnieuw een treurmuziek, nu als klinkend voorbeeld van de muziek van Josquin des Prez, en van zo'n drie eeuwen later. In 1497 overleed namelijk een van de grote voorgangers van Josquin en zijn generatiegenoten, Johannes Ockeghem. Om zijn dood te betreuren componeerde Josquin zijn klaagzang *Déploration de Johannes Ockeghem*. In het laatste deel van de Franse tekst worden de jongere

componisten genoemd die om Ockeghem rouwen. In een van de vijf stemmen (de tenor) klinkt een andere tekst, namelijk die van de Dodenmis, het Requiem.

Vertaling

Nimfen van het Bos, godinnen van de bronnen,
Begaafde zangers uit alle landen,
Verander uw heldere en opgewekte stemmen
In weeklachten en uitroepen van verdriet.
Want de zware lasten van Atropos [de dood]
Hebben onherroepelijk laten bezwijken
Uw Ockeghem, de ware schatmeester der muziek,
Die, eens bedekt door de aarde,
Niet meer ontkomt aan de dood.
Kleedt u met rouwgewaden,
Josquin, Brumel, Pierchon, Compère,
En huil vele tranen van verdriet,
Want u hebt uw goede vader verloren.

5. S

La Deploration de la morte de Johannes Ockeghem

Cantus (line 1)

Josquin des Prez

Nym- phes des bois, dé- es- ses des fon- tai- nes,

Chan- tres ex- pers de tou- tes na- ti- ons, Chan- gez voz voix fort cle- res et

haul- tai- nes en cris tran- chantz et la- men- ta- ti- ons.

Car d'A- tro- pos les mo- le- sta- ti- ons vo- tre'O- cke-

ghem par sa ri- gueur at- trap- pe Le vray

tré- soir de mu- si- cque'et chief d'oeu- vre, Qui de tré- pas dé- sor- mais plus n'e chap-

per, Dont grant dou- mai- ge'est que la ter- re coeu- vre, que

do, et spes nostra, sálve. Ad te clamámus, éxsu-les, fí-

98

la ter- re coeu- vre, que la ter- re coeu- vre que la ter- re coeu- vre.

99

A- cou- trez vous d'a- bitz de deuil: Jos- quin, Bru- mel, Pier- chon, Com- pè-

120

re Et plo- rez gros- ses lar- me de'oeil: Per- du a- vez vo- tre bon pè-

140

re. Re- qui- e- scat in pa- ce. A- men, a- men.

Original Key A phrygian

5. S

Alve, Regina, * máter mi-se-ricórdi-ae: Ví-ta, dulce-

La Deploration de la morte de Johannes Ockeghem

Altus (line 2)

Josquin des Prez

Nym- phes des bois, dé- es ses

des fon- tai- nes, Chan- tres ex- pers de tou- tes na-
A

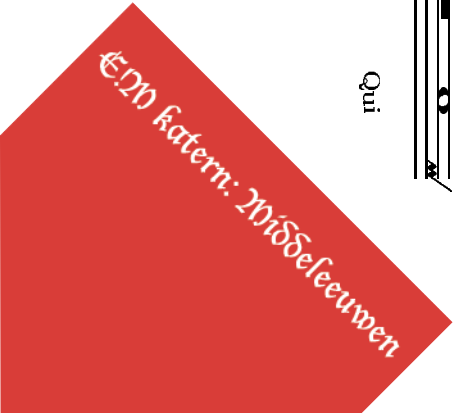
ti- ons, Chan- gez voz voix fort cle- res et haul- tai-

nes en cris tran- chantz et la- men- ta- ti- ons.

B
Car d'A- tro- pos les mo- le- sta- ti- ons

vo- tre'O- cke- ghen par sa ri- gueur at- trap- pe

C
Le vray tré- soir de mu- si- cque'et chief d'oeu- vre, Qui

do, et spes nostra, sálve. Ad te clamámus, éxsu-les, fí-

de tré- pas dé- sor- mais plus n'e chap- per, Dont grant

D
dou-mai- gé'est que la ter- re coeu- vre, que la

ter- re coeu- vre. A- cou- trez vous d'a-

bitz de deuil: Jos- quin, bru- mel, pier- chon, com0 pè- re Et

plo- rez gros- ses lar- me de'oeil: Per- du a- vez vo- tre bon

F
pè- re. Re- qui- e- scat in pa- ce. A- men.

La Deploration de la morte de Johannes Ockeghem

Tenor

Josquin des Prez

A musical staff in tenor clef with a key signature of one flat. The lyrics are: Re- qui- em aë- ter- nam. The staff shows a melodic line with various note values and rests.

A musical staff in tenor clef with a key signature of one flat. The lyrics are: do- na e- is Do- mi- ne:. The staff shows a melodic line with various note values and rests. Chord letters 'A' and 'B' are placed above the staff.

A musical staff in tenor clef with a key signature of one flat. The lyrics are: et lux per- pe- tu- a. The staff shows a melodic line with various note values and rests. Chord letters 'C' and 'C' are placed above the staff.

A musical staff in tenor clef with a key signature of one flat. The lyrics are: lu- ce- at e- is. The staff shows a melodic line with various note values and rests. Chord letters 'B' and 'D' are placed above the staff.

A musical staff in tenor clef with a key signature of one flat. The lyrics are: Re- qui- e- scat in pa- ce. A- men. The staff shows a melodic line with various note values and rests. Chord letters 'F' and 'F' are placed above the staff.

Original Key A phrygian

do, et spes nostra, sálve. Ad te clamámus, éxsu-les, fí-

La Deploration de la morte de Johannes Ockeghem Quintus (Third Line)

Josquin des Prez

Nym- phes des bois,

A

dé- es- ses des fon- tai- nes, Chan- tres ex- pers

de tou- tes na- ti- ons, Chan- gez voz voix fort cle- res et haul-

tai- nes en cris tran- chantz et la- men- ta- ti- ons.

B

Car d'A- tro- pos les mo- le- sta- ti- ons

pagina 577

vo- tre'O- cke- ghem par sa ri- gueur

C

at- trap- pe Le vray tré- soir de mu- si- que'et chief d'oeu-

5. S

Alve, Regina, * mater mi-se-ricordi-ae: Vi-ta, dulce-

vre, Qui de tré pas dé sor- mais plus n'e chap- per, n'e chap- per,

Dont grant dou-mai- ge'est que la ter- re coeu- vre, que

la ter- re coeu- vre, A- cou- trez

vous d'a- bitz de deuil: Jos- quin, Bru- mel, Pier- chon, Com- pè re

Et plo- rez gros- ses lar- me de'oeil: Per- du a- vez vo- tre bon

pè re. Re- qui- e- scat in pa- ce. A- men.

Original Key A phrygian

do, et spes nostra, sálve. Ad te clamámus, éxsu-les, fí-

La Deploration de la morte de Johannes Ockeghem

Bassus

Josquin des Prez

4

Nym- phes des bois, dé- es- ses des fon- tai- nes, Chan- tres ex- pers de tou-

23

fort cle- res et haul- tai- nes en cris tran- chantiz et la-

41

men- ta- ti- ons. Car d'A- tro- pos les mo- le- sta- ti- ons Vo- tre'O- cke-

61

ghem par sa ri- gueur at- trap- pe Le vray tré- soir de mu- si- cque'et chief d'oeu-

76

vre, Qui de tré- pas dé- sor- mais plus n'e- chap- per, Dont grant dou- mai- gé'est que

96

la ter- re coeu- vre, que la ter- re coeu- vre, que la ter- re coeu- vre. A- cou- trez vous d'a- bitz

Alve, Regína, * máter mi-se-ricórdi-ae : Ví-ta, dulce-

116

de deuil: Jos- quin, Bru- mel, Pier- chon, Com- pè re Et plo- rez gros- ses lar-

132

me de'oell: Per- du a- vez vo- tre bon pè- re. Ré- qui- e- scat in pa- ce. A- men, a- men.

Original Key A phrygian

Altsleutel

De C-sleutel (die we nu alt-sleutel noemen) is de oudste muzieksleutel die we kennen, hij bestaat al sinds de Middeleeuwen.

Tegenwoordig vinden de meeste mensen de altsleutel het lastigste om te lezen. Daarom selecteerde onze medewerker Joost - zelf een fervent gambaliefhebber - een aantal leuke stukken in die lastige notatie.

Joost: “Als je de menuetjes van Marais eenmaal in je vingers hebt, moet de stap naar het douzieme concert van Couperin niet al te groot zijn. De ultieme test is tenslotte het bewuste Air tendre van Couperin, waar de bas om de haverklap een andere sleutel voor z'n kiezen krijgt. Veel plezier!”

Op een zonnige dag, liep docent Arnoud Heerings een college muziektheorie binnen met in zijn hand een verfrommeld briefje.... erop stond een onvolledige solopartij van een Adagio door de Barokke componist/organist/violist Bassani (meer over hem in de volgende “Meesters”!). Martine knutselde er een clavecimbelpartij bij en viola: alweer een leuk samenspeelstuk voor EIM'ers. Fluit/viool plus toetsen en/of cello/fagot/andere bas... en have fun!

6.
Muet.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.

30.
La Sautillante
30.
Fort.
Liegement
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.
44.
45.
46.
47.
48.
49.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.

47

La Trompette

Meurer

Double

Meurer.

99.

2e Meurer.

100.

Douzieme CONCERT

à deux Violon, ou
autres instrumens à
L'vnisson

47

pointé-courlé

Violon, sans accompagnement.

accompagnement.

2. Seules

accompagnement.

6 5 4 3

*Quoy qu'on puisse joindre un accompagnement de Clavecin,
ou de Teorbe à ce Concert; il sera toujours mieux à 2. -
Violon, ou deux instrumens semblables, sans rien de plus.*

Badrnaye

Violoncelles

The musical score on page 49 consists of several systems of staves. The first system includes a grand staff with piano accompaniment and a vocal line. The second system continues the piano accompaniment. The third system features a vocal line with the instruction *Lentement; et patzliquement.* written below it. The fourth system continues the vocal line. The fifth system shows the piano accompaniment with a *rit.* marking. The sixth system continues the piano accompaniment. The seventh system features a vocal line with a *rit.* marking. The eighth system continues the vocal line. The ninth system shows the piano accompaniment with a *rit.* marking. The tenth system continues the piano accompaniment. The eleventh system features a vocal line with the instruction *Tournés vite.* written below it. The twelfth system continues the vocal line. The score is decorated with a yellow and grey floral border on the left side.

Air

gracieusement, et leg et orné

51

The musical score on page 51 consists of several systems of staves. The first system includes a grand staff with a treble clef and a bass clef, containing various musical notations such as notes, rests, and slurs. The second system continues this notation. The third system features a dynamic marking of *doux* above the staff. The fourth system concludes with a *Fin* marking above the staff. Below the main musical notation, there are several empty staves, likely for a second instrument or as a continuation of the piece.

Air Léger

In vieren

Adagio 1720.

Martine Mussies,
vrij naar Bassani.

The musical score is presented in three systems, each with four staves. The first system begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second system begins with a treble clef and a key signature of two flats (Bb, Eb). The third system begins with a treble clef and a key signature of two flats (Bb, Eb). The notation includes various note values, rests, and accidentals, with some measures containing complex rhythmic patterns. The score is written for four voices and piano accompaniment.

2

9

11

13

15

3

yellowthroat

yellow warbler

white-crowned sparrow

red-wing blackbird

snipe (calling from ground)

robin

black headed grosbeak

Kewl ideeetje voor onder zzzaaie lessen: verzin je eigen muzieknotatie en schrijf op wat je hoort. Hierboven zie je vogelgeluiden, perfect om tot klassieke thema's te verwerken!

In de Spotlights

Céleste Zewald is inmiddels een veelgevraagd- en gehoord klarinettiste. Zij studeerde klarinet aan het Sweelinck Conservatorium van Amsterdam, achtereenvolgens bij Herman Braune en George Pieter-son. Zowel haar Docerend- als Uitvoerend Musicusdiploma, behaalde zij met onderscheidingen voor techniek, muzikaliteit en performance.

Céleste werkt als klarinettiste in Het Brabants Orkest en in diverse professionele kamermu- ziekensembles. Zo is zij regelmatig te beluiste- ren met haar vaste ensembles: het Lucebert Trio - in de samenstelling klarinet, alt/tenorviool en piano -, het Trio Amare - sopraan, klarinet en piano - en in recitals met pianist Jaap Kooi. Haar doorbraak in de kamermuziek werd de- finitief in 2001, toen haar tijdens het jaarlijkse concours om 'de Vriendenkrans' van Het Con- certgebouw- en het Concertgebouw Orkest de eerste prijs werd toegekend, alsmede een groot aantal andere prijzen, zoals de Persprijs, de Pu- blieksprijs en de Eduard van Beinum-prijs. In 2002 won zij de 'Philip Morris Kunstprijs 2002' en werd zij verkozen voor deelname aan de internationale serie 'Rising Stars' in het seizoen 2003 - 2004. Ten behoeve van deze serie recitals - die haar in alle grote concertzalen in Europa

bracht en ook haar debuut in Carnegie Hall (NY) betekende - werd voor haar een compositieop- dracht verstrekt aan componist Robin de Raaff ('Chalumeau'). In juli 2005 speelde zij dit werk ook op uitnodiging in Tokio (Japan).

Diverse andere componisten schreven inmiddels werken voor haar, zowel als soliste als in kamer- muziekverband. Ook werkte zij samen met een aantal bekende componisten, onder wie Karlheinz Stockhausen, Otto Ketting, Theo Loe- vendie, en in 2006 nog met Sofia Gubaidulina. Naast de vaste ensembles, waarmee zij ook verschillende cd's opnam en meerdere malen in het buitenland op tournee was, werkt zij vaak samen met het Van Dingstee Kwartet (in oktober 2006 verscheen een cd met daarom Mozart's Kla- rinetkwintet en diens Kegelstatt-trio), en geeft zij concerten in de combinatie klarinet, cello en piano en projectmatig met oa. pianotrio.

Naast het zelf spelen, is Céleste ook actief in het opleiden van klarinettisten, als hoofdvakdocente aan het Utrechts Conservatorium, en geeft zij regelmatig workshops en masterclasses.

Kun je jezelf voorstellen? Wie ben je, wat doe je, trefwoorden?

Ik ben Céleste Zewald, klarinettiste (klassiek) en ik speel professioneel bij Het Brabants Orkest en in diverse kamermuziekensembles. Daarnaast ben ik docente aan het Utrechts Conservatorium.

Hoe lang speel je al klarinet? Van wie heb je allemaal les gehad?

Ik speel vanaf mijn 9e jaar klarinet..dus reken maar uit hoe lang dat is! Haha! Ik ben natuurlijk begonnen als amateur, gewoon naast mijn school (ik was wel heel fanatiek, maar dat hoort erbij!), en ben naar het conservatorium gegaan nadat ik het gymnasium heb afgerond. Geen 'Jong Talent'-klassen voor mij dus, want ik had geen trek in een gastgezin te moeten verblijven. Ik woonde in Arnhem, waar dat in die tijd allemaal niet zo aan de orde was.

Wat is er speciaal zo mooi aan klarinet?

Eigenlijk veel. Volgens mij is het redelijk normaal dat je valt voor de klank, en het repertoire – voor zover je daar al weet van hebt als je jong begint – van een instrument. In mijn geval wel. Later ontdekte ik nog veel meer mooie aspecten van de klarinet: de grote diversiteit in klankkleuren en genres, de flexibiliteit van het

geluid, alle technische en muzikale mogelijkheden van het instrument, de mooie muziek die er inderdaad voor de klarinet is geschreven. Hoe de klarinet gebruikt wordt in een symfonie-orkest, etcetera, etcetera.

Wat voor klarinet(ten) heb je (gehad)? En wat voor riet(en)?

Ik ben begonnen op een 'Prelude'-nog-wat. Van zeer korte duur, want mijn vader wilde wel dat ik : a. goed les had en b. op goed materiaal. Een Buffet RC was mijn volgende instrument. Ik viel altijd al voor de Duitse klarinetklank (er wordt in klarinetland een groot onderscheid gemaakt tussen de Franse en de Duitse school), dus sinds ik begon op het conservatorium, speel ik Wurlitzer (nee, een andere familie Wurlitzer dan die van de juke-boxen en snoepautomaten!). Een Viotto N1+2 mondstuk tegenwoordig, en Vandoren Whitemaster rietjes, nr. 3. Zo, nu weet je alles!!

Wat zijn je lievelingsstukken voor klarinet?

Ik ben niet zo van de 'lievelings'-dingen. In de muziek wisselt dat bij mij ook met bijvoorbeeld mijn stemming. Maar er zijn ontzettend veel mooie werken voor klarinet, of met de klarinet in het ensemble geschreven. De beide Brahmssonates zijn natuurlijk prachtig, Poulenc, kamermuziek van Brahms (trio, kwintet... ik denk dat deze

twee laatsen wel mijn favoriet zouden kunnen zijn), Schubert.. Maar ook de wat 'lichere' werken van Von Weber vind ik mooi en vooral leuk om te spelen. Het klarinetconcert van Nielsen is ook mooi.

Wat is het leukste, dat je ooit met je klarinet hebt meegemaakt?

Ik heb vele leuke dingen met de klarinet meegemaakt. Zo zat ik in een jeugdorkest in Arnhem, waar we vaak mee op tournee gingen. Tijdens één van die tournees heb ik mijn (zelfs nog huidige) vriendje 'veroverd'! Dat was op Aruba, geen slechte lokatie!

Maar natuurlijk ook het winnen van vele prijzen was erg leuk. En de serie 'Rising Stars' helemaal te gek. Al die steden en zalen en concerten: daar doe je het toch allemaal voor! Ook aan de 'orkestacademie' van Schleswig-Holstein heb ik goede herinneringen, evenals alle trips met het Nationaal Jeugdorkest en zelfs het Concertgebouw-orkest.

Als je geen klarinettiste was, wat zou je dan geworden zijn?

Arts. Absoluut. Zit ik nog wel eens aan te denken.. maar ja.. Ik ben wel zo'n beetje met psychologie bezig, zeer in deeltijd. Nooit echt te oud om te leren, toch?

Je speelt in veel ensembles, wat is zo leuk aan elk ensemble?

Ieder ensemble heeft eigen leuke of niet-zo-leuke kanten. De chemie in een ensemble is erg belangrijk, tevens een reden dat veel ensembles na een tijdje weer uiteen vallen. De ensembles waarin ik speel, zijn allemaal samengesteld uit zeer verschillende mensen, wat het moeilijk, maar ook boeiend maakt. En het repertoire en de concerten zijn natuurlijk altijd de leuke dingen van een ensemble. Ik vind het ook leuk om programma's in elkaar te zetten, en die een beetje te 'verkoppen'. Alhoewel ik ook wel heel blij ben dat ik voor die 'verkoop' een impresario heb..

Heb je nog dromen/wensen voor de toekomst?

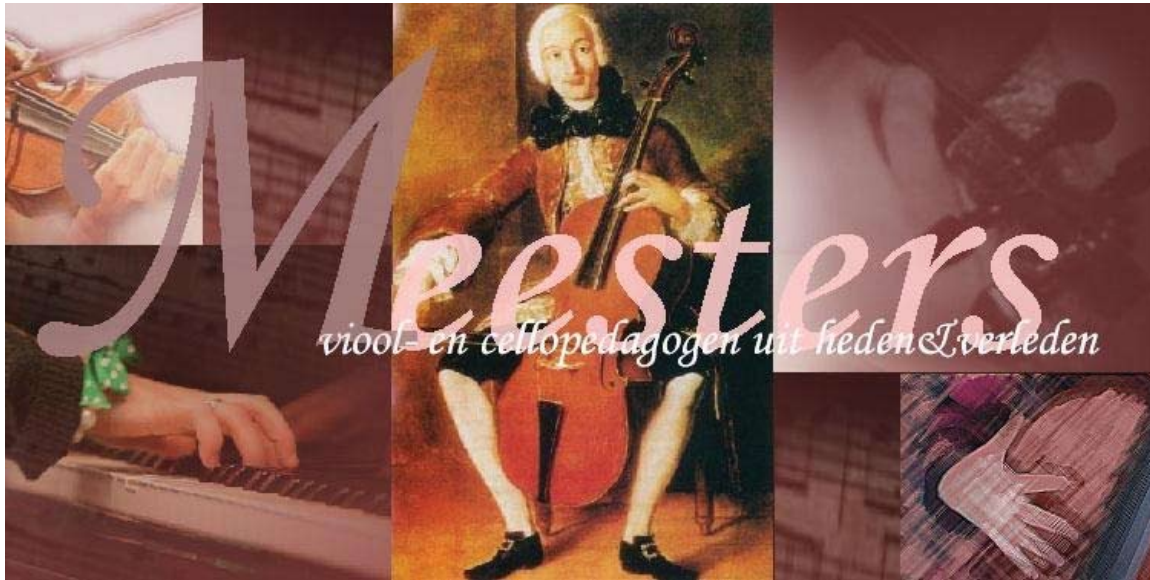
Natuurlijk, altijd! Momenteel liggen die niet zo op het klarinet-vlak, hoor. Ik wil heel simpel een waanzinnig mooi huis kopen (tips?? Haha) en natuurlijk een optimale(re) voortzetting van mijn carrière in de muziek.: solo spelen, halve orkestbaan zoals ik die nu heb, en een goede klarinet-'klas' in Utrecht..(dus: studeren jongens!!).

Welke tip zou je E!M'ers willen geven, die ook klarinettist(e) willen worden?

Kom les nemen! Nee, even serieus: belangrijk is

een zeer grote interesse voor de muziek en het instrument. Op alle vlakken. GOED les krijgen is ontzettend noodzakelijk, op een deugdelijk instrument, en je moet je goed realiseren wat het VAK klarinettist(e) inhoudt..en dat er maar zeer weinig mensen zijn die hun doel uiteindelijk halen. Dat je daar voor 600% voor moet gaan. 24 uur per dag ben je nl. klarinettist(e), dat houdt niet op bij het inpakken van het instrument!

Maestro delle nazioni – of: de ontdekker van de verschiltoon De Italiaanse violist/componist/pedagoog/muziektheoreticus Giuseppe Tartini (1692-1770) is één van die mensen, die de brug vormen tussen de Barok en de Grote Drie uit Wenen. Tegenwoordig kennen we zijn naam vooral nog vanwege zijn composities voor viool, zoals de “Duivelstriller-Sonate”. Maar over zijn biografie, met name aan het begin van zijn leven, weten we helaas erg weinig. Dat komt doordat er slechts één manuscript over hem overgeleverd is. En zelfs bij de informatie in dat geschrift kunnen we vraagtekens zetten, omdat het pas samengesteld werd toen de componist op sterven lag.

Vast staat in elk geval dat Giuseppe Tartini werd geboren op 8 april 1692, te Pirano. Hij was het vierde kind van een zoutmijnmanager en zijn ouders zagen het kloosterleven als zijn toekomst. Tartini werd opgeleid voor het priesterschap, zowel in zijn geboorteplaats als in Capodistria (dat nu Koper heet en in Slovenië ligt). Hoewel hij nog gebonden is aan de kerk, duikt

zijn naam opeens op in het register van Padua, in 1709, als rechtenstudent. Op die universiteit begon zijn roem. Maar nog niet als violist, ook niet als jurist en zeker niet als geestelijke... Guiseppe genoot grote bekendheid als behendig sabelvechter in priesteroutfit! Een paar maanden na zijn vaders dood, in 1710, bracht zijn huwelijk met de twee jaar oudere (en

in sociale stand veel lagere) Elisabette Premazore hem in conflict met de kerkelijke autoriteiten. Hij ging op de vlucht voor de toorn van kardinaal Giorgio Cornaro en vond asiel in een klooster te Assisi, waar hij hoogstwaarschijnlijk muziekonderricht kreeg van Bohuslav Czernohorsky.

In 1714 vinden we hem weer terug in de boeken. Toen was hij werkzaam als orkestmusicus in Assisi en Ancona. Tijdens het orkestspel ontdekte hij het verschijnsel van de combinatietonen. Deze verschiltonen noemen we tegenwoordig zelfs Tartini-tonen. Ze worden gehoord als een lage toon wanneer er twee (relatief hoge) gelijksoortige tonen tegelijk geproduceerd worden. Tartini-tonen zijn bijvoorbeeld goed hoorbaar wanneer een melodietje in tertsen gefloten wordt. Tartini beschreef deze als “terzo suono”, als “de derde toon, die wij gewaarworden indien wij tegelijkertijd twee lang en strak aangehouden, sterk gespeelde tonen horen”.

Lange tijd werd aangenomen dat een verschiltoon ontstond als gevolg van vervorming in het binnenoer. Tot de experimenten met een koptelefoon klaarheid brachten: de ene toon op het linkeroer en de andere op het rechteroor. Als de toon inderdaad in het binnenoer “gemaakt” werd, zou hij nu niet meer te horen zijn. Maar

niets bleek minder waar: de toon blijkt door de hersenen 'gehoord' te worden vanwege een fenomeen dat bekend staat als 'ontbrekende grondtoon'. Wanneer de hersenen een aantal tonen tegelijkertijd aangeboden krijgen met frequenties in verhoudingen 3:4:5 - de boventonen van (de ontbrekende) grondtoon "1" - , maken de hersenen deze toon erbij! Ook al begreep men toen nog niet hoe dit verschijnsel precies werkt, Tartini gebruikte zijn ontdekking veel in zijn composities en vioolspel. En niet zonder resultaat! In 1721 had hij al een aanzienlijke reputatie als bekwaam vioolpedagoog opgebouwd. Genoeg voor ongewoon gunstige voorwaarden in zijn contract als Maestro van de kapel Il santo, bij de St. Anton Basiliek in Padua. Tot 1740 trad hij ook zeer regelmatig als solist op, zowel met zijn eigen kapel als ook elders. Maar voor zover wij weten, heeft Guiseppe slechts één keer een concertreis gemaakt en dat was gewoon door zijn thuisland Italië, in 1740. Als violist was Tartini, behalve om zijn verbluffende techniek, vooral beroemd om zijn cantabile-spel. Zijn stokvoering heeft de ontwikkeling van de viooltech-

niek erg beïnvloed. Het enige puntje van kritiek dat tijdgenoten op zijn spel hadden, is dat zijn viooltoon soms van een "te grote strakheid" zou zijn. Waarschijnlijk ergerden die luisteraars zich (vol jaloezie?) aan zijn grote, precieze en zuivere intonatie, zonder een de zuiverheid storend vibrato. Een niet nader omschreven armblessure was er rond 1740 de oorzaak van dat Guiseppe zijn carrière als vioolvirtuoos op moest geven en hij zich meer en meer ging toeleveren op de vioolpedagogiek.

Al in 1728 had hij een eigen muziekacademie gesticht in Padua, waar hij viool en theorie doceerde. Daar namen violisten uit vele landen les, zoals Pietro Nardini (1722-1793 zie onder) en de Nederlander Pieter Hellendaal. Van Tartini's hand verscheen ook een instructieboek voor het viool- en muziektheorie-onderwijs, waaruit Leopold Mozart rijkelijk heeft geput voor zijn eigen viooltraktaat.

Tartini was over de zestig toen hij zijn "Trattato di Musica" (1754) schreef, in opdracht van zijn beschermheer, graaf Decio Agostino Trento. Hierin probeert hij empirische observaties, klassieke harmonische theorieën en wiskundige wetten met elkaar te verenigen. Daartoe ontwerpt hij een nieuw muzikaal systeem, gebaseerd op de boventoonreeks en met onder meer een "bes-min". De laatste regels van dit traktaat

luiden: “Vele knappe mannen hebben dingen afgeleid en gezegd die waar zijn, wondermooi en alle lof waardig. Maar, wanneer met dit nieuwe uitzicht aangaande de harmonie voor ogen, - en ik ben overtuigd, dat dit het enig ware en rechtmatige is, - wanneer dergelijke mannen zich wilden verwaardigen om opnieuw zich ervoor te interesseren, zouden zij heel wat beter dan ik inzien, dat er nog veel meer en grotere dingen in zullen zitten, dingen van het opperste belang”. Hij zou er lang op moeten wachten; pas in de 19e eeuw werkte Hermann von Helmholtz zijn ideeën verder uit.

Als componist kreeg Tartini grote bekendheid met zijn sonate in g-klein (eerste druk 1798), bijgenaamd de Duivelstriller-Sonate, gebaseerd op de legende dat de duivel deze de componist ‘s nachts in het oor deed klinken. Ook “die andere sonate in g”, getiteld *Didone abbandonata*, is nog steeds erg geliefd. Overigens gaf Tartini zijn stukken (met name zijn sonates) vaak poëtische motto’s mee, die meestal uit drama’s van Metastasio afkomstig zijn. Hun pathetische lading wordt dan in Tartini’s muzikale idioom weerspiegeld.

Over zijn werkwijze is nauwelijks iets bekend. Zelfs van de Duivelstriller-sonate is geen handschrift van de componist zelf bewaard geble-

ven. Doordat er zo weinig originele bronnen van Tartini’s werk zijn, is de chronologie ervan nog steeds grotendeels giswerk. Bovendien is er veel van zijn oeuvre verloren gegaan. Naast een aantal trio-sonates en soloconcerten voor andere instrumenten dan de viool, moeten er zo’n 200 vioolsonates en ongeveer evenveel vioolconcerten zijn geweest!

Dit gat in de muziekgeschiedenis is ook uit artistiek oogpunt betreurenswaardig. De composities van Tartini vormen samen met het werk van Corelli (die hem aanvankelijk beïnvloedde) en Vivaldi het hoogtepunt van de Italiaanse instrumentale muziek van de 18de eeuw.

De 135 bewaard gebleven vioolconcerten zijn de moeite van het bestuderen zeker waard. Ze zitten vol dramatische emoties, zonder echter bombastisch te worden. De expressie komt vooral voort uit kleine nuanceverschillen en

harmonische verrassingen. Zijn vioolconcerten bestaan uit drie delen op de Vivaldiaanse leest: snel-langzaam-snel. De buitenste delen hebben meestal een dansant karakter en zijn viooltechnisch veeleisend. Veel van zijn langzame delen munten uit in verstillings. Deze zijn vaak geschreven in de vorm van een opera-aria, gracieus en gevoelig, zoals in het tweede deel, “*Lascia ch’io dica addio*” (Laat me vaarwel zeggen), van zijn Concert in b klein, D. 125.

Al met algeven de composities van Guiseppe Tartini een goed beeld van de ontwikkeling van een geornamenteerde barok- naar een virtuoze preklassieke stijl. Evenals de stukken van Antonio Vivaldi, klinkt ook de muziek van Tartini onmiskenbaar Italiaans. Voor oren die bekend zijn met Vivaldi is Tartini verrassend origineel, vooral door de melodische en harmonische rijkdom. Deze muziek is als het cement tussen de

op-en-top barokke roodharige priester en de romantische virtuositeit van Paganini (over wie dezelfde Duivelsmythen de ronde deden). Bij Tartini vinden we respectievelijk meer persoonlijkheid (dan bij Vivaldi) en minder vuurwerk (dan bij Paganini).

Veel van Tartini's leerlingen zijn grote violisten en vioolcomponisten geworden. De Tartini-school te Padua stond vooral bekend om zijn streektechnische vaardigheden, maar uit Guisseppes correspondentie weten we, dat hij ook compositielessen gaf. Een standaardcursus duurde twee jaar. Enkele studenten die deze cursus succesvol hebben afgerond zijn:

Paolo Alberghi uit Faenza. Hij was Tartini's student tot 1733 ;

Domenico Dall'Oglio uit Padua, die na 1735 actief was in Rusland;

Pasqualino Bini uit Pesaro, had vijf jaar les van Tartini, van 1735 tot 1740;

Guglielmo Fegeri, aan wie de sonates opgedragen zijn die in 1745 in Rome gepubliceerd werden als Tartini's opus 2 in 1745. Fegeri kwam helemaal vanuit Java naar Padua;

Bernard Schelff, uit Arolsen, Duitsland, hij deed de cursus in één jaar, 1740-41;

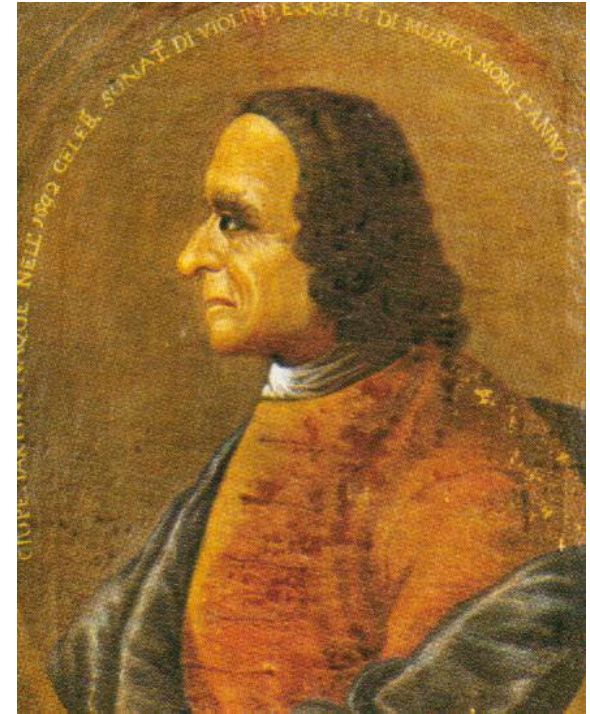
Pietro Nardini kwam uit Livorno en was in zijn tijd de beroemdste van al Tartini's leerlingen.

Terug in Livorno bouwde hij een grote reputatie

op als docent en virtuoos. Ook werkte hij aan de hoven van Stuttgart (1762-65) en Florence (vanaf 1769). Nardini was één van de grootste violisten van zijn tijd, beroemd om zijn fraaie toonvorming en bliksemsnelle linkerhand. Als componist schreef hij orkest- en kamermuziek waarin (vanzelfsprekend) de viool een grote plaats inneemt: vioolconcerten, vioolsonates, vioolduetten...

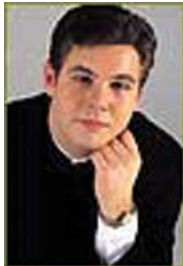
Als vernieuwer van de viooltechniek en -pedagogiek beïnvloedde Tartini niet alleen zijn leerlingen, ook inspireerde hij zijn componerende collega's. Zo schreef bijvoorbeeld Luigi Dallapiccola een Tartiniana, gebaseerd op thema's van Tartini.

WERK: Enige symf. en celloconc. (mss.); ca. 200 vioolconc., waarvan 135 bekend; ca. 50 triosonates, waarvan 18 gedrukt; ca. 200 vioolsonates, waarvan 160 bekend; 1-3-st. Canzoncine sacre; 5-st. Miserere; 4-st. Salve Regina (1768). – Geschriften (gedrukte): Trattato delle appoggiature (vóór 1750; gedr. in P. Denis' vert.: *Traité des agréments de la musique*, 1781); *Arte dell'arco* (1750); *Trattato di musica...* (1754; uitgebr. tot *Dissertazione dei principi dell'armonia musicale*, 1767).

Get to Know: Björk

Dat klassieke strijkkwartetten alles behalve zzzzai zijn, bewijst het beroemde Brodsky Quartet. Na Elvis Costello is nu Björk aan de beurt voor een samenwerking. Ken je deze arty IJslandse al? Trendybella Véronique wel!

Andrew Haverton: 1e viool

Ian Belton: 2e viool

Jacqueline Thomas: cello

Paul Cassidy: altviool

"It was on hearing The Juliet Letters and seeing us play it live, that Björk contacted us to do a string arrangement of her song Hyperballad, which became the B side of her huge hit single "It's oh so quiet". The next step was to join Björk on her UK tour. We opened the concerts in places like Sheffield Arena, playing string quartets by Stravinsky and Szymanski before being joined by Björk to do four songs at which point the band kicked in and we bowed out. At acoustic concerts in Bristol and the Union Chapel in London we performed 23 songs together, mostly our versions of Björk's songs but we also threw in some Monk and Bacharach. When John Tavener wrote "Prayer of the Heart" for Björk and the quartet the boundaries of our two musical worlds completely dissolved. This early November the long awaited recordings of the Union Chapel are to be released as part of Björk's Family Tree album." - Brodsky Quartet

Veró's stukje over Björk is te vinden op: <http://www.trendybella.nl/gettoknow44.html>

Get to Know: Liza Ferschtman

De 27-jarige violiste Liza Ferschtman wordt nu al beschouwd als een van de meest interessante muzikale persoonlijkheden van het moment. Met haar gepassioneerde spel en grote podium-uitstraling weet zij het publiek te raken. In november ontving zij de prestigieuze Nederlandse Muziekprijs, de belangrijkste staatsprijs voor jonge musici.

Liza trad op in binnen- en buitenland met orkesten als het Koninklijk Concertgebouworkest, Rotterdams Philharmonisch Orkest, Radio Filharmonisch Orkest, Prague Philharmonia, Liszt Kamerorkest, Chamber Orchestra of South Africa, Sloveens Radio Symfonie Orkest, Schleswig Holstein Festival Orchester en het Israëli- sch Symfonie Orkest. Ze werkte samen met dirigenten als Leonard Slatkin, Lev Markiz, Jaap van Zweden, Christoph von Dohnányi, Thierry Fischer, Frans Brüggen, Mendi Rodan en Shlomo Mintz.

In het seizoen 2005-2006 voerde Liza met pianist Inon Barnatan alle Beethoven-sonates in het Amsterdamse Concertgebouw. De muziekpers

reageerde in de meest lovende bewoordingen op haar uitvoering. Andere hoogtepunten afgelopen seizoenen waren onder andere het concert in de Grote Zaal van het Concertgebouw ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Zondagochtendconcerten en een solo-optreden tijdens een openluchtconcert voor 20.000 toehoorders. Beide concerten werden uitgezonden op televisie.

Liza Ferschtman is de dochter van bekende Russische musici. Toen ze vijf jaar oud was, kreeg ze haar eerste vioollessen van Philip Hirschhorn. Ze volgde masterclasses bij Yvry Gitlis, Igor Oistrach en Aaron Rosand en studeerde tot 1998 bij Herman Krebbers. Vervolgens werkte Liza met Ida Kavafian aan het gerenommeerde Curtis Institute of Music in Philadelphia en met David Takeno in Londen.

Liza Ferschtman speelt ook veel kamermuziek. De afgelopen jaren had ze optredens op belangrijke podia en festivals in Nederland, Frankrijk, België, Duitsland, Engeland, Rusland, Zwitserland, Oostenrijk en de Verenigde Staten. In april

2006 maakte Liza samen met Inon Barnatan haar recitaldebuut in New York. Dit debuut werd zo'n groot succes dat ze onmiddellijk werden uitgenodigd voor het seizoen erna. Verder zal Liza dit jaar Isabelle van Keulen opvolgen als artistiek directeur van het belangrijkste kamermuziekfestival in Nederland, het Delft Chamber Music Festival.

Foto: Marco Borggreve

Get to Know: Liza Ferschtman (2)

Haar eerste dubbel-cd samen met de pianist Bas Verheijden werd door muziektijdschrift 'Luister' met een 10 beoordeeld. Begin 2007 verschijnt van haar een nieuwe cd met pianist Inon Barnatan, opgenomen bij Challenge Records in New York.

In het seizoen 2006-2007 treedt Liza Ferschtman weer veelvuldig op met orkest en recital in binnen- en buitenland. Zo zal ze onder andere tournees maken door Mexico en Brazilië en recitals verzorgen in Konzerthaus Berlin en Wigmore Hall Londen. Uiteraard zal Liza ook weer regelmatig zijn te beluisteren in het Amsterdamse Concertgebouw, haar 'thuisbasis', met onder andere solo-optredens in de Robeczomerserie, de concertserie Zaterdagmatinee en een Shostakovich-serie.

Een heel bijzonder project volgend seizoen is de cd-opname van vioolconcerten van de Nederlandse 19e eeuwse componist Julius Röntgen. Liza zal de concerten uitvoeren met het Orkest van Frankfurt an der Oder.

PASPOORT LIZA FERSCHTMAN

Geboren: 1979 in Nederland als dochter van de Russische cellist Dmitri Ferschtman en pianiste Mila Baslawskaja.

Opleiding: Begon op haar vijfde viool te spelen. Kreeg haar eerste lessen van Philipp Hirschhorn. Studeerde aan het Conservatorium van Amsterdam, aan het Curtis Institute of Music te Philadelphia en bij David Takeno in Londen.

Loopbaan: Won het Oscar Backconcours en behaalde meerder prijzen bij het Internationale Concours van Sion in Zwitserland. Drong door tot de halve finale van het Koningin Elizabeth Concours 2005.

Soleerde bij bijna alle grote Nederlandse orkesten en speelde op kamermuziekfestivals overal ter wereld.

Nieuws

Delft Chamber Music Festival krijgt een nieuw gezicht

Door Winand van de Kamp

Onlangs werd bekend dat Isabelle van Keulen komende zomer 'haar' festival voor het laatst programmeert. In 2007 neemt Liza Ferschtman het roer over. De 26-jarige Nederlandse violiste, bezig aan een succesvolle solocarrière, is weg van kamermuziek.

Liza Ferschtman schrok er zelf een beetje van toen het bestuur haar afgelopen voorjaar vroeg de nieuwe artistiek leider te worden. „Kan ik wat Isabelle van Keulen kon, toen ze het festival

oprichtte? Is mijn netwerk groot genoeg?”

Ze polste haar vriendenkring en verzekerde zich van de steun van oudgedienden en concludeerde: „Het is spannend, maar ik heb er zin in.”

„Kamermuziek is misschien wel de mooiste muziek die ooit is geschreven. Voor mij is het een droom om die in veertien concerten te mogen presenteren.”

Jarenlang was het festival het kindje van Isabelle van Keulen. Lastig om zoiets over te nemen, erkent Ferschtman. „Iedereen vereenzelvigd Delft met Isabelle. Maar het product Delfts festival is al zo groot geworden dat het hopelijk op eigen benen kan staan. Het kindje is zelfstandig geworden.”

Ferschtman leerde het festival van binnenuit kennen toen ze de afgelopen twee zomers zelf meespeelde. Ze was onder de indruk van de entourage: „Door de glazen overkapping zie je de Oude Kerk en je zit middenin de oude binnenstad van Delft.”

En ze roemt de festivalsfeer. „Je bent met z'n allen bezig om iets moois te maken. Het publiek voelt dat. Er is weinig tijd om te repeteren, de spanning is groot en het moet op dát moment gebeuren. Dat zorgt voor de mooiste momenten.”

Ferschtman wil dan ook vooral behouden wat is bereikt. „Dat betekent veel nieuwe muziek,

maar ook het grote repertoire, prachtige musici, een heel hoog niveau en een publiek dat het gevoel heeft zelf ook deel uit te maken van het festival.”

Zelf speelt ze graag het bekende repertoire. „Als violiste ben ik misschien een beetje conservatief. Maar als ik een modern stuk speel, geniet ik daar ook van. Ik zie het als mijn taak om dat verder uit te bouwen. Van Keulen heeft de laatste jaren veel nieuwe muziek aangeboord, onbekende werken gevonden, componisten ‘in residence’ uitgenodigd. Ik wil dat voortzetten, zodat er nieuwe, spannende dingen in het festival kunnen blijven gebeuren.”

Natuurlijk zal het festival ook haar eigen stempel dragen. „We zijn bezig met plannen voor kleine aanvullingen. En ik heb weer een andere schare vrienden. Al zal ik een aantal van de grote namen die Isabelle van Keulen er altijd bij had, zeker proberen terug te vragen. Hoog op mijn lijstje staat mezzosopraan Christianne Stotijn. Ze is carrière aan het maken, dus ik hoop dat ze tijd heeft.”

Ook Ferschtman zelf bouwt aan een internationale solocarrière. Die zal niet lijden onder haar werkzaamheden als artistiek leider: „Het is veel te mooi om beide te combineren. Als voorbereiding op het festival ga ik veel naar concerten en bestudeer ik festivalprogramma's. Zo weet ik

wat er speelt en leer ik ook nieuwe componisten kennen. Dat is ook voor mijn solocarrière interessant.”

Afgelopen voorjaar deed ze mee aan het Koningin Elizabeth Concours. Er waren verhitte discussies of ze niet in de finale had moeten staan. Ze heeft er een dubbel gevoel aan overgehouden.

„Het is altijd goed om aan zoiets deel te nemen, omdat je heel doelgericht een programma moet instuderen. Maar ik heb er ook van geleerd dat ik dat soort grote concoursen absoluut niet meer ga doen. Het is heel moeilijk om los te komen van het idee dat je wordt beoordeeld door andere mensen.

„En”, zegt ze, „nu ik artistiek leider word, ben ik officieel gepromoveerd naar de volwassenheid.

Daar horen concoursen niet meer bij. Ik ben jong talent af. De volgende stap!”

Mein Cello und ich und unsere Begegnungen

Hartje zomer in Groningen, Peter de Grote Festival. Cellist Matthijs Broersma speelt de moeilijkste stukken vol overtuiging, loepzuiver en met twinkelende ogen. Ademloos staar ik naar deze jongen, iets jonger dan ik. Hij glimlacht. Ik ben meteen verliefd. Op de cello!

Die ontmoeting markeert het begin van mijn cellojaren en het is dezelfde Matthijs die me later mijn allereerste cellostukjes zal leren, op de piano begeleid door Dorine Diemer en Cecily Lock. Sindsdien ben ik in de ban van “het onbespeelbare instrument” en wil ik het aan iedereen laten horen.

Cello is natuurlijk bijzonder geschikt voor kamermuziek; veel basso continuo partijen kun je al na korte tijd redelijk spelen. Met gelijkgestemde zielen richt ik een aantal ensembles op en ben dolblij als pianotrio Intermezzo mag spelen in het voorprogramma van mijn helden: Conjunto Ibérico. Kortom: de cello en ik maken heel wat meel!

Maar wat is er leuker dan een cello? Cello-ensemble, natuurlijk! Geïnspireerd door het Spaans Verbond en de 12 cellisten van de Berliner begin ik een Tutti Celli. Even wordt Aalst-Waalre wakker; de cello komt in de buurtkrantjes en op huisconcerten spelen we cellosolo's, celloduetten, cellokwartetten en arrangementen voor nog meer celli. Daarnaast neem ik mijn instrument (dat Jacky heet) mee naar de basisschool, waar alle kinderen even willen voelen.

Mijn celloleraar is enthousiast over het enthousiasme en ook op de muziekschool Veldhoven komt er een cellokwartet, met mooie solo's door aanstormend cello talentje Merel de Wit. En van Dick Hermsen, de altijd aardige directeur van de muziekschool in Valkenswaard, mag Tutti Celli in De Hofnar optreden, zodat nog meer mensen kennis kunnen maken met de cello.

Nee, voor mij geen voetbal, geen carnaval, geen houseparty.... doet u mij maar de cello. Ben ik een uitzondering? Welnee.

Dordrecht, de vijfde van de vijfde. Dat jaar drie keer een bijzondere dag: Hemelvaart valt gelijk met Bevrijdingsdag en is de dag waar 200 cellisten uit heel Nederland al lange tijd reikhalzend naar uitgekeken hebben: de openingsdag van het 10e cellofestival!

De binnenstad is omgetoverd tot cellostad. Overal hangen de affiches en de winkels hebben cello's in de etalages gezet. 's Avonds lijkt het of bultige wezens van een andere planeet de stad overgenomen hebben, bij daglicht fleuren de cellokisten en -hoezen het straatbeeld op.

In tegenstelling tot de meeste andere deelnemers, eten&slapen cellovriendin Merel Dercksen en ik niet in gastgezinnen, maar hebben we een kamer gereserveerd in de vegetarische en biologische kunstenaarsherberg “Kop van 't Land”, net buiten Dordrecht. Tip!

Lessen, workshops, masterclasses, optredens (zelfs in de V&D!), concerten.... alles is even heerlijk en inspirerend. Ook het cellowinkeltje is bijna te leuk om waar te zijn. Je kunt er cd's

kopen, videobanden, stickers, T-shirts, tassen en ga zo maar door.... allemaal met celli erop! Vriendin Yaira Schoester en ik eten ons misselijk aan de cellokoeken en omdat het die zondag Moederdag is, zeul ik voor mijn moeder een fles cellowijn mee (zij houdt misschien niet bijzonder veel van cello, maar het schijnt erg goede wijn te zijn).

Hoogtepunt was het slotconcert met alle deelnemers. Dries Munnik dirigeert en roept, maakt de ene grap na de andere en weet met verbluffend gemak iets fatsoenlijks te maken van de logge horde (amateur)cellisten, in niveau variërend van 2 maanden les t/m 2e fase conservatorium. We spelen met z'n allen een grappige Hongaarse dans, terwijl het publiek foto's maakt, filmt, joelt en klapt. Om me heen zie ik dat iedereen er net zoveel lol in heeft als ik. Oké, misschien was het niet al te zuiver en ook niet al te gelijk, maar het was in elk geval enthousiast. Direct na de laatste noot barst er een daverend applaus los.

Ik wil aan het meisje naast me vragen wat er hierna komt, welk concert, welke les, welke workshop.... maar dan bedenk ik me dat het zondagmiddag is. Nu al. Dries pakt de microfoon en wenst ons allemaal een goede terugreis. De tijd is omgevlogen.

Buiten miezert het. Dordrecht huilt en ook enkele cellistes hebben moeite met het einde van het festival. Ik trek mijn jas aan. Een knuffel voor cello Jacky voordat ik haar ook aankleed. Want het is echt voorbij.... vier heerlijke dagen waarin we alleen maar aan de cello hoefden te denken, een klein paradijsje op aarde.

Inmiddels is het alweer bijna 2 jaar later en begint het weer te gonzen op MSN, Hyves en EIM-forum. De cellofreakjes. "Ga jij weer?" - "In welke groep?" - "Wie uit Zoroaster gaan er allemaal?" - "Zou er weer een barokworkshop komen?".

Iedereen die denkt dat jongeren en klassiek niet bij elkaar passen, nodig ik bij deze uit. Kom begin mei naar Dordrecht en laat je van het tegendeel overtuigen!

Oefenen is leuk!

door Peter van Litsenburg, pianodocent aan het Centrum voor Muziek en Dans Valkenswaard

Soms hoor ik dat leerlingen de les leuk vinden, maar het thuis studeren als minder positief ervaren. Dat is jammer, want als je niet voldoende oefent zul je de moeilijkheden van een muziekstuk niet echt overwinnen. Uiteindelijk kom je dan niet helemaal tot waar het om gaat: muziek maken.

Echt muziek maken lukt pas als je niet meer worstelt met de noten en je de techniek beheerst, die je voor een bepaald muziekstuk nodig hebt. Daarom is het nodig dat je dagelijks op een goede manier studeert. Motivatie is daarbij onmisbaar. Echte motivatie ontstaat pas wanneer het onderwerp van je studie, in dit geval dus het bespelen van je instrument of het leren van een bepaald muziekstuk, je ook echt bezig houdt.

Het wow-gevoel

Een tijdje geleden speelde ik in de les een stukje voor, waarna een leerling spontaan zei: 'Wow, dat wil ik ook kunnen'. Dat is het gevoel waar-

mee je na de les naar huis zou moeten gaan: dat je niet meer kunt wachten om thuis aan de slag te gaan.

De les moet je inspireren tot studeren. Als je dit gevoel te weinig ervaart, is het goed om daar met je docent eens over te praten. Daarom kan de eerste tip eigenlijk niet anders luiden dan:

Tip 1: speel muziek die je aanspreekt

Hierbij moet ik meteen aantekenen dat je natuurlijk niet altijd stukken kunt spelen die je 100 procent aanspreken. Om je in de eerste jaren de basisvaardigheden van een instrument te leren, laat je docent je waarschijnlijk stukjes

spelen uit een methode. Ook is het belangrijk dat je kennis maakt met en speelt in allerlei stijlen. Verder zal je docent(e) er rekening mee houden dat je stukken speelt die passen bij je technische niveau.

Tip 2: studeer in een rustige omgeving

Oefen zo veel mogelijk in een ruimte waar je niet afgeleid wordt. Pianisten zijn doorgaans aangewezen op de woonkamer. Als daar de televisie aanstaat, is dat niet bevorderlijk voor je concentratie.

Tip 3: probeer zo veel mogelijk op een vast tijdstip van de dag te oefenen

Een aanvullinkje van gambist en EIM-medewerker Joost Jansen:

Speel ensemblestukken regelmatig samen met je medemusici.

Het is ook belangrijk om te weten 'wat er om je heen gebeurt'.

Ook hoor je zo een stuk gaandeweg groeien - alle stukjes passen steeds beter in elkaar.

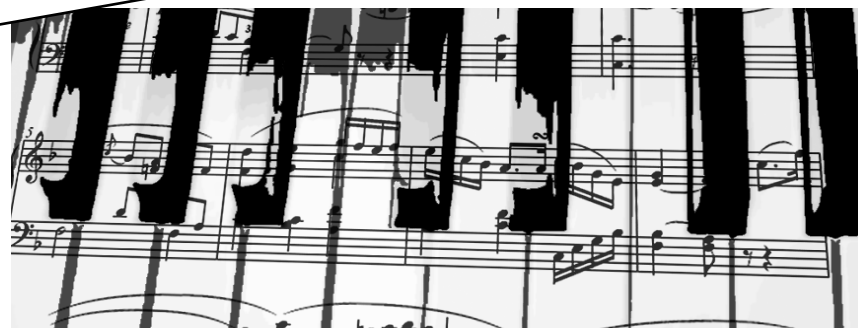
Tip 1: speel muziek die je aanspreekt

Tip 2: studeer in een rustige omgeving

Tip 3: probeer zo veel mogelijk op een vast tijdstip van de dag te oefenen

Tip 4: studeer altijd in kleine gedeelten

Tip 5: studeer op de goede manier

Kies een of twee vaste tijdstippen op een dag, die je reserveert om te studeren. Wissel bijvoorbeeld het maken van huiswerk af met een kwartier voor je instrument.

Tip 4: studeer altijd in kleine gedeelten

Het is belangrijk dat je niet telkens maar weer het hele stuk speelt. Probeer juist kleine gedeeltes goed in de vingers te krijgen en ga dan pas verder. Als iets niet lukt of telkens weer fout gaat, zoek dan naar de reden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan vingerzetting of ademhaling.

Tip 5: studeer op de goede manier

Goed studeren wil zeggen dat je zaken die je in de les leert, thuis ook toepast. Denk daarbij aan houding, vingerzetting, ademhaling of andere technische aspecten van je instrument. Denk nooit: dat komt later wel. Bedenk dat je dan bezig bent om verkeerde gewoonten te oefenen.

W@bwijzer!

In deze extra lange webwijzer vind je maar liefst 3x een vraaggesprekje met 'n jonge webmiss & E!M-medewerkster. Misschien kende je deze meiden al en anders stel ik ze graag aan je voor: Sabine van Cherise, Véronique van Trendybella en Monique van Girlscene – allen punt nl .

Sabine

Notenkraakster Sappie heeft natuurlijk nauwelijks introductie....

Ik ben Sabine, een 16(bijna 17)-jarig meisje wonend in Apeldoorn. Knettergek, anti-huppelkut en ontzettend verliefd.

En Cherise?

Mijn website Cherise was ooit een Beauty- & Lifestylesite, maar is nu 'n Problemsite.

In E!M ben je Notenkraakster en op Cherise beantwoord je vragen in de probleemrubriek. Hoe komt het dat jij anderen zo goed advies kunt geven?
Je weet pas dat je goed advies geeft als je een tijdje later een bericht krijgt dat het heeft geholpen. Ik lees altijd veel tijdschriften, waaronder de probleemzones waarin antwoord wordt gegeven door psychologen of iets dergelijks. Van zulke antwoorden steek je altijd iets op. Maar het is niet zo dat ik op elke vraag een duidelijk antwoord kan geven hoor. Meestal geef ik gewoon mijn mening, maar bij vragen over bijvoorbeeld ziektes beantwoord ik met behulp van informatie op internet. Het viel wel altijd

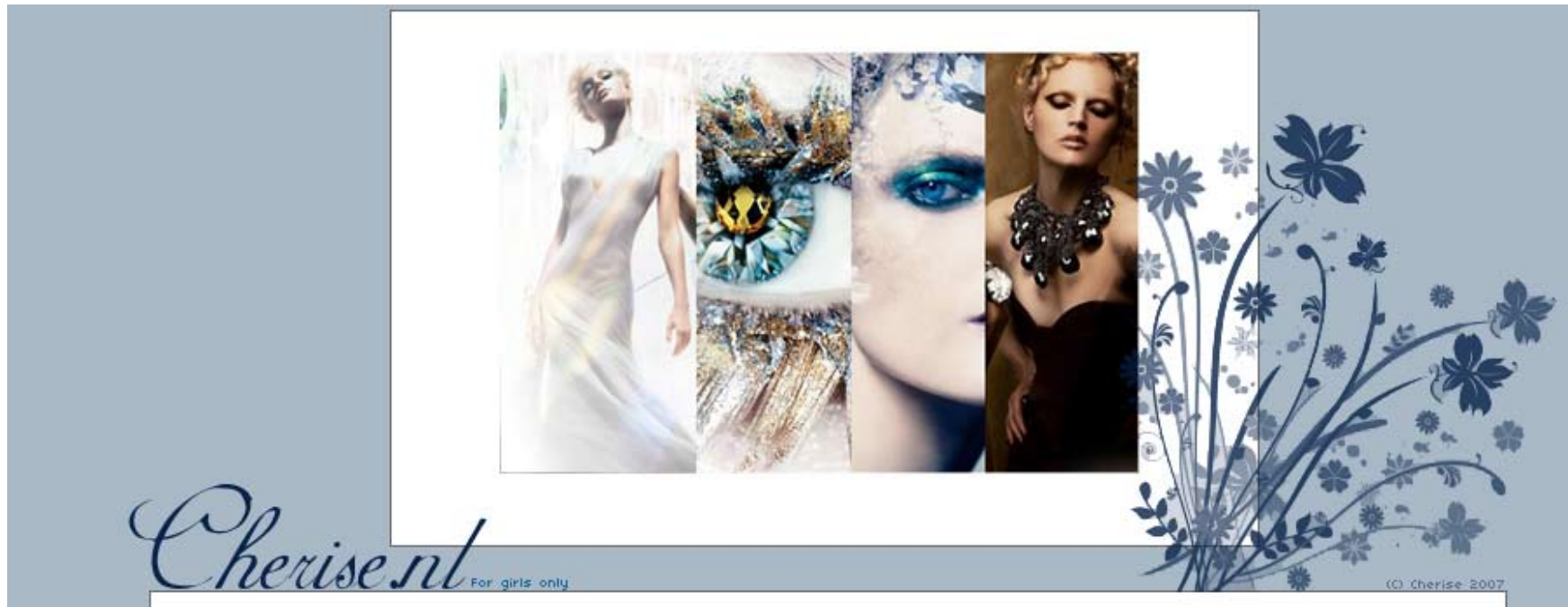
op dat mensen snel bij mij kwamen als ze met een probleem kampten en ze vonden altijd wel dat ik ze goed hielp.

Wat is jouw lievelingsmuziek?

Dat is zo ontzettend breed. In mijn muziekcollectie vind je zowel rock als ballads maar ook is er hier en daar wel een dance-nummer te vinden. Ik speel geen muziekinstrument maar ben wel gék op zingen. Ik grijp dus ook wel snel een kans aan om ergens te zingen. Mijn school organiseert twee keer per jaar een muziekavond, daar doe ik dan ook graag aan mee.

Waar haal jij je inspiratie voor Cherise en de Lounge room vandaan?

Van andere websites, uit kookboeken, tv-reclames en producten die net in de winkels verkrijgbaar zijn. En ook van de vragen die worden gesteld

in de Probleemrubriek.

In hoeverre is de inhoud van de Loungeroom anders dan die van Cherise?

Het is niet heel erg anders, maar het is meer naar muziek gericht. Cherise is voornamelijk een website voor meiden tot 20 jaar. De inhoud van die Loungeroom is ook bedoeld voor mensen boven de 20.

Wat vind je van E!M en wat is – na de Loungeroom – je favo rubriek?

Een erg origineel idee. Er zijn maar weinig muziekbladen zo op cd-rom verkrijgbaar en het is ook erg leuk dat iedereen een kans heeft om er in te komen. Ik heb niet echt een favoriete rubriek, maar ik vind de fotoshoots (met muziekinstrument) altijd geweldig om te zien.

Waarom vind je muziek en beauty goed bij elkaar passen?

Het straalt allebei mooiheid uit! Genieten kun je zowel van een muziekstuk als van het feit dat je er leuk uit ziet. En voor beide moet je wel wat moeite doen. Je ziet er niet zo 1, 2, 3 gezond uit net zoals dat je wat moeite moet doen om muziek te maken.

Wie vind jij de best-geklede muzikant/musicus?

Ik vind Gwen Stefani altijd erg gedurfd. Ze draagt kleding die ontzettend goed bij d'r past en niet snel door anderen zal worden aangetrokken. En verder hou ik meer van de mensen die in wat normale kleding rondlopen. Het hoeft van mij er niet af te stralen dat je veel geld hebt. Dus ik heb respect voor beroemdheden die ook eens iets bij de H&M kopen, en die niet alleen maar in D&G of Prada lopen.

Wat zijn jouw ideale kleren voor een avondje Concertgebouw in dit seizoen?

Nu het wat kouder is trek ik geen rokje meer aan. Meestal draag ik een zwarte broek met een leuk shirtje of bloesje er bovenop. Nette schoenen en het geheel maak je wat af met leuke accessoires. Op de foto zie je mij in mijn galajurk. Deze droeg ik met de galavoorstellingen van het kerstproject van mijn school. Dit is een soort musical. Ik zat in het koor.

Wat zijn je dromen/wensen/plannen voor de toekomst?

Op de korte termijn wil ik er eerst voor zorgen dat ik mijn VWO-diploma haal en daarna wil ik Toeristisch Management gaan studeren. En voor de rest kijk ik wel wat er allemaal op me af komt. In ieder geval hoop ik een

goede baan te vinden en veel van de wereld te mogen zien.

Véronique

Herinner je je het Trendybella-interview uit E!M6 nog? Nu zijn de rollen omgedraaid en krijgt Véro haar eigen vragen voor de kiezen!

Voor de mensen die jou nog niet kennen, vertel eens wat je allemaal doet op dit moment.

Op dit moment ben ik druk bezig met mijn opleiding Commerciële

Economie in Utrecht. Ik heb vorig jaar mijn Propedeuse in één keer gehaald (wat lang niet iedereen is gelukt) en zit nu in het 2e jaar. De meeste mensen zullen mijn kennen als hoofdredacteur van Trendybella.nl, een website voor meiden over fashion, beauty, lifestyle en heel veel meer. Ook probeer ik regelmatig feesten en uitstapjes te organiseren maar dat schiet er de laatste tijd een beetje bij in omdat Trendybella steeds meer tijd vraagt.

Hoe ben je zoal begonnen met al deze dingen?

Dat ik in de richting van Commerciële Economie zou gaan is van kinds af aan al duidelijk alleen duurde het even voor ik er zelf achter kwam. Met websites maken was ik al heel lang bezig en ik wilde er iets meer mee doen. Omdat ik steeds meer vragen kreeg over mode en make-up op mijn persoonlijke website besloot ik daarover een website te maken. Blijkbaar waren de bestaande websites toch niet helemaal voldoende en was er nog ruimte voor Blushed, dat niet veel later door ging als Trendybella.

Het organiseren van feesten etc. is er een beetje bij in geslopen. Ik wilde iets leuks doen in de Kerstvakantie vorig jaar en er was niets waar ik echt

warm van liep dus besloot ik samen met een vriendin zelf iets te regelen. Zo is het begonnen.

Was je als klein meisje ook al zo druk bezig met allerlei dingen?

Ik heb een aantal hele moeilijke jaren gehad waarin ik erg op mezelf was. Eigenlijk vond ik dat niet eens zo erg, ik had genoeg te doen! Eerst was er tekenen, sporten en knutselen en later kwam de computer (sites en webdesign) erbij. Mode interesseerde me als klein meisje nog niet echt. Ik droeg wat ik leuk vond. Nu ben ik wat modebewuster, maar ik draag het wel lekker op mijn eigen manier. Dat zal niemand er ooit uit kunnen krijgen, haha.

Waar beleef je nu het meeste plezier aan?

Ik ga het meeste op in Trendybella en alles daarom heen. Het is leuk om mijn bezoekers te informeren over de nieuwe dingen in de mode en celebrity-wereld, maar ik haal ook heel veel voldoening uit de probleembruike waarin ik mensen probeer te helpen met problemen. Het is zó fijn om te horen dat het ze echt helpt!

Heb je nog wel tijd voor andere dingen?

Ook Trendybella's downloaden de E!M-muziekfiles.

Tuurlijk! Trendybella is fantastisch en mijn opleiding is ontzettend uitdagend, maar ik heb zat tijd voor andere dingen. Zo niet, dan maak ik er tijd voor. Ik heb natuurlijk mijn vriend en ik vind het erg belangrijk mijn vrienden vrij regelmatig te zien, het zijn zulke lieverds! Lekker wat drinken in de stad, winkelen, uitgaan, ik vind alles leuk. Daarnaast werk ik en ik snowboard één keer per week, wat ik echt onwijs leuk vind.

Op welke prestatie ben je het meest trots?

Sja, eigenlijk ben ik op alles trots. Met mijn opleiding gaat het goed en Trendybella zit ook nog steeds in een stijgende lijn. Als ik moet kiezen ben ik toch het meest trots op Trendybella omdat het zo ontzettend leuk is om te doen en om te merken dat er mensen zijn die al het werk waarderen.

Wat zou je in de toekomst willen bereiken met alles wat je doet?

Als ik aan Trendybella een inkomen kan overhouden waarvan ik een deel van mijn studiekosten kan betalen zou dat geweldig zijn. Dat is toch wel waar ik naartoe probeer te werken. Daarnaast hoop ik dat ik in de toekomst mijn opleiding kan combineren met mode en dat ik een hele leuke baan kan krijgen. Wat precies weet ik nog niet. Op dit moment vind ik alles leuk en interessant!

Mixed - A Single Girl's diary

zondag 1 april 2007
Ik haat het
 Ingedeeld onder: Gedichten — mixed @ 23:00

Ik haat het hoe je in het begin tegen me praatte
 En hoe snel je me verliefd op je maakte
 Ik haat het hoe gelukkig ik bij jou was
 En hoe goed jij de gevoelens in mijn ogen las

Ik haat het hoe plotseling alles de eerste keer instortte
 En hoe dit ons geluk ernstig verkortte
 Ik haat het hoe snel ik weer was overtuigd
 En hoe onze relatie weer werd opgetuigd

Ik haat het hoe goed we de schijn op konden houden
 En hoe we allebei een muur om ons heen bouwden
 Ik haat het hoe ver wij van elkaar af kwamen te staan
 En hoe ver onze ruzies soms konden gaan

Ik haat het hoe jij de grond onder mijn voeten deed verdwijnen
 En hoe ik niet luisterde naar alle alarmseinen
 Ik haat het dat ik er steeds meer mee ging zitten
 En hoe jij steeds meer bij vrienden bleef klitten

Ik haat het hoe ik onze relatie uiteindelijk beëindigde
 En hoe jij het met je gedrag bespoedigde
 Ik haat het hoe je me elke keer blijft kwetsen
 En hoe graag ik weer wil bijkletsen

Ik haat het hoe je me ook nu weer hebt laten staan
 En ik jou met heel veel moeite nu toch heb laten gaan
 Ik haat het dat vrienden blijven zelfs onmogelijk lijkt
 En hoe erg me dat toch uiteindelijk bevrijdt

Reacties (0)

LOUNGEROOM
 Alrijd al bezocht? ga even naar alle winkels in het toebedeelde
 Eigt meer meer

Trendybella.nl

Wat is het meest spannende? Het is het eerste moment dat ik zie dat ik een vriendin heb.

Algemeen: vandaag staat ik voor CSD maar de sporen Der Gouden Heel, omdat het nu een feest is. Het is er al vanaf 10:00, in het hele gebouw er zijn mensen die... (text is partially obscured)

De foto van vandaag: [Image of a person]

Wat is je lievelingsmuziek?

Ik heb vooral TMF en MTV op staan dus je zou kunnen zeggen dat ik vooral van Top40 houd. Toch moet ik bekennen dat ik The Corrs ook erg goed vind en Keltische muziek ook wel kan waarderen.

Wat zou je jongeren aanraden, die net zo'n site als jij willen maken?

Ik merk dat veel jongeren denken van 'O, dat doe ik wel even. Als zij dat kan, kan ik het ook!' Maar zo werkt het niet. Je moet toch enigszins verstand hebben van het bouwen van een website en je moet je kunnen onderscheiden van de andere sites. Er zijn zo veel FBL-sites die op elkaar lijken, dat is zonde. Probeer niet iets na te maken wat er al is, doe het op je eigen manier, en wees bereid er heel veel tijd in te steken en er tot op zekere hoogte dingen voor op te offeren.

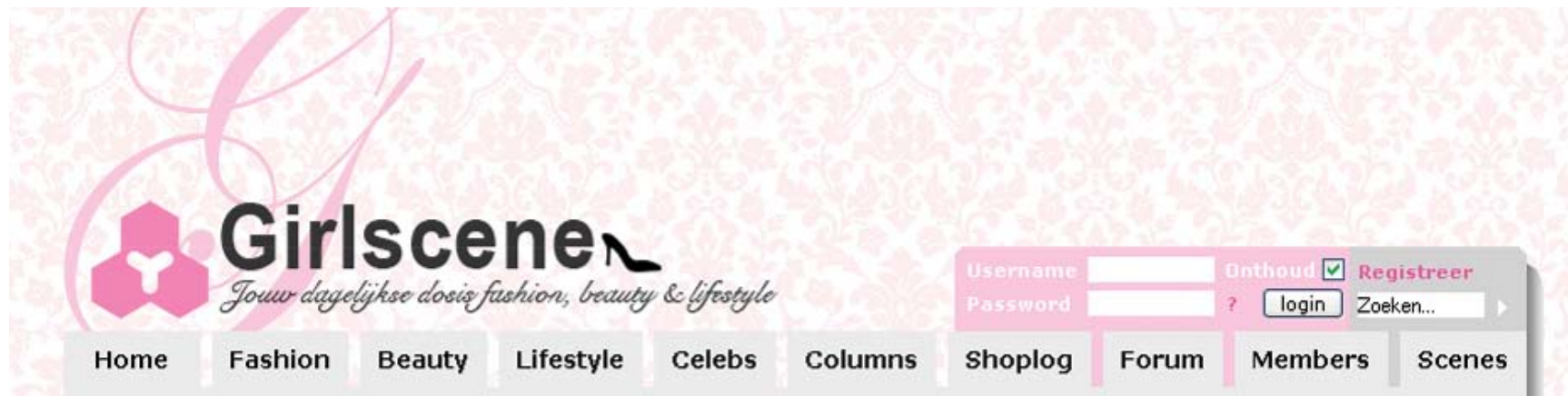
Monique

Lezers van het eerste uur hebben Moow al vaker voorbij zien komen in E!M, ze knutselde een Dress to Impress & Just Like en vertelde enthousiast over haar verschillende websites: Divided en Minettes. Haar nieuwste "kindje" is Girlscene, waaraan Encore! ook regelmatig een bijdrage levert. Meer over Monique vindt je ook in June2, achterin deze E!M.

Je gaat wel hard! Wat is je geheim?

Tsja, geheim... Ik probeer nog steeds, al sinds 2002 toen ik Divided.nl opzette, de gehele site op mezelf af te spiegelen. Wat vind ik leuk om te lezen? Zijn de stukjes wel goed genoeg, hebben ze genoeg informatie? Wat willen meiden zo rond de 12-18? Ik vind het nog altijd heel belangrijk om

te luisteren naar wat jonge meiden willen, en ik probeer aan die 'wensen' te voldoen. Een tijdje geleden wilden veel bezoekers graag ook een eigen Shoplog maken. Ik vond dat verlangen echt van belang, en heb er alles aan gedaan om het te realiseren. En zie daar: maak je eigen Shoplog op Girlsscene.nl!

Heb je er nooit over gedacht om de oude sites te houden, wanneer je overstapt naar een nieuwe naam?

Nee, nooit. Naast dat ik het qua tijd nooit zou halen, houd ik er niet van om heel veel projecten naast elkaar te hebben. Ik focus me liever op één plan.

Veel mensen hebben de indruk dat Girlsscene een website is voor jongere meiden, laten we zeggen tussen de 11 en 14, en dat Minettes juist meer voor tussen de 16 en 19 was.

Dat heb ik ook veel gehoord, ja. Misschien is het in de praktijk wel zo, maar het is ieder geval niet zo bedoeld. Girlsscene.nl is voor iedereen, zelfs voor veel oudere meiden. De vraag is alleen of zij zich wel thuis voelen op de site, maar dat is voor ieder persoonlijk. Ik ken meiden, liever gezegd

vrouwen, van boven de dertig die de site bezoeken. Het ligt aan de persoon zelf of je je thuis voelt op de site... En als sommige meiden van 17 of 18 zich niet meer thuisvoelen op Girlsscene, dan is dat heel jammer, maar dan is het zo. Ook voor hen zijn er weer andere sites.

Je bent de laatste tijd veel zakelijker geworden. Is dat een bewuste keuze?

Ja, zeker. Ik word zelf natuurlijk ook ouder en probeer steeds professioneler te worden, om zelf ook verder te geraken. Tuurlijk, hoe ik het de afgelopen jaren deed was leuk, maar ik moet wel verder. Het leven is gebaseerd op vooruitgang vind ik, en je moet zeker nooit stil blijven staan.

Welke items op Girlsscene zijn speciale aanraders voor E!M-lezers?

Ik denk dat E!M-lezers vooral veel over muziek willen lezen, maar ook van andere lifestyle onderwerpen houden. Dus bijvoorbeeld lezen, culinaire dingetjes, films et cetera. Muziek is geen groot onderdeel op de site, maar ik ben er wel mee bezig. Ik ben nog aan het 'brainstormen' over een aantal muziekpagina's, met bijvoorbeeld recensies of verslagen. Dus in de toekomst moet Girlsscene ook een favoriet worden bij E!M-lezers, tenminste de echte muzikfanaten.

Trouwe lezers&lezeressen kennen je al van de leuke items die je voor E!M maakte. Doe je vaker dingen voor andere tijdschrift/websites?
Jep. Niet dagelijks, maar ik probeer het wel geregeld te doen. Niet om superveel in de publiciteit te komen, maar omdat ik het gewoon erg leuk vind om allerlei dingetjes te doen. En ik ben nog steeds dol op schrijven, dus dat doe ik graag zo veel en vaak mogelijk.

Wat is het leukste, dat je ooit met je websites hebt meegemaakt?

Ik ben geregeld met de site in de media geweest, en dat was elke keer geweldig. Maar de keren die me het meest bijgebleven zijn, was het report voor Editie NL (RTL 4) over meiden & shoppen. En het radio-interview dat ik voor Radio 2 met Sjors Fröhlich heb gedaan, blijft me zeker bij. Dat was echt te gek.

Wat zijn je plannen en dromen voor de toekomst?

Ik wil heel erg graag beter gaan schrijven en constant blijven leren. Journalistiek is echt een passie van me, en ik hoop dat ik er in de toekomst heel ver mee ga komen. Echt specifieke doelstelling heb ik niet, maar een tijdschrift of iets in de nieuwe media op zetten lijkt me het einde.

Wat vind je zelf je mooiste lay-out?

Pfoe, dat weet ik niet. Ik heb echt 'periodes' en daar horen verschillende looks bij, zowel bij mijn eigen uiterlijk als op de site. Dus dan weer een knalroze layout, dan weer wat donkerder en serieuzer.

En je beste stukje?

Tsja, ook lastig. Ik heb inmiddels zo veel geschreven! Maar de stukken waar andere meiden bij betrokken waren, bijvoorbeeld bij artikelen als 'meiden met een bepaalde obsessie/passie voor kleding', vond ik echt het allerleukst om te doen. Ik hou er van mensen op een bepaalde, mooie manier neer te zetten in een artikel. Dat je ze echt een beetje leert kennen.

Heb je tips voor meiden, die zelf een website willen gaan maken?

Weerspiegel alles op jezelf. Wat jij graag wilt zien, lezen & doen willen vast ook een heleboel andere meiden van jouw leeftijd. Wees origineel, doe nieuwe dingen. Ga uitdagingen nooit uit de weg, en stop nooit als je kritiek krijgt. En last but not least: geef alles voor je site! Een website kan nooit succesvol worden als je het ziet als 'maar een siteje'. Maak het "JOUW grote project" en doe er alles voor. Dus ja, veel updaten, veel berichtjes beantwoorden, vaak proberen je site onder de aandacht te brengen. Good luck, meiden!

Interview met Djana

Veel E!M-ers reageerden heel enthousiast op de June uit E!M7, daarom op de valreep voor June2 een kennismaking met het brein achter dit hippe e-zine: Djana!

Hoe kwam je op het idee voor June?

Al heel lang wilde ik graag een site openen die voor een brede groep geschikt is. Ik heb heel lang een weblog bijgehouden, maar dat was toch niet echt wat ik wilde. Toen ik op een forum terecht kwam met allerlei mede-designers en schrijvers, leek het mij leuk om al die talenten te bundelen in een site: June Magazine dus. Een online magazine, gemaakt door jongeren - voor jongeren. Met alleen onderwerpen die jonge mensen boeien. De mede-forummers waren erg enthousiast en wilde graag mijn idee steunen. Na ongeveer 2 maanden was het eerste nummer van June Magazine gelanceerd.

Waarom vind je June en E!M bij elkaar passen?

Het is allebei voor jongeren geschikt. Overal zie je dingen die gemaakt zijn door volwassenen. Goed, zij zijn ook jong geweest, maar ik geloof wel dat je als jongere beter weet wat mensen van jouw leeftijd leuk vinden. Daarom krij-

Ik ben Djana en ik ben 15 jaar oud. Ik ben hoofdredactrice van het online magazine genaamd 'June Magazine'. Ik woon in Noord-Brabant en ik zit momenteel in het vierde leerjaar van het VWO. Mijn favoriete muziek is heel breed: classic rock, hiphop, r&b en dance.

gen wij bij June Magazine heel veel positieve reacties.

Wat vind je de leukste items uit June?

Ik vind de streetcall die Lisa maakt heel erg leuk. Ik vind dat ze lef heeft door gewoon mensen op straat aan te spreken en dingen te vragen. Ook vind ik de vele fotoshoots die door mijn 'medewerkers' worden gemaakt heel erg mooi. Het geeft mij weer een gevoel van voldoening, dat ik er niet alleen voor sta - en dat is erg fijn natuurlijk.

En de leukste uit E!M?

Wat ik leuk vind in E!M is mensen die wat over hun muziek vertellen - en hoe muziek ons leven kan beïnvloeden. Het is erg mooi om te zien, want zelf kan ik totaal geen instrument spelen (laat staan zingen), dus ik vind dat je erg talentvol bent als je zoiets kan!

Kun je iets meer vertellen over je website(s)?

Zoals ik al zei: ik heb een weblog gehad. Met de komst van June Magazine heb ik dat even gestopt, maar nu ben ik weer terug met mijn

eigen weblog/portfolio: episode29.com. Het is voor mij een soort database om alles wat ik ooit heb gemaakt bij te houden. Ik hou ervan om dingen op de computer te maken, dus stel dat ik er ooit mijn beroep van wil maken - dan heb ik dit tenminste altijd bij de hand. En eerlijk is eerlijk: webloggen blijft toch altijd heel erg leuk.

Wie zijn je helden/idolen/voorbeelden?

Mijn enige held is mijn moeder. Ze is een sterk voorbeeld voor mij. Ze blijft ondanks alles wat we als gezin hebben meegemaakt erg sterk, en dat is voor mij een soort inspiratiebron. De dingen die ze mij leert, zijn echte levenslessen waar je iets aan hebt. Een goede ouder is het halve werk, haha.

Wat is het leukste, dat je met (of door) June hebt meegemaakt?

De reacties denk ik wel, en dat mensen ook in jou geloven. Ik heb bij de lancering van het eerste nummer van June een kleine 'dip' gehad. Iedereen verwachtte wat van mij (dacht ik). Maar snel kreeg ik al te weten dat iedereen achter mij staat en niets van mij verwacht. De mensen achter June zijn zo aardig en ik weet dat ik op ze kan bouwen - we zijn een echt team, en dat is zeker nodig bij zoiets als een on-

June
MAGAZINE

line magazine. We durven ook te dromen over dingen als een eigen kantoor, of gratis kleding. Zoiets houdt ons gemotiveerd. En het leukste is natuurlijk dat je over het hele land bekend wordt, en dat je wel eens in het echte leven er op aangesproken wordt. Zo krijg je het gevoel dat het niet voor niets is. Ik vind het leuk om mensen een goed gevoel te bezorgen!

En het minst leuke?

Nou, dat is er niet echt. Ik kan me alleen ergeren aan de wat minder slimme mensen die stomme vragen stellen. Maar goed, niet iedereen is even slim, dus ik houd me altijd kalm. De slechte dingen moet ik dus nog ondervinden. Nou, er zijn wel enkele websites geweest die ons nadeden - maar dat moeten ze zelf weten. De echte bezoeker weet dat June 100% echt is en helemaal origineel.

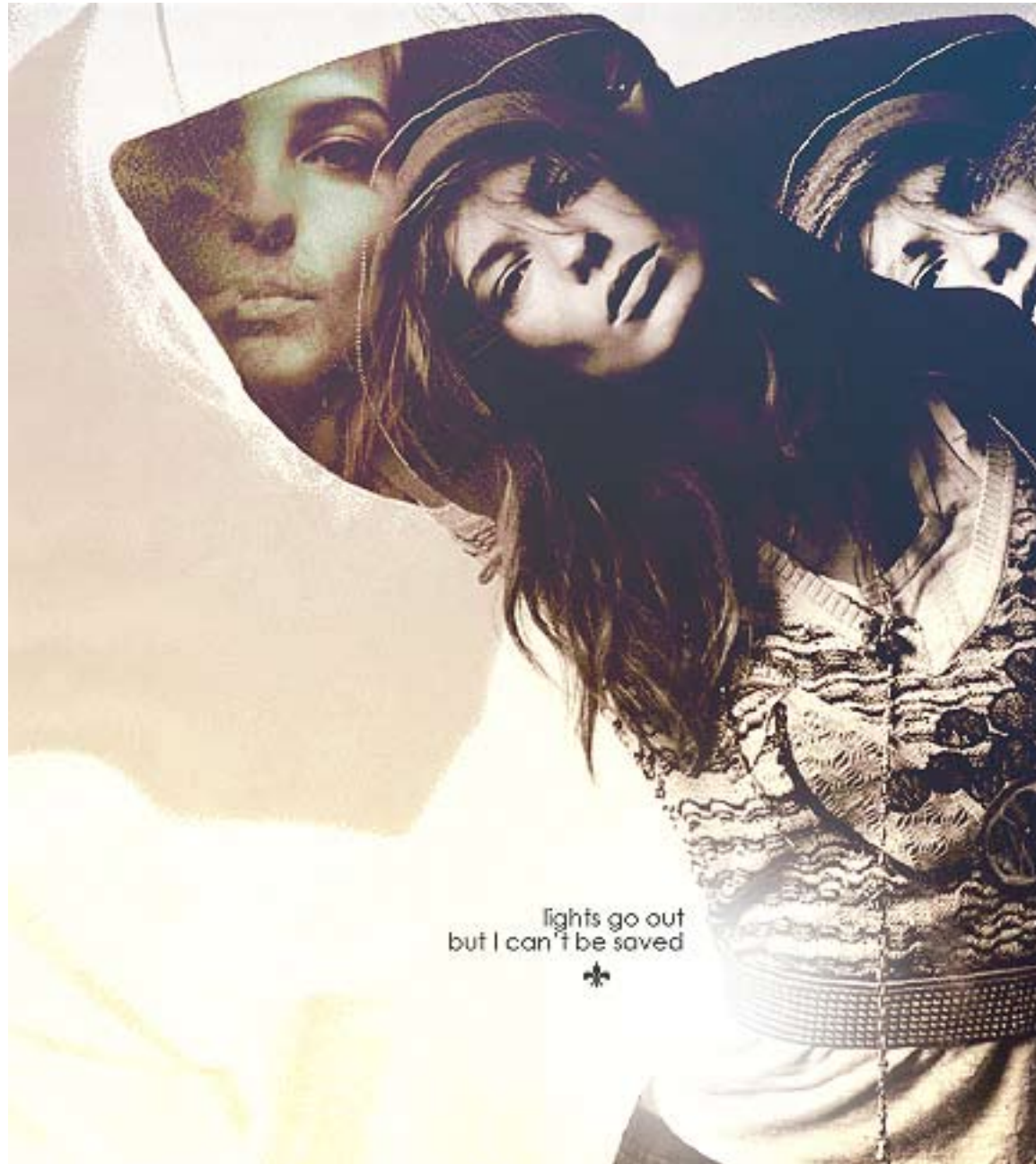
Wat zijn je plannen en dromen voor de toekomst?

Wow, da's een moeilijke. Ik heb daar wel vaak over nagedacht. Het liefste ga ik door met wat ik nu doe. Mijn droom is dat ik van mijn hobby mijn werk maak. Misschien word ik ooit een echte redactrice? Of gaat June landelijk? Wordt het op papier afgedrukt? Dat is alleen iets waar ik van kan dromen. Of iets in de mode, dat lijkt me ook geweldig - ik ben een echt mode-

popje. Over het algemeen iets met schrijven (tijdschriften) of designen met Photoshop. We zullen het zien!

Welke tip zou je E!M'ers willen geven, die ook een tijdschrift willen beginnen?

Haha, ik geef liever een tip over alles wat je ooit wil bereiken. Dat is gewoon zelfvertrouwen hebben. Je moet risico's durven nemen. Zoals ik ooit in een film zag: 'Ook al zijn er zoveel nadelen, dat ene voordeel moet bepalend zijn om het juist wel te doen'. Zo zie ik het in: als je zelf erin gelooft, dan straalt je dat uit, en dan komt het zeker goed. Blijf jezelf, want er is niemand die dat voor jou kan doen, toch?

Welcome to..

Bonjour, ciao, halo of gewoon *welkom* op **episode29**, een portfolio/blog die hoort bij een 15-jarig meisje uit

« ellen pompeo
daria werbowy »

view from the afternoon

Deze is met Heather Marks. Hij dook ineens op tussen mijn bestanden, dus ik heb dit al eerder gemaakt. ☺

This entry was posted on Sunday, February 4th, 2007 at 7:41 pm and is filed under **Digital Art**. You can follow any responses to this entry through the **RSS 2.0** feed. You can **leave a response**, or **trackback** from your own site.

One Response to “view from the afternoon”

1. **Lisa** Says:
February 4th, 2007 at 9:14 pm

Mooie header, waarom nooit gebruikttttt? ☺

Leave a Reply

Name (required)

Mail (will not be published) (required)

Website

Lieve EIM' ers!
Net als de vorige keer, krijg je ook bij deze EIM weer een June cadeau van Djana en haar vriendinnen. Zie ook het interview met dit kleine (in werkelijkheid 1,78 lange) artiestje, elders in dit nummer.
Meer over dit e-zine vind je op de bijbehorende website: www.june-magazine.com - enjoy!

June Magazine in EIM

June

- 02 inhoud
- 04 gastenboek
- 06 over june
- 12 paradijsjes

June Photo

- 18 picture perfect
- 44 neverland
- 62 carnivalesque
- 86 get ur freak on
- 102 street life

June Report

- 76 freshcotton
- 96 girlsceene

June Column

- 32 geluk
- 74 het leven in de stad
- 84 no nonsense
- 94 concertstress

June Other

- 08 lente
- 24 streetcall
- 56 reis door de tijd
- 100 hyves
- 132 in de volgende june

inhoud

02

03

June Magazine in **E!M**

guestbook

We kregen heel erg veel leuke berichtjes in ons gastenboek, waarvoor natuurlijk oprechte dank! Hier een kleine selectie uit de vele berichtjes, die we natuurlijk allemaal stuk voor stuk waardeerden!

Mylene schreef:

Wauw Echt super leuk gedaan!
Alles ziet er mooi uit en het is allemaal leuk geschreven. Ben echt benieuwd naar het tweede nummer.

Me.. schreef:

Heel knap gedaan!
Staat bij m'n favorieten!!
Succes nog!!

Chantal schreef:

Fietje wat een net leuk magazine zeg. Zo mooi gemaakt.
Ik kan niet wachten op de volgende.

Gerjanne schreef:

EAT HEEL MOOI EN PROFESSIONEEL GEMAAKT!!
COMPLIMENTJES!!

Elisa schreef:

Okee, dit is ge-wel-dig. Jezus, ik krijg er niet genoeg van. Vind t vreselijk jammer dat het volgende nummer pas uitkomt over vier maand..
Jullie zouden op zoek moeten gaan naar een uitgeverij!

Jozefien schreef:

Supermooi !!!
Echt waar, doe zo verder.
Je ziet dat er veel werk aan was, maar jullie hebben al deze complimentjes écht verdiend.

Liefs. Jozefien

Maaïke schreef:

Helemaal super. Mijn aller grootste complimenten en dan vooral naar diegene die het design en de uitstraling op z'n geweten heeft, prachtig! Ook de inhoud is erg goed!
Groetjes Maaïke

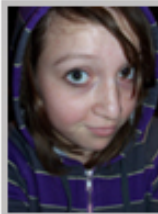
04

05

Nieuw bij June Magazine!

Ons team is versterkt! Weliswaar weer door meiden, maar dat mag de pret niet drukken. Zij stellen zich natuurlijk allemaal nog even voor.

Hoi allemaal! Ik ben een wezen genaamd Ayla. Mijn sterrenbeeld is Maagd, aangezien ik op 30 augustus 1991 geboren ben. Dat maakt mij dus 15 zomers jong. Mijn hart is vol van liefde voor vrienden, familie, muziek, slapen, feesten en shoppen. Aan ambitie ontbreekt het ook niet, want als ik klaar ben met de atheneum wil ik graag naar de universiteit, om te gaan leren voor mijn droomberoep: psychiater. Grote dromen heeft dit kleine meisje!

Ik ben Sanne, 20 jaartjes jong en woon sinds kort in het grote boze Utrecht. Ik heb grootse plannen en wil volgend jaar een tweede opleiding gaan doen naast Rechten. Ik ben vastgegroeid aan mn laptopscherm en mijn mp3speler. Ik ben gek op mijn vriendje, liefst in combinatie met bankhangen, wijn en kersen-bonbons. Als Christian Bale voor mn neus zou staan, zou ik hem bespringen. Oeh yeah...

Iris is een meisje van 16 jaar. Ze woont in het Zuiden van kikkerlandje Nederland, en brengt haar dagen door met naar school gaan. Buiten school houdt Iris zich bezig met haar oren verwennen, haar laptop slopen, fietsen met haar camera, creaties maken op haar laptop, zich uitleven bij toneel, een gitaar vasthouden, boeken en tijdschriften doorspitten, Fashion Mile uitbreiden en vrienden lastig vallen.

06

Gezocht!

ILLUSTRATOR

Voor het maken van (mode)illustraties voor June Magazine. Kan jij tekenen met grafische computerprogramma's als Photoshop Illustrator o.i.d., dan ben jij misschien wel wie wij zoeken!

Je vervult een functie in June Magazine, samen met de rest van de (gezellige) crew. Je bent bij de vergaderingen en bent ambitieus.

Als je geïnteresseerd bent in deze functie, stuur dan gewoon een mailtje naar info@june-magazine.com, onder vermelding van 'vacature Illustrator'. Vertel kort wat over jezelf en over je werk (+ eventueel werk als bijlage). Succes!

07

June Magazine in E!M

Sanne

Sinds gisteren zit er een nieuw paradijsje in mijn hoofd. Vorige week zou mijn paradijsje nog Australië zijn met een mooie Audi TT, kersenbonbons, wijn, een mooi strand en Christian Bale (al zou mijn vriendje natuurlijk ook door de keuring komen). Sinds gisteren zie ik mezelf rondtrekken door Azië met een grote rugzak en hand in hand met mijn vriendje. Eerst Nepal, dan India, Tibet en nog meer van die prachtige landen. Als ultieme afsluiter afreizen naar Kirgizië om daar drie weken lang rond te trekken op de rug van een paard. Het lijkt me het ultieme paradijs om hoog in de bergen op de rug van een paard over een vallei te kunnen uitkijken en je dan ultiem ontspannen en vreedzaam voelen.

Lisa

Het is een algemeen bekend feit dat ik, Lisa Silver, de luiheid zelve ben. Het is dan ook niet meer dan logisch dat ik bij het woord paradijs meteen wááaraan denk? Juist, niets doen. Uiteraard doe ik bij voorkeur niets samen met Ben, Jerry en heel veel zon. En dan nog het allerliefst dobberend in een bootje ergens op een meer in the middle of nowhere (krijg je al een beetje het mona-zuivelreclame idee? Goed! Hou die gedachte vast). Het spreekt voor zich dat dat 'middle of nowhere' ergens in een natuurlijke omgeving is, maar het liefst met een niet al te groot aanbod aan natuur. Bij de eerste tekenen van zoemend en/of kruipend diervolk zit ik namelijk al weer lang en breed veilig achter de geraniums. Tot zover mijn paradijs. Het klinkt heel cliché, en dat is het ook. Niets doen, heerlijk.

Judith

Hmm... Een echt paradijsje heb ik niet eigenlijk. Mijn bed valt af (wakker worden door gekraak behoort vast niet tot 'het paradijs'), een eigen hoekje, huisje of iets dergelijks heb ik ook niet... Ik zou ook echt niet graag in mijn eentje op een mooi eiland zitten! Dan kan ik niet winkelen, computeren, met vrienden kletsen.. Nee dat zou ik echt niet overleven! Ik kies dus gewoon voor mijn huidige leven, al zou ik wel een paar privileges willen hebben ... Eentje voor mijn hele leven lang gratis eten en drinken, en eentje voor mijn hele leven gratis shoppen! Wel op voorwaarde dat dan ook alle kledingstukken mij als gegoten zitten ;)

10

11

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 627

Rachel

Mijn paradijs is mijn gedachte. Mijn dromen, mijn dagdromen. Mijn eigen plek waar ik naartoe kan vluchten wanneer ik dat wil. De plek waar ik kan vliegen, als ik even weg wil. De plek waar ik even kan huilen, als ik op de echte wereld sterk moet zijn. De plek, waar ik altijd naartoe kan, zonder weg te gaan van de wereld.

Een plek, alleen van mij.

Iris

Een droomplek? Zou die er zijn? Ik zou mezelf op een strand kunnen plaatsen ergens op Ibiza, maar dat is nogal cliché. Ik zou mezelf kunnen plaatsen op de Noordpool, maar dat is weer iets wat nergens op slaat. Eskimo Iris.. nee liever niet. Voor mij hoeft iets niet de ultieme droomplek te zijn. Ik kan ook blij zijn met kleine droomplekjes. Zoals met mooi weer in de Efteling rondhupsen of 3 uur in de auto zitten. Dus tja, eigenlijk heb ik geen droomplek.. ik hou gewoon van kleine momenten die veel voor me betekenen.

Kim

Volgens de Van Dale is een paradijs een uitzonderlijk bekoorlijke en lieflijke verblijfplaats, de verblijfplaats van Adam en Eva, of de hemel. Ik geloof niet in de hemel, dus dat is niet mijn paradijs. Ik ben Adam noch Eva, dus dat is ook niet mijn paradijs. Een uitzonderlijk bekoorlijke en lieflijke verblijfplaats blijf dan nog over. Maar ik heb geen favoriete verblijfplaats. Hoewel, elke willekeurige verblijfplaats met mijn vrienden en mijn vriendje is eigenlijk mijn favoriete verblijfplaats. Met hen heb ik overal lol en is het over gezellig. Met hen is het overal een paradijs!

Onze crew werd de afgelopen dagen grondig ondervraagd over hun paradijsje, hun favoriete plaatsje op deze aardbol. Het was niet zo'n simpele opdracht maar dat we erin geslaagd zijn zie je hier. Enjoy!

Paradise
at June Magazine

12

13

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 628

14

Sanne

Sinds gisteren zit er een nieuw paradijsje in mijn hoofd. Vorige week zou mijn paradijsje nog Australië zijn met een mooie Audi TT, kersenbonbons, wijn, een mooi strand en Christian Bale (al zou mijn vriendje natuurlijk ook door de keuring komen). Sinds gisteren zie ik mezelf rondtrekken door Azië met een grote rugzak en hand in hand met mijn vriendje. Eerst Nepal, dan India, Tibet en nog meer van die prachtige landen. Als ultieme afsluiter afreizen naar Kirgizië om daar drie weken lang rond te trekken op de rug van een paard. Het lijkt me het ultieme paradijs om hoog in de bergen op de rug van een paard over een vallei te kunnen uitkijken en je dan ultiem ontspannen en vredzaam voelen.

Lisa

Het is een algemeen bekend feit dat ik, Lisa Silver, de luiheid zelve ben. Het is dan ook niet meer dan logisch dat ik bij het woord paradijs meteen wááaraan denk? Juist, niets doen. Uiteraard doe ik bij voorkeur niets samen met Ben, Jerry en heel veel zon. En dan nog het allerliefst dobberend in een bootje ergens op een meer in the middle of nowhere (krijg je al een beetje het mona-zuivelreclame idee? Goed! Hou die gedachte vast). Het spreekt voor zich dat dat 'middle of nowhere' ergens in een natuurlijke omgeving is, maar het liefst met een niet al te groot aanbod aan natuur. Bij de eerste tekenen van zoemend en/of kruipend diervolk zit ik namelijk al weer lang en breed veilig achter de geraniums. Tot zover mijn paradijs. Het klinkt heel cliché, en dat is het ook. Niets doen, heerlijk.

Judith

Hmm... Een echt paradijsje heb ik niet eigenlijk. Mijn bed valt af (wakker worden door gekraak behoort vast niet tot 'het paradijs'), een eigen hoekje, huisje of iets dergelijks heb ik ook niet... Ik zou ook echt niet graag in mijn eentje op een mooi eiland zitten! Dan kan ik niet winkelen, computeren, met vrienden kletsen.. Nee dat zou ik echt niet overleven! Ik kies dus gewoon voor mijn huidige leven, al zou ik wel een paar privileges willen hebben ... Eentje voor mijn hele leven lang gratis eten en drinken, en eentje voor mijn hele leven gratis shoppen! Wel op voorwaarde dat dan ook alle kledingstukken mij als gegoten zitten ;)

15

Gwendolyn

Ik ben asociaal slecht in het verzinnen van een paradijsje, maar als ik toch IETS moet zeggen dan twijfel ik nog tussen twee dingen ook. Langs de ene kant en het meest voordehandliggend ben ik verliefd op mijn computer en is mijn computer verliefd op mij. En mocht ik het boeltje toch even beu worden en willen ontsnappen aan mijn dagdagelijkse paradijsje, dan heb ik behoefte aan een tweede paradijsje, ergens ver weg waar het snikheet is en waar rust, lekker eten en ontspanning vanzelfsprekend is. Zucht...

Djana

Mijn paradijs is 'ons' eigen huis, back in Bosnia. Mijn ouders hebben besloten om daar een huisje te bouwen, zo midden in het dorpje. Het staat op een soort van berg, dus het uitzicht is heerlijk. Het is nog niet klaar (met bouwen etc.), maar ik kan niet wachten op de dag dat ik daar op het balkon zit, met mijn laptopje, genieten van het uitzicht. Ja. Dat is en wordt mijn paradijs. Geweldig.

Dewi

Mijn paradijs is ,hoe voorspelbaar, schoenen! Pumps a la Jimmy Choo, limited editions sneakers door Pharrell himself ontworpen, flatjes in de stijl van Sienna Miller. Al het mooie moet ik hebben want ik spáár schoenen. Hoe meer s schoenen ik heb, hoe blijer in ben. Ooit zal ik mijn ware killerheels kopen, heuse Louboutins en dan zal ik op de voorste stoel zitten tijdens de Fashionweek Paris. Uiteraard wel bij Viktor&Rolf of Chanel. En word ik best friends met Chanel Iman (de nieuwe Tyra Banks maar dan knapper én slechts 15 jaar jong). Zucht, mijn paradijs is glamour met schoenen waar je U tegen zegt!

Linda

Mijn paradijsje is... zacht, warm, vol, krakend, bedekt, rechthoekig en bovenal: van mij. Dit is de plek waar ik het liefst kom en ook mijn meeste tijd in spendeer. 's Nachts, maar ook overdag, ben ik hier te vinden. Met uitzicht op honderden foto's, mijn tv, de lucht en de zon in de zomer vermaak ik mij prima. Als ik 'm mee kon nemen naar Frankrijk (tweede paradijsje), zou het helemaal top zijn. Ik heb het natuurlijk over.. mijn bed.

16

17

JUNE PHOTO

picture perfect

We hebben er allemaal wel eens van gedroomd het perfecte lichaam te bezitten. Maar dat is niet altijd zo rooskleurig als het lijkt. De boodschap lijkt ons duidelijk: **je bent uniek en wees daar trots op!**

Foto's: Ayla/Model: Fleur

18

19

20

21

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 632

Streetcall

Onze geweldige reporter Lisa ging weer op pad in onze hoofdstad. Nu met brandende vragen over muziek. Deze keer heeft June Magazine zelfs het buitenland kunnen bereiken! Lees verder en ontdek het!

24

Valery (12) en Cleo (15)

Welk liedje zou je draaien op een eerste date?

- C: Gordon – Omdat Ik Zo Van Je Hou.
V: Echt waar? Wat stom!
C: Je hebt het liedje helemaal nog nooit gehoord joh!

Van welk soort muziek hou je?

- C: R&B, rap.
V: Ja. En verder van alles wel zo'n beetje.

Heb je een iPod? Zo ja, wat voor een heb je er dan?

- V: Ik heb geen iPod.
C: Ik ook niet, ik heb gewoon een mp3-speler op m'n telefoon.

Wat voor muziek luister je als je boos bent?

- C: Gewoon rustige muziek.

En wat als je heel vrolijk bent?

- V: 'Oh Happy Day'? Haha, nee, ik weet het niet. Gewoon wat ik normaal ook leuk vind.

Ga je wel eens naar een concert? Van wie?

- V: Ik ga wel eens naar een concert, maar niet zo vaak. Ik ben bij Ali B, Brace en Yes-R geweest.

Is er een bepaalde zanger(es)/band waar je helemaal fan van bent?

- V: Pussycat Dolls.
C: Ja en Beyoncé.

Was je vroeger fan van iemand voor wie je je nu eigenlijk een beetje schaamt?

- Allebei: Spice Girl

25

James (18) & Ross (18)

Van welk soort muziek hou je?

J: Punk!
R: Yeah...

Heb je vooral cd's of download je je muziek?

J: Ik koop vooral cd's.
R: Ik download bijna al m'n muziek.

Heb je een iPod? Zo ja, wat voor een heb je er dan?

J: Ik heb geen iPod.
R: Ik ook niet.

Ook geen andere mp3-speler?

J: Ik had er wel één, maar hij is kapot gegaan.

Wat voor muziek luister je als je boos bent?

J: Punk.
R: Ja, punk.

En wat als je heel vrolijk bent?

J: Punk.
R: Yeah... Punk.

Dus jullie luisteren eigenlijk alleen maar punk?

J: Ja. Of nou ja, we luisteren soms ook wel andere dingen dan punk hoor.
R: Maar meestal is het wel punk, ja.

Welk liedje zou je draaien op een eerste date?

J: A-Ha ("they are the shit. They're wicked").
R: Iets van Barry White.

Ga je wel eens naar een concert? Van wie?

J: Dit jaar zijn we nog nergens geweest maar over het algemeen gaan we wel vaak naar concerten.
R: De laatste die ik gezien heb zijn The Buzzcocks (een Engelse Punkband).
J: Mijn laatste concert was van Fall Out Boy (een Pop punk/emo-rock band uit Chicago).

Was je vroeger fan van iemand voor wie je je nu eigenlijk een beetje schaamt?

R: Van de Spice Girls...
J: Yeah, de Spice Girls.

26

27

Van welk soort muziek hou je?
Ja... van alles eigenlijk wel...

Heb je vooral cd's of download je je muziek?
Allebei. Ik download veel muziek, maar ik heb ook wel weer veel cd's.

Heb je een iPod? Zo ja, wat voor een heb je er dan?
Ja, ik heb een zwarte Nano.

Wat staat er in je 25 meest afgespeelde?
1. Fouradi - 1 ding
2. Opposites - Geen klasse, geen stijl
3. Justin Timberlake - My Love

Wat voor muziek luister je als je boos bent
Dat weet ik niet hoor. Rustige muziek? Nee, ik luister geen muziek als ik boos ben denk ik.

Welk liedje zou je draaien op een eerste date?
Good Luck van Jagged Edge.

Was je vroeger fan van iemand voor wie je je nu eigenlijk een beetje schaamt?
Ik was vroeger fan van Michael Jackson!

Nessima (16)

28

Mylene (18)

Van welk soort muziek hou je?
Allesbehalve hardcore.

Heb je vooral cd's of download je je muziek?
Ik download het meeste. Op m'n iPod staan 373 liedjes.

Wat voor een iPod heb je dan?
Een witte Nano.

Welk liedje zou je draaien op een eerste date?
Klassieke muziek ofzo. Of gewoon rustige muziek.

Ga je wel eens naar een concert? Van wie?
Nee, ik hou er niet zo van om naar concerten te gaan.

Was je vroeger fan van iemand voor wie je je nu eigenlijk een beetje schaamt?
Euh...

Van de Spice Girls ofzo, of van K3?
Nee nee nee, K3 was een beetje na mijn tijd.

29

Van welk soort muziek hou je?

- S: Indie rock.
J: Dance.
I: Dance en pop.
E: Van heel veel soorten muziek eigenlijk.

Heb je een iPod? Zo ja, wat voor een heb je er dan?

- J: Een zilveren Nano, zo'n nieuwe.
S: Een witte iPod video.
I: Een zwarte Nano.
E: Zo'n gewone witte.

Wat voor muziek luister je als je boos bent?

- J: Snelle muziek.
E: Ja, iets met drum en bass ofzo.

Welk liedje zou je draaien op een eerste date?

- J: Iets romantisch, een ballad.
E: Marvin Gaye.
I: Ja, of Lionel Richie.

Ga je wel eens naar een concert? Van wie?

- S: Ik ga heel vaak naar concerten. De laatste waar ik geweest ben is Tenacious D.

Welke zanger(es)/band is nu helemaal hip & happening in Engeland?

- J: Girls Aloud staat wel ergens bovenaan in de lijsten.
S: En Mike.

Is die Engels?

- E: Ja hij komt uit Londen, toch?
S: Nee, volgens mij komt ie uit Istanbul.

Was je vroeger fan van iemand voor wie je je nu eigenlijk een beetje schaamt?

- E, J en I: Spice Girls!
E: En Take That.
J: En Boyzone.
I: Ja. En Five en de Backstreet Boys natuurlijk.
S: Echt waar? Ik was fan van Pink Floyd...

30

Jess (18), Sadie (17), Isla (18), Emma (17)

31

Mijn leraar Nederlands vroeg pas in een opwelling 'wie er gelukkig was'. Je kon je geluksgehalte een beoordeling geven op de schaal van --, -, + en ++. De slimme man had expres de +- weggelaten, het spreekt natuurlijk voor zich dat 50% anders in het midden gaat zitten. Maar hey, de eerste persoon die het woord gelukkig kan bestempelen met een duidelijke definitie mag van mij linea recta de Nobelprijs winnen! Heb je er ooit over nagedacht wat je eigenlijk bent, als je 'gelukkig' bent? Van veel geld word je niet gelukkig, laat dat de Derde Wereldlanden maar beamen. Ik heb soms wel eens een moment dat ik zeg "goh, ik voel me nu immens goed", maar je hoort mij nooit zeggen dat ik immens gelukkig ben.

Een aantal maanden geleden kwam er een Jehovahgetuige aan de deur, een oude vrouw die er lief uit zag. Toch ben ik de slechtste niet (sterker nog; in principe ben ik te aardig voor deze wereld) en heb ik het arme mens haar ding laten doen. Nu moet je weten dat ik op het punt stond om mijn proefwerk van Nederlands te gaan maken (alweer Nederlands.. zou ik hier geen punt extra voor krijgen?), en mijn tijdsbestek dus niet gigantisch groot meer was. Ze hield een prachtig betoog over geluk, en probeerde me na deze preek een boekje aan te smeren. Weliswaar gratis, maar aangezien 'de meeste mensen' (2 op de 600?) volgens haar woorden toch wat geld geven, heb ik mezelf van mijn beste kant laten zien en haar 2 euro geschonken. Scheiße dat ik het boekje kwijt ben, het heette namelijk 'wat is geluk?'. De vrouw sloot haar verhaal af met de dringende vraag of ik een spreekbeurt wilde houden over geluk, en flanste er tussendoor nog een complimentje doorheen over mijn mooie ketting. Natuurlijk zal ik een spreekbeurt houden, dat doen wij in 5 havo aan de lopende band! (Kennen jullie het woord nog? Ik niet meer...) Afijn, na 10 trage minuten is ze dan eindelijk weer verder geschuifeld naar de burens, en ben ik mijn 7,5 gaan innen voor het proefwerk Nederlands. Wat ik niet had verwacht was dat ze na 2 weken weer terugkwam. Mijn vader was zo aardig om de deur open te maken, en ze vroeg meteen naar mij. "Of dat leuke meisje toevallig thuis was, want ze vond de babbel van de vorige keer zó gezellig!" Nee, mijn vader dacht dat ik niet thuis was. Wat jammer nu toch. Daarna heeft ze nog drie mislukte pogingen gedaan, maar telkens heeft ze me 'niet thuis' getroffen. Ze was benieuwd hoe mijn spreekbeurt over geluk was gegaan, en of ik mijn geluk al had gevonden... Nee, u wel?

Setjes van Judith zien? ->

33

overhemd, 14,90
h&m

cool in the sun

slippers, 44,95
Invito

34

broek, 119,90
Tommy Hilfiger

oorbellen 4,95
Mango

jurk 39,90
Mango

ring 4,90
h&m

zonnebril 13,13
Asos

tas 98,47
Asos

slippers 37,95
Invito

35

summer lovin'

t-shirt 29,90
Mango

shorts 24,90
h&m

36

beautiful blue

armband 3,90
h&m

ring 4,90
h&m

haarband 2,90
h&m

schoenen 69,95
Invito

jeans, 99,90
Tommy Hilfiger

zonnebril, 4,90
h&m

schoenen, prijs onbekend
Bikkembergs

nautic

blouse, 79,90
Tommy Hilfiger

37

red hot

zonnebril 7,95
Invito

armband 7,90
Mango

geruit topje 36,11
Asos

38

pumps, prijs onbekend
Sacha

skinny jeans 39,90
h&m

casual trendy

schoenen, 119,90
Tommy Hilfiger

broek, 49,90
h&m

trui, 100,-
Tommy Hilfiger

39

armband, prijs onbekend
Bikkembergs

trui, 65,-
Freshcotton

schoenen, prijs onbekend
Bikkembergs

west
coast

shorts, 19,90
h&m

riem, 35,90
Tommy Hilfiger

40

bohemian chic

legging 9,90
h&m

schoenen 64,90
Mango

jurkje 59,90
Mango

oorbellen 9,85
Asos

gouden tas 41,03
Asos

41

Site spotting

Behalve via www.june-magazine.com verschijnt June ook als extra bijlage bij Encore! Magazine – EIM for short. Dit magazine is – net als June – een digitaal tijdschrift voor jongeren, door jongeren. Maar met één belangrijk verschil: EIM gaat over muziek. Klassiek, pop, rock, jazz, gypsie, house.... alle muzieksoorten komen aan bod in leuke rubrieken als Dress to Impress en Music in the Movies.

EIM verschijnt vier keer per jaar op cd-rom. Bijna anderhalf duizend middelbare scholieren krijgen EIM via school, waar het wordt gebruikt als lesmateriaal, bij CKV, KCV, muziek, Nederlands en maatschappijleer. De lay-out wordt verzorgd in samenwerking met jonge webkunstenaressen als Charlotte (van CharlotteFemke.nl) en Caressa (van Froggedesign.nl). Webmiss en modefreak Véronique (van Trendybella.nl) heeft zelfs een eigen vaste rubriek, de LoungeRoom.

Daarnaast heeft Véro ook een nieuwe lay-out ontworpen voor de EIM-site. Binnenkort zal er een nieuwe communitysite te vinden zijn via www.encoremagazine.nl, met artikelen, filmpjes, luistervoorbeelden en natuurlijk vooral heel veel discussies over muziek en alles daaromheen.

M werkt zij aan een serie DVD's en geeft ze lezingen en concerten. Ook organiseerde ze educatieve projecten, zoals de Dag van de Gamba en Barok in de Bieb.

advertentie

Hoofdredactrice van EIM is Martine Mussies (www.martinemussies.nl). Zij studeert muziekwetenschap met minors in Russisch en Keltisch en volgt een conservatoriumopleiding aan de Schumann Akademie. Naast het tijdschrift EIM werkt zij aan een serie DVD's en geeft ze lezingen en concerten. Ook organiseerde ze educatieve projecten, zoals de Dag van de Gamba en Barok in de Bieb.

Met EIM werd Martine "CosmoGIRL! of the Year" en kwam ze in allerlei tijdschriften, van Living tot Luister. En nu dus in June én vice versa. Want in het achtste nummer van EIM staat niet alleen de 2e June, maar ook een exclusief interview met June's onvolprezen hoofdredactrice Djana. De overige redactieleden komen in de volgende nummers aan bod, dus.... die mag je als Junelezer echt niet missen!

Encore! Magazine

42

43

JUNE PHOTO

Neverland

Maak kennis met Peter Pan, Wendy en Tinkerbell: sterren van Neverland!
Waan je in de wereld waar alles kan, zolang je er maar in blijft geloven!

44

Foto's: Rachel / Modellen: Rowana, Reny en Laetitia

45

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 644

Wendy

Peter

Tinkerbell

48

49

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 646

52

53

laat het vrij

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 648

Site spotting

Ben jij ook verslaafd aan mode, gék op shoppen en dol op celebrities spotten? Dan zit je op Fashion-Fever.nl helemaal goed. Met rubrieken als V.I.P. Spotting, Catwalk Copy en Too Glam blijf je hier altijd up to date.

Ook heeft Fashion-Fever een enorm leuk forum, vol met jongens en meiden die net zo veel van mode houden als jij. Je kunt er praten over de nieuwste runwayshows, topmodellen, sterren én in 'My Style' kun je je eigen stijl showen, en die van andere jongens en meiden bekijken.

Surf dus snel naar Fashion-Fever.nl!

- Home
- Updates
- Webmiss
- Garderobe
- Wishlist
- Shoplog
- Media

- Fashion
- Fashionshows
- Trendpanel
- Too Glam
- Labels
- Models
- Beauty

advertentie

Zoek op F-F!

Welkom op Fashion-Fever

Welkom op Fashion-Fever.nl, dé site voor shopaholics en beautyaddicts. Hier vind je al het nieuws op het gebied van mode, cosmetica, modellen en celebrities. Daarnaast lees je hier reviews van magazines en modeboeken, vind je er meer dan 500 avatars, een probleemrubriek en een superleuk forum waar je met andere fashionvictims kunt praten, je eigen shoplog kunt maken en je ook nog jij lid worden van de F-F Hyves. Het blijkt dat jullie er ook al heel leuk vinden: de afgelopen week heb ik bijna 11.000 bezoekers gehad, daar ben ik natuurlijk heel erg blij mee. Het geeft mij een extra

Fashion-Fever.nl

Voor de echte stylequeens en shopaholics!

The Fas

54

55

June Magazine in E!M

pack your bags!

reis door de tijd

June Magazine neemt je mee op een reis die je niet snel zal vergeten - namelijk een reis door de tijd! Wie zei dat geschiedenis saai is? Niet als je het zelf leuk maakt! In elke editie nemen we een tiental jaren, die we nader bekijken. We beginnen met de tijd van de flowerpower - natuurlijk: de sixties!

56

57

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 650

58

LIFE *in the sixties*

Terwijl jij nog (waarschijnlijk) niet bestond, waren jouw ouders midden in een sociale revolutie: de zestiger jaren. De tijd van de hippies, de tijd van flowerpower en de tijd van de Volkswagen hippiebusjes. De tijd waarin Twiggy (nu jurylid bij America's Next Top Model - zie links op de foto) populair werd. De tijd van open en positief denken.

So: Let the sunshine in!

59

the 60's: flowerpower!

Waarschijnlijk zijn je ouders in dit tijdperk geboren: **the sixties**. De tijd van 'voor jezelf opkomen' en doen wat je wilt doen. De zestiger jaren vormden als het ware een revolutie als het gaat om denkwijzes van mensen. Oorlogen? Liever niet. Leven, daar ging het om. *Let the sunshine in, baby!*

In de zestiger jaren kwam er een voorwerp op de markt, wat nu echt onmisbaar is in ons leven: **de televisie**. Ook was het de tijd van *the first man on the moon* en aardgas (een onderwerp waar nu veel over gediscussieerd wordt!).

De sixties is ook de tijd van de Beatles. De Britse band schreef geschiedenis met liedjes als *All you need is love* en *Lucy in the sky with diamonds*.

In de VS kwam de echte soul (wat nu R&B genoemd wordt) op gang. Dit muziekgenre was bekend onder de naam *Motown* (wat eigenlijk een platenmaatschappij is). Artiesten zoals The Jackson 5, Marvin Gaye en The Temptations waren producten van Motown. James Brown kwam met het vervolg op soul: funk. Hij wordt nu nog beschouwd als de grondlegger van de funk (ken je hem? *'Whoa! I feel good!'*) Ook was deze tijd het begin voor Jimi Hendrix. Hij experimenteerde met verschillende stijlen. Ook was dit de tijd van de rock - met de Stones als voorbeeld.

De mode in de zestiger jaren was revolutionair. Kleding werd steeds belangrijker. De rebelse denkwijze van mensen zag je terug in hun kleding. Er werden veel nieuwe stoffen ontwikkeld en de jeugd had meer om uit te kiezen. Het was een manier voor de jeugd om hun individu te laten zien en zich te onderscheiden van de rest. Ze wilden er ook als hun idolen uitzien, zoals bijvoorbeeld *Twiggy* (nu jurylid bij America's Next Top Model!).

Natuurlijk waren er ook de *die-hard* hippies: het symbool voor de zestiger jaren. Zij waren tegen de slechte politiek van die tijd. De sixties hadden namelijk twee oorlogen: de Koude Oorlog en de Vietnamoorlog. De hippies waren tegen deze politiek en ze gingen in verzet. De flower power mensen waren natuurliefhebbers (vandaar de naam). De hippies trokken overal naartoe in hun Volkswagen Busjes (hippiebusjes). Amsterdam was het hippie-centrum van Europa!

De hippies wilden vrij zijn en met rust gelaten worden. Ze leefden voor de dag en hielden van het leven (en van elkaar).

Ze hadden ook interesses voor de oosterse religie. Na de Vietnamoorlog verdwenen de hippies langzaam. De echte hippies trokken terug naar India. Deze echte hippies zijn nog steeds terug te vinden in onze maatschappij.

Met dank aan: **The Sixties, a decade to remember.**

60

61

JUNE PHOTO

Foto's: Iris / Model: Iris

Oke, het carnaval in Brabant is dan wel weer voorbij, maar Iris laat ons zien hoe je 24/7, jaar in jaar uit - altijd carnaval kan vieren.

Carnivalesque *at June Magazine*

62

63

64

65

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 654

E!M 8 pagina 655

June Magazine in E!M

68

69

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 656

72

73

H&M spring / summer 2007
windowshopping is only half the fun

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 658

het leven in de stad

Het leven in de grote stad is een schok als je uit een 'stad' uit een meer provinciaal gedeelte van Nederland komt. In tegenstelling tot je vrienden woonde je toen al in de stad, die uiteindelijk maar een klein boerendorp blijkt te zijn, zo gauw je in Utrecht woont. Je ouders moeten ook nog even wennen aan het feit dat om vier uur 's nachts door Utrecht fietsen, veiliger is dan om tien uur 's avonds door Heerlen (dat overigens wel één van de meest criminele steden van Nederland is).

Toen ik naar Utrecht verhuisde kwam ik er al snel achter dat je in deze stad niets bent zonder een fiets (of je moet een stel heel stevige benen hebben om elke dag in de bus te kunnen staan). Dus heb ik in Lombok een hele mooie zwarte omafiets op de kop getikt. Een omafiets was de eis, want ik wil nu eindelijk kunnen bellen op mijn fiets zonder dat ik daardoor niet meer fatsoenlijk kan remmen. Ik ben dus in het trotse bezit van een zwarte omafiets die ik uit duizenden herken vanwege twee kabelsloten (respectievelijk felgeel en felrood). Deze sloten zijn het type sloten waarmee mensen in minder grote steden hun motor vastbinden, maar niet in Utrecht. In Utrecht worden er fietsen met deze sloten vastgebonden. Als echte Utrechtnaar ben ik nu een verstopt fietser en fiets ik door weer en wind. En daar treedt mijn probleem om. Mijn omafiets is in het bezit van een ouderwets hippe dynamo, die heel trouw is... Totdat het regent. Mijn dynamo houdt niet van regen. Dit protest uit zich in luiheid en een zeer klagelijk gepiep. Nu is dit gepiep een goede compensatie voor de luiheid, want als mensen me niet zien aankomen, dan horen ze me wel aankomen. Toch moet ik maar eens overwegen om mijn omafiets te pimpen met hippe knipperlichtjes-op-batterijen of toch maar mijn beenspieren te gaan trainen in de bus (is mijn OV toch nog ergens goed voor), want ik denk niet dat de politie (die op de gekste plaatsen opduikt en zich standaard verstopt achter de muur van de Bijenkorf) medelijden zal voelen met mijn klagende dynamo...

Ik merk dat ik al snel verwend raakte door in Utrecht te wonen. Je verwacht dat er minstens elke tien minuten een bus rijdt en normale winkeltijden behoren tot de verleden tijd. Een tijdje geleden besloten Niels en ik dat we om kwart voor acht 's avonds eigenlijk toch wel hele erge zin in pizza hadden. Eenmalig natuurlijk, want pizza is ongezond, zo besloten we. Ik op mn omafietsje door de regen naar de Albert Heijn. Maar wat bleek? Die ging om acht uur dicht. Helemaal beledigd belde ik Niels op: "Wat denken ze wel? De winkel is gewoon al dicht! Die op de Amsterdamsestraatweg is echt wel tot tien uur open. Nou ja, dan fiets ik daar maar heen!". Toen ik had opgehangen bedacht ik me eigenlijk hoe verwend we zijn: vroeger gingen de winkels gewoon om zes uur dicht. Punt. En op zaterdag om vijf uur en op zondag waren ze gewoon dicht. En kijk nu: zelfs als de winkels om acht uur 's avonds sluiten, vinden we (nou ja, ik) dat raar en eigenlijk wordt van de gemiddelde Albert Heijn verwacht dat ie op zondag open is...

74

75

June Magazine in E!M

een interview met freshcotton

**Een interview met Freshcotton.nl? Cool!
Maar heeft Freshcotton daar óók zin in?
Ja hoor, want Freshcotton 'stimuleert eigenzinnige meiden'!**

En zo komt het dat wij, Judith en Lisa, samen op het centraal station van Amsterdam zijn beland. Totaal zonder verwachtingen, maar mét een plattegrond gaan we op weg. "Kijk, als we nou zo door de Kalverstraat gaan, moeten we die kant op via de Amstel en eh... Okee, dit klopt niet." De kaart scheidt gelukkig iets meer duidelijkheid als we hem ondersteboven houden en op goed geluk slaan we maar gewoon een grote straat in (iene miene mutte...). Een uur, een kwartier en heel wat paniekerende gedachtegangen later (variërend van "straks denken ze nog dat we helemaal niet meer komen" tot "misschien zijn het wel allemaal saai oude mannen, strak in pak"), hebben we dan eindelijk de goede straat gevonden. Nu alleen nog de goede deur. Dit, in tegenstelling tot het vinden van de juiste straat, blijkt echter een niet al te moeilijke opgave: Er hangt gewoon een bordje "Freshcotton" aan de (garage)deur! Kijk, zo willen we het zien. We drukken op de bel en kwetteren door de intercom: "Hee, Judith en Lisa van June Magazine hier. We komen jullie interviewen!" Er valt een korte stilte maar dan horen we: "Ok, ik zal even de deur open doen." Er is geen weg meer terug. Judith en Lisa gaan Freshcotton interviewen.

Bij binnenkomst vallen al onze zorgen weg. Ok, het fenomeen 'garage' vinden we wel ietwat beangstigend (een interview in een garage!?), maar gelukkig blijkt deze garage toch echt alleen als een soort opslagplaats te fungeren en enkele seconden later staan we in het magazijn van Freshcotton. "Waaaaauw". We lopen nog iets verder en komen terecht in het epicentrum van het hele Freshcotton-gebeuren: Een kamer vol computers, telefoons, enthousiaste medewerkers en, niet geheel onbelangrijk, een keuken! Hier ontmoeten we Brian, de man die we gaan interviewen. Of we iets willen drinken? Ja graag. Willen we dan ook eerst even een rondleiding? Ook dat aanbod slaan we niet af hoor!

Bij nader inzien hadden we na het magazijn en het epicentrum wel al zo ongeveer het hele pand gezien, maar dit mag de pret niet drukken. Na de korte rondleiding is het de bedoeling dat we via een losse ladder naar een soort vlierinkje klimmen. "Euh..." Gelukkig komt er al snel een andere behulpzame Freshcotton-medewerker aangesnel met de mededeling "Ik ben hier de ladder-vasthouder". Goh, wat een uitdagende banen hebben ze hier! Dan is het nu eindelijk tijd voor het interview, want dat is toch waar het daadwerkelijk om gaat. Eerst een korte voorstellingsronde. Brian is de marketingman van Freshcotton. Dit doet hij al twee jaar en hij heeft het ontzettend naar zijn zin. We besluiten meteen met de deur in huis te vallen door Brian naar zijn persoonlijke mening te vragen.

Wat vindt hij zelf nou het allervetste merk wat ze verkopen?

"Ik vind Imaginary Foundation, Soul Rebel en Manonthemoon hele leuke merken. En Razk. Eigenlijk heel veel merken! Ik kan jullie anders wel een top 5 geven. Dan is het Razk, Manonthemoon, Soul Rebel, Imaginary Foundation en... sommige dingen van Top-notch vind ik ook wel leuk."

Enne... Welk merk wordt het meest verkocht?

"Dat is dan toch wel Top-notch denk ik. Die hebben veel T-shirts en de aanvoer is heel regelmatig, dus er komen vaak nieuwe bij. Ja, Top-notch is wel nummer 1!"

En niet alleen de Top-Notch shirts zijn populair... Freshcotton verkoopt ook cd's van Top-notch! (voor de onwetende lezer: Top-notch is 'n platenlabel) Ook zullen er in de toekomst misschien nog cd's van THC verkocht worden. Wij vragen ons af: Hoe komt Freshcotton aan al die artiesten? Kennen ze ze persoonlijk?

"De meeste wel. We zijn bijvoorbeeld in contact gekomen met THC door Pelle, één van onze grafisch ontwerpers. Hij is een vriend van een van die boys, weetje. THC komt ook uit Amsterdam en zit in de hiphopscene. Dat soort boys supporten wij sowieso."

Brian tijdens het interview

Judith interviewt Brian

78

Op de site heeft Freshcotton het over skaters, rappers, beauty's, nerds... In welk hokje is Freshcotton eigenlijk te plaatsen?

"Freshcotton is alles eigenlijk wel zo'n beetje. We hebben skaters, hiphoppers, nerds... We zijn eigenlijk niet echt in een hokje te plaatsen!"

Ook nerds?

"Ja ja ja, absoluut! Wat was die andere ook al weer die jullie zelden? Oh, beauty's. Die hebben we ook wel ja, haha!"

Zijn dat dan vrouwelijke beauty's of zijn er bij Freshcotton alleen mannelijke beauty's werkzaam?

"Eerst hadden we alleen mannelijke medewerkers, maar we hebben ook ooit drie stagiaires gehad. Dat was wel heel gezellig. Sinds kort hebben we ook een vrouwelijke medewerkster, Tuna. En we hebben natuurlijk Dienjo, de playboy van Freshcotton!"

De vrouwelijke kant van Freshcotton

De playboy in kwestie

Oooh, dus er werken tóch vrouwen bij Freshcotton... Nou ja, eentje dan. Betekent dit dat er meer vrouwenmode verkocht gaat worden?

"Ja, daar is Tuna voor. Zij gaat over de inkoop van vrouwenmode en zij zorgt er ook voor dat de goede maten worden ingekocht. We hadden hiervoor natuurlijk ook wel vrouwenmode, maar dat was allemaal vanuit een mannelijk oogpunt. Nu we Tuna hebben gaan we ons sterker richten op vrouwen. We gaan de dames stylen!"

79

Skaters, hiphoppers, nerds, beauty's, vrouwen, playboys... Freshcotton houdt graag iedereen tevreden?

"Jazeker, ik denk dat dat juist onze kracht is. We zijn erg klantgericht en willen er graag voor zorgen dat alles goed verloopt en iedereen tevreden is. Als je iets bij ons bestelt, krijg je het de dag na betaling binnen. Ongeveer 90% van de leveringen gaat meteen goed. Natuurlijk komt het wel eens voor dat iemand bijvoorbeeld een maatje S besteld heeft maar toch eigen een M nodig heeft. Dan zorgen wij altijd voor een oplossing. Je kunt het bijvoorbeeld terugsturen, dan krijg je een nieuw shirtje. Anders krijg je gewoon je geld terug of je krijgt een tegoedcode voor iets anders. Er kan altijd iets geregeld worden bij ons. Maar de meeste leveringen gaan gewoon goed, dus veel mensen krijgen ons vaak niet eens te spreken."

Alle klanten persoonlijk te woord staan is inderdaad een beetje moeilijk voor iemand die verkoopt via internet. Heeft Freshcotton nooit nagedacht over een 'normale' Freshcotton-winkel?

"Aan de ene kant zou het wel leuk zijn, maar aan de andere kant ook weer niet. Het zou wel mooi zijn om gewoon een winkeltje te hebben dat je ook echt zichtbaar bent voor de mensen, maar hé... Dit gaat ook goed, weetje. Freshcotton bestaat al vijf jaar en het gaat ook al vijf jaar goed."

80

Ging het meteen vanaf het begin al goed met Freshcotton dan? Dat vroegen wij ons af. Hoewel Brian pas 2 jaar bij Freshcotton werkt, heeft hij ook hier een antwoord op.

"Natuurlijk zijn er wel eens momenten geweest waarop werd gedacht: "Jongens, dit werkt zo niet. We stoppen ermee". Er zijn er ook wel een paar gestopt, maar een paar zijn er ook doorgegaan. En sinds er een grafisch ontwerper is bijgekomen ging alles ineens in een stroomversnelling. Maar we hebben ook wel mazzel gehad met bepaalde dingen. Als je kijkt hoeveel mensen er 5 jaar geleden een internetverbinding hadden en het vergelijkt met nu... Nu is het echt véél meer. Ook kunnen mensen nu internetbankieren en dat stimuleert ook weer tot het kopen op internet. Dat is dus de mazzel, dat dat gebeurt terwijl het eigenlijk buiten onze 'reach' is. Je ziet het ook in de verkoopcijfers. In de eerste jaren werden er bijvoorbeeld 20 á 30 pakketjes in een week afgezet. Nu verkopen we zo'n 120 pakketjes per dag. En dan heb ik het over pakketjes. Heel vaak is het maar één shirtje, maar soms ook wel twee of drie... Om maar even aan te geven hoe groot de stijging is."

Voor zover het zakelijke gedeelte van Freshcotton, want zaken doen is niet het enige dat ze goed kunnen. Wat ze nog meer goed kunnen? Feesten! En dan hebben we het over de Fresh Fissa, het feestje dat georganiseerd was ter ere van het 5-jarig bestaan van Freshcotton. Was het een succes?

"Dat was zeker een succes! Het was heel goed georganiseerd en we hadden van tevoren ook veel publiciteit, maar ook hier hebben we weer mazzel gehad. We hadden als topact namelijk Duvel Duvel en die besloten vlak voor het feest ineens te stoppen in de muziekbusiness. Die belden ons op: "Ja sorry, we zijn gestopt. We hebben er geen zin meer in, dus dat concert gaan we ook niet meer doen." Dus we hebben ze een paar keer helemaal gek gebeld en uiteindelijk zeiden ze: "Weet je wat? We zijn dan wel gestopt, maar we geven bij jullie een afscheidsconcert." Dat was helemaal te gek natuurlijk, want het was al een hele toestand dat ze gestopt waren en iedereen wilde ze natuurlijk wel nog één keer zien, weetje. En er waren dan van die mensen die erover gingen schrijven, dus nog meer publiciteit voor ons op hiphopsites, forums en in hiphopbladen. Vanaf toen ging het helemaal los. Het was stijf uitverkocht!"

81

Dus het is wel voor herhaling vatbaar?

"Ja, we willen misschien nog wel eens een feest geven, maar er moet dan wel een reden voor zijn. Het moet een verhaal hebben, bij wijze van spreken. Bijvoorbeeld de Fresh Fissa, die was georganiseerd ter ere van het 5-jarig bestaan van Freshcotton, dat was niet zomaar. Eigenlijk doen we helemaal geen feesten. We zijn gewoon een online T-shirt shop, geen feestenfabriek."

Dan onze laatste vraag onder het mom van: 'Als wij het moeten doen, dan Freshcotton ook!' We willen graag weten wat voor Brian nou paradijs is?

"Voor mij is paradijs... Gewoon genieten met familie en vrienden. In de zon. Leuke dingen doen en niets aan mijn hoofd hebben...Dan zou ik wel gelukkig zijn, zeker ook met al mijn naasten om me heen. Ja, dat is voor mij het paradijs. En ik wil natuurlijk dat iedereen het gewoon goed heeft, dat is toch lachen?"

Zeker lachen, en ook mooie woorden om het interview mee af te sluiten. Om Brians paradijs maar even te verwezenlijken: Bij Freshcotton heeft iedereen het goed. Zelfs de twee eigenzinnige meiden die op een dag besloten Freshcotton te interviewen en met twee hippe tee's en een hele ervaring rijker het superdope Freshcottonpand verlieten!

Judith en Lisa

82

*Meer weten over
Freshcotton?*

Bezoek de site: freshcotton.com

83

Iedereen weet ongeveer wel wat hij of zij wil, en als we meerdere zaken willen is het soms niet moeilijk om bepaalde dingen voorop te zetten, omdat we die liever of sneller willen dan andere. Natuurlijk. Als het nu eenmaal gaat om dingen waar je zelf voor gekozen hebt is het een fluitje van een cent, maar wat als we dingen moeten doen die (als we alles een beetje negatief bekijken) niet in onze planning staan, omdat we er a) geen zin in hebben of b) geen tijd voor hebben? Ja, dan wordt het een kwestie van prioriteiten vooropstellen, en dat blijkt steeds weer een moeilijke affaire te zijn...

Ga je eerst je kamer stofzuigen? Of is het veel verleidelijker om met een grote zak chips bij de hand Pirates Of The Caribbean 2 te kijken? En die berg huiswerk die zich maar blijft ophopen en zowat overal in je kamer verspreid ligt dan? De eerste en zowat enige echte regel is natuurlijk: "wat is het belangrijkste?"

Nu moet je weten dat ikzelf eigenlijk niet de persoon ben om jullie hierover de les te spellen want ik zou zonder twijfel voor de tweede optie gaan, maar daar hebben we het nu even niet over. Natuurlijk moet je af en toe of zelfs vaker wat tijd voor jezelf maken en natuurlijk moet je niet steeds dingen doen waar je geen zin in hebt, maar wat als de twijfel toeslaat en de lijst met lastige dingetjes steeds langer wordt?

Eigenlijk is zo'n lijst geen slecht idee. Leg een lijst aan met dingen die je moet doen en dingen die je wil doen. Rangschik ze snel op een manier die jou het beste uitkomt en dan kan het schrappen beginnen! Na elk moet-puntje dat je hebt afgewerkt is het tijd voor een wil-puntje, en hou je daar dan ook aan. (we willen niet dat de wil-puntjes uitgeput raken alvorens alles afgewerkt is - ja jij daar, het klinkt verleidelijk hé?!)

Ach, zo kunnen we natuurlijk altijd wel weer wat verzinnen. Ik zeg altijd, "zolang je je prioriteiten kent is het goed!", en daarmee kan ik ook dit hele stukje in één zin samenvatten. **Good luck!**

No
nonsense

JUNE PHOTO

Gekke kapsels by Avla en Rachel. Modellen: Avla, Rachel en Simone

true redhead

86

87

asia mania

88

89

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 666

90

91

panic!
(in my bathroom)

92

93

let me tell you
my beauty secret

June Magazine **in E!M**

E!M 8 pagina 668

Concertstress

By: Dewi

'AAAAHHH!' Ohmygosh, de zanger van dé band komt op het podium. Honderden tienerhartjes smelten. Door de zanger met mooie haren of door de enorme hitte die is ontstaan doordat mensen tegen elkaar staan. Het lijkt alsof de koningin geld weggooit - alsof het wc-papier is.

Het is ondertussen wel algemeen bekend: Elke hippe band heeft een mooie zanger. Denk aan de Arctic Monkeys en zelfs vroeger was Mick Jagger (The Rolling Stones, red.) een aantrekkelijke knul. Daar wilde jouw moeder wel een one night stand mee.

Om al die mooie, knappe, geile zanger hoort menig meisje zich wel druk te maken over haar coupé of haar kleding. Stel je eens voor: Luke Pritchard (The Kooks red.) ziet jou en dan wil je niet gezien worden in je zondagse outfit.

Diepe zucht, zo een ben ik er ook. Zestien maart, Incubus in de Heineken Music Hall. Moet ik nog meer vertellen? Ja, Brandon Boyd. Dé zanger en ik ben al jaren verliefd op hem. Stiekem hoop ik dat die me ziet en hoteldebotel verliefd op me wordt. Onmogelijk maar dromen is soms wel goed.

Maar wat moet ik aantrekken? Die ene skinny jeans of toch een bermuda? Een trui of een kickass shirt? Ik kan ook met een ontbloot bovenlichaam gaan, dan krijg ik zeker de aandacht maar, ook van Brandon? Dilemma, dilemma. Zoals ik al van mezelf weet wordt het een kloffie die ik dezelfde dag ook aanhad op school. Het valt niet mee, zo'n meisje van zestien te zijn.

Hopelijk komen Juliette and the Licks snel optreden in ons kikkerlandje. Dan kunnen de jongens zich zorgen maken over puistjes en broeken...

PS. Uiteraard ga ik ook om de fijne muziek van Incubus, ik ben ook niet zo naïef hoor.

94

Voor als je verdwaalt in Paradiso (is dat überhaupt mogelijk?) kan je altijd nog je schoenen volgen. Misschien beland je wel backstage.
Topshop, £15,-

Handige tas met twee binnenvakken: Concertkaartje, ID-pas en geld kunnen er gemakkelijk in. En later misschien nog een handboek van let's say... Brandon Boyd!
H&M, €14,90

Van Delias wordt men hebberig. Dat is algemeen bekend, en zo ook van dit shirt. Show it bij het aanstaande concert!
Delias, \$22,50

Stoere blingtastic riem die je broek omhoog houdt tijdens het springen. Daar zeggen we geen nee tegen!
Vans, \$28,-

95

June Magazine in E!M

Hoe is het om 'baas' te zijn van een van de grootste meidensites van Nederland? Deze taak vervult Monique, webmiss van Girlscene en het vroegere Minettes. Wij van June Magazine vroegen haar het hemd van het lijf over haar site, stijl en eventuele toekomstdromen.

Goed, Monique, we kennen je allemaal wel van je succesvolle website Minettes, en je nieuwe Girlscene. Voor de lezers; wat is Girlscene? En wat is er veranderd?

Girlscene is, net als Minettes voorheen, dé website waar jonge meiden alles kunnen lezen over fashion, beauty & lifestyle. De persoonlijke touch en de hipheid is gebleven, maar er zijn wel wat dingen bijgekomen. Bijvoorbeeld dat je nu lid kunt worden, een eigen Shoplog kunt maken, overal op kunt reageren, een Girlscene forum én een newsletter. Die gaat elke week verstuurd worden en zo wordt je dus per mail ook op de hoogte gehouden van het laatste meidennieuws.

En die verandering heeft vast veel werk gekost?

Ja, we zijn er sinds februari 2006 mee bezig geweest. Ongeveer een jaar dus, om het helemaal op te zetten en door te laten stromen.

96

Ben je wel tevreden? Enkele mensen hadden namelijk graag een andere naam gezien.

Ik ben héél erg tevreden. Het is precies geworden zoals ik gehoopt had, en een aantal functies (zoals de Shoplog en het forum) hebben echt supergoed uitgekapt. En tsja, als je zoveel nieuws wilt moet je op andere punten toch weer concessies doen...

Hoe is het nou om het hoofd te zijn van zo'n succesvolle website? We hebben je namelijk al enkele keren op tv gezien (zoals op Editie NL).

Dat is superleuk, maar soms nog wel heel vreemd! Soms word ik bijvoorbeeld aangesproken met 't uitgaan, daar moet ik nog wel aan wennen. Daarna gedraag je je toch misschien een beetje anders, omdat je denkt "er zijn hier misschien mensen die me "kennen", maar ik weet niet wie!". Haha, maar het is wel erg leuk.

Laten we eerlijk zijn: bij Minettes was het soms wel even doorbijten om alle berichten in het gastenboek te beantwoorden. Heb je er ooit over nagedacht om gewoon alles te stoppen, omdat het toch wel erg veel werk was?

Ik heb er nooit aan gedacht om te stoppen, maar het werd me inderdaad soms wel eens teveel. Heel de dag naar school, 's middags huiswerk maken en als je dan je laptopje om vijf uur opendoet en tweehonderd berichtjes ziet staan... Ja, dat was wel eens lastig. Maar de site gaf me ook zóveel voldoening en dat woog gelukkig op tegen sommige negatieve puntjes.

Monique, door sommige mensen word je zelfs gezien als een heus stijlicoon: verzorgd en netjes. Hoe doe je dat toch?

Dat vind ik altijd zo'n compliment! Ik zou liegen als ik zou zeggen dat 't me niets deed, want ik doe er natuurlijk wel mijn best voor om altijd verzorgd voor de dag te komen... Ik ben gek op goede beautyproducten en probeer altijd de leukste kleding aan te hebben. Er is bij mij geen dag dat ik denk "nu trek ik maar wat aan". Ik denk er wel altijd goed over na, trek niet zomaar wat uit de kast. En ik mag graag geregeld naar de schoonheidsspecialiste, sauna en kapper gaan. Een beetje van mezelf, en een beetje van de professionals dus :-)

97

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 670

Hoe zou je je stijl omschrijven?

Ik zeg al een paar jaar 'casual chic'. Maar dan wel met de nadruk op chic, omdat ik nu eenmaal van stijlvolle kleding houd. Ik heb dan wel Uggs in de kast staan en heb soms sportieve truitjes aan, ik mix dat altijd met een vrouwelijke jeans of rok, mooie hakjes en lekker veel sieraden. En ik ben niet zo van de felle kleurtjes, geef mij maar zwart, grijs, wit, bruin enzo. Dat maakt een outfit meteen ook wat serieuzer, denk ik. Je zult mij ook nooit zien in trainingsbroeken, superlomp sneakers of oversized kleding...

Bij Minettes hebben we wel eens gezien dat het publiek negatief reageerde op jouw shoplog: men claimde dat je een verwend kind zou zijn. Hier heb je de kans om te bewijzen dat dat natuurlijk niet zo is.

Tsja, bewijzen. Ik vind dat maar iets raars: ik maak natuurlijk geen website om te bewijzen dat ik iets wel of niet ben. Ik probeer gewoon mezelf te zijn, en tsja, Monique koopt nu eenmaal veel kleren. Ik hoop wel dat men nu weet dat ik er zelf hard voor werk, en geen geld krijg toegestopt van mijn ouders ofzo. Ik heb net als heel veel meiden gewoon kleedgeld, en dat is zeker niet buitensporig veel. Het enige verschil is dat ik heel veel erbij werk en zo alle (dure) dingen kan kopen. Dat dat op sommige mensen overkomt als verwend, vind ik jammer. Maar het zou veel te vermoeiend zijn om constant tegen iedereen te roepen: "ik werk er heel hard voor, hoor!". Dus er zullen altijd mensen blijven die een verkeerd beeld van me hebben, maar dan is dat maar zo.

Hoe reageerden de mensen uit jouw omgeving op Minettes, en de restyling naar Girlscene?

Vrienden en familie waar ik close mee ben, wisten natuurlijk al eerder van de restyling en hebben me heel erg gesteund. Op een gegeven moment werd ik ook wel vervelend hoor, door al dat gewerk. Maar gelukkig bleven ze me altijd trouw, haha! Uiteindelijk vinden ze het resultaat heel mooi geworden.

98

JUNE REPORT

Girlscene

Jouw dagelijkse dosis fashion, beauty & lifestyle

Wat houdt jou op het goede spoor? Dus; wat zorgt ervoor dat je gewoon door blijft gaan? Heb je inspiratiebronnen?

Ik krijg veel inspiratie door andere 'topvrouwen', à la Oprah Winfrey bijvoorbeeld. Ik ben heel erg gemotiveerd en ambitieus en zie zulke vrouwen echt als voorbeeld. Daarnaast focus ik me op de toekomst. Sommige mensen leven met de dag, maar ik kijk liever wat verder. Ik probeer echt bij alles te denken: "hoe pakt dit uit?" en "wat voor effect heeft dit op mijn toekomst". Ik vind dat best wel belangrijk. Daarnaast vind ik het interessant om naar allerlei mensen te kijken, succesvol of niet, gewoon "hoe iedereen wat voor elkaar krijgt".

Wat is jouw toekomstdroom? Huisje boompje beestje of krachtige carrièrevrouw?

Hmm, lastig. Nu zou ik zeggen carrièrevrouw, omdat ik gewoon echt heel ambitieus ben! Maar een man en later kinderen wil ik ook echt, dus het zal schipperen worden!

Heb je nog een levenstip voor de lezers van June Magazine?

Bedenk goed wat je wilt met je leven, bereid je goed voor op de toekomst en blijf vooral heel erg jezelf. Wat mensen ook van je mogen denken, trek er je niets van aan! Leer van kritiek, maar doe je eigen ding. En luister vooral niet naar mensen die zeggen "dat lukt je toch niet". Echt wel!

99

June Magazine in E!M

Word lid van onze June Magazine Hyves community!

- blijf op de hoogte van June Magazine nieuwtjes zoals de releasedatum en eventuele voorproefjes
- praat met alle andere June lezers over desbetreffende onderwerpen in June Magazine
- stel je vragen aan medewerkers van June Magazine

Wat houdt je nu nog tegen? Word lid!

100

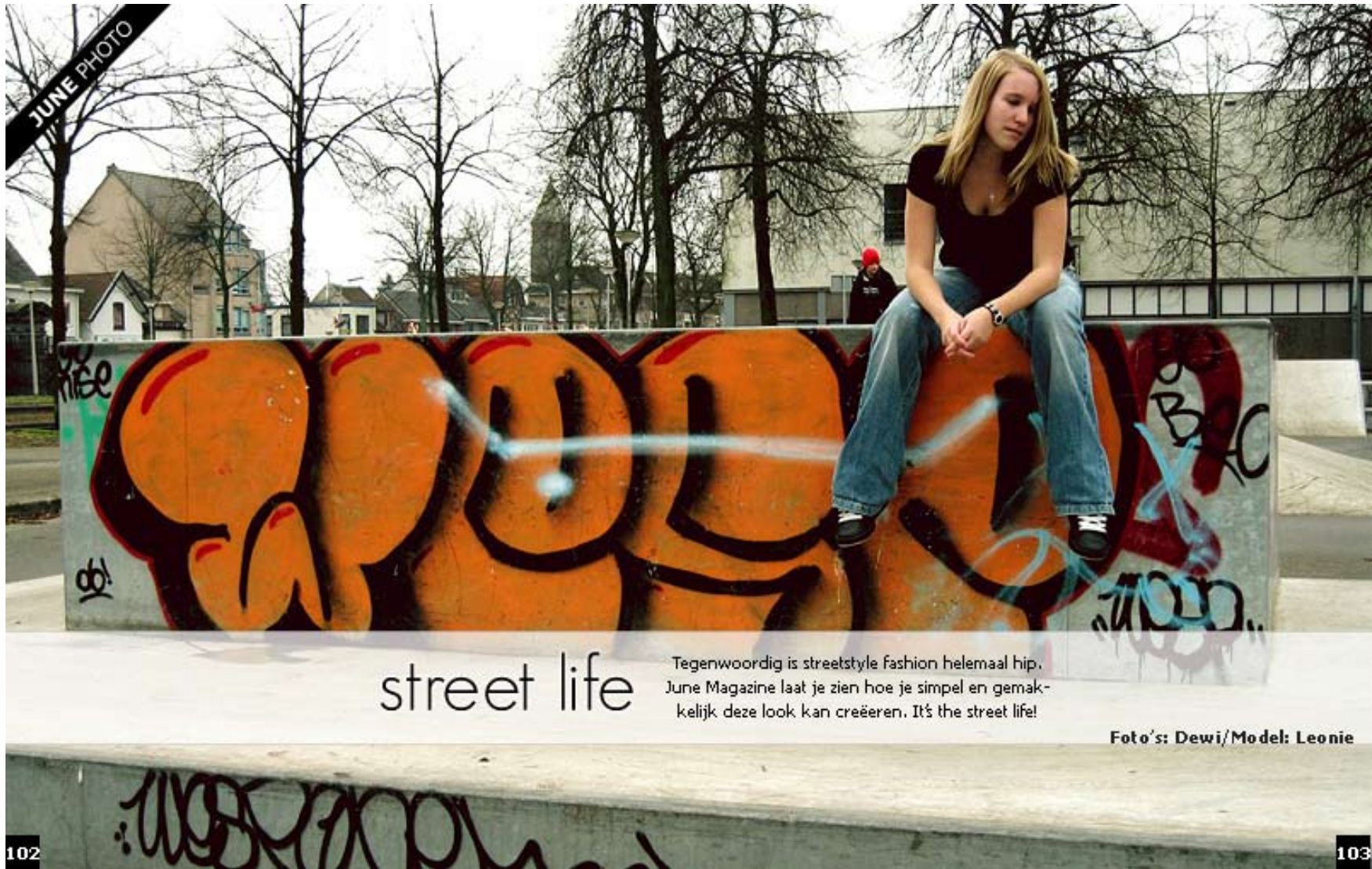
101

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 672

street life

Tegenwoordig is streetstyle fashion helemaal hip. June Magazine laat je zien hoe je simpel en gemakkelijk deze look kan creëren. It's the street life!

Foto's: Dewi/Model: Leonie

102

103

Zwart shirt: €7,50 - Only
Pantershirt: €9,90 - H&M
Broek: €95,00 - Only
Schoenen: €79,95 - Globe Shoes
Horloge: €75,00 - Esprit

104

105

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 674

Broek: €95,00 - Only
Schoenen: €79,95 - Globe Shoes
Shirt: €14,90 - Zara
Koptelefoon: €24,90 - Philips

106

where words fail,
music speaks

107

Shirt: €14,95 - Only
Broek: €95,00 - Only
Schoenen: €79,95 - Globe Shoes

108

Broek: €95,00 - Only
Riem: €19,95 - London
Shirt: €19,90 - Zara
Bretels: €9,90 - Pieces
Schoenen: €79,95 - Globe Shoes
Tas: €29,90 - Converse

109

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 676

Shirt: €7,50 - Only
Vest: €19,95 - H&M
Broek: €95,00 - Only
Riem: €19,95 - London
Schoenen: €79,95 - Globe Shoes

112

113

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 678

Broek: €95,00 - Only
Schoenen: €54,90 - Converse

i will walk through life.

114

115

116

117

Links:
Bloesje: €1,- - Noordermarkt
Shirt: €9,90 - H&M
Broek: €95,00 - Only
Schoenen: €79,95 - Globe Shoes

Rechts:
Shirt: €9,95 - H&M
Riem: €19,95 - London
Broek: €95,00 - Only
Schoenen: €79,95 - Globe Shoes
Shawl: Privébezit
Fiets: Privébezit

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 680

Zwart shirt: €7,50 - Only
Rood shirt: €9,95 - H&M
Witshirt: €9,90 - H&M
optelefoon: €24,90 - Philips
Ketting: Privébezit

wishful thinking

118

119

soort zoekt soort

Tegenpolen trekken elkaar aan? NO WAY! Uit recentelijk onderzoek is gebleken dat soort daadwerkelijk soort zoekt. Dus jij bent type wikkiddo, je gaat niet voor het type 'Laten we een balletje slaan op de club' maar je gaat voor die onopvallende jongen/meisje uit 5 vwo. En jullie gaan samen shoppen want jullie hebben immers dezelfde stijl.

Zien bij welk type
jij hoort? Check it out!

120

1. Computer is my life

Liever een nieuwe computer van Apple of een nieuw besturingsstelsel like Windows Vista, dan een weekendtrip naar het eiland van Johnny Depp op de Bahama's? Inclusief meeting met mister Depp himself? Dan ben jij het type: **Computer is my life!**

2. That's hot

Wind jij de P.C. Hooftstraat maar een slap aftreksel van de straten van Parijs, vol met Dolce&Gabbana en Chanel? Waar je zo Lindsay Lohan kan spotten in de nieuwe collectie van Viktor&Rolf? Heb je een VISA Gold Card in je Fred de la Bretoniere-portemonnee sieren? Je bent een **That's hot – type** én de aankomende best friend van Ashley Olsen!

3. Hoe meer kragen en hoe hoger, des te beter

Je Lacoste-trui, je Tommy Hilfiger-broek en je hockeyoutfit liggen nooit te verstoven in je roomwitte kledingkast want zulk soort kleren draag je dagelijks. Polo's het liefst 3 tegelijk aan en alle kragen omhoog. Want jij bent er heilig van overtuigd dat je nek dan langer lijkt. Klopt dit allemaal, dan ben je een **Hoe meer kragen en hoe hoger, des te beter – type**.

4. Ik hou van geiten melken

Heidi is jouw idool sinds je een kleine meid was. Je valt alleen op jongens die Peter heten én ook nog een Duits accent hebben. Hoe cliché het ook is maar jij houdt van ouderwetse klederdracht uit Duitsland want dat draagt Heidi ook. En later als je groot bent wilt in je de bergen gaan wonen, uiteraard met een geit of vier. Je bent een **Ik hou van geiten melken – type**.

5. Douchen kan over een week ook

Word je helemaal gek van de stem van Brandon Boyd? Ook als man-zijn uiteraard? Draag jij graag je alltime Vans samen met je baggy broek? Ben je elke zaterdagavond in een rock-café te vinden? Jij houdt van concerten en hangen in het park op een warme lentedag (met een blikje bier). Herken jij jezelf hierin? Je bent een typische rocker en je motto is: **Douchen kan over een week ook!**

121

computer
is my life

26,60 dollar
Wetseal

14,90 euro
H&M

22 pond
Asos

22 pond
Asos

39,50 dollar
Delias

122

123

That's hot

35 pond
Asos

35 pond
Asos

9,90 euro
H&M

29,95 euro
Bjorn Borg

12,90 euro
H&M

124

125

June Magazine **in E!M**

E!M 8 pagina 684

Hoe meer kragen en
hoe hoger, des te
beter

55 euro
Tommy Hilfiger

145 pond
Burberry

180 euro
Tommy Hilfiger

340 pond
Burberry

Alle actuele prijzen van artikelen
in June Magazine zijn natuurlijk te
vinden op de websites van de
desbetreffende merken.

June Magazine in E!M

Ik hou van geiten melken

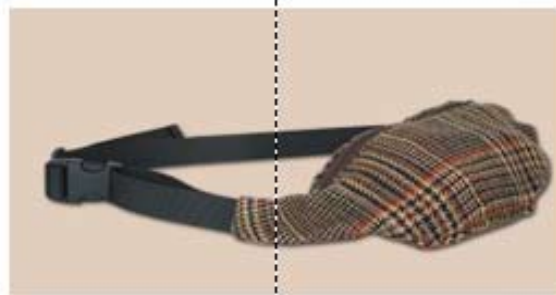
10 pond
Asos

26,50 dollar
Delias

5,90 euro
H&M

37 euro
Freshcotton

Prijs onbekend
Louis Vuitton

128

129

*Douchen kan over
een week ook* ☠

16,90 euro
Mango

130

13,99 euro
Large

21,99 dollar
Hottopic

39 dollar
Hottopic

9,99 euro
Large

131

June Magazine in E!M

June #3: juni

In de volgende June:

- Maken je we klaar voor de zomer
- De beste vakantiebestemmingen
(in Nederland en het buitenland)
- De streetcall met weer een nieuw thema

Dit alles onder voorbehoud!

De volgende June Magazine verschijnt
(logisch) op 1 juni.
Tot dan!

132

133

June Magazine in E!M

E!M 8 pagina 688

this is it!

Aan alle goede dingen moet een eind komen, dus ook
het tweede nummer van June Magazine.

We zouden het leuk vinden als je je reacties, meningen
en opmerkingen over June Magazine laat weten.

Dit kan je doen in het **gastenboek** -
of je stuurt een **mailtje** naar June Magazine.

Tot de volgende June!

134

June Magazine in E!M

NUMMER 8: MIDDELEEUWEN

E!M

ENCORE!MAGAZINE